

**DIE WERKWOORD IN HEBREEUS EN SIRIES: 'n VERGELYKENDE
STUDIE MET SPESIFIEKE VERWYSING NA I SAMUEL 1-5**

Petrus Johannes Vermeulen, B.A. (Hons.), Th.B.

**Skripsie voorgelê as gedeeltelike nakoming van die vereistes vir
die graad Magister Artium in Semitiese Tale in die Fakulteit
Lettere en Wysbegeerte van die Potchefstroomse Universiteit vir
Christelike Hoër Onderwys.**

Studieleier: Prof. H.F. van Rooy

Potchefstroom

1994

VOORWOORD

Ek is die Here innig dankbaar vir die krag en genade wat Hy my gegee het om hierdie studie te kon doen.

Die volgende persone en instansies verdien vermelding:

Professor H.F. van Rooy vir sy uiters bekwame en professionele leiding wat voortdurend vir my 'n inspirasie was.

Die kerkraad en gemeente van die Gereformeerde Kerk Vanderbijlpark-Oos vir studieverlof.

My vrou, Lacia, en kinders, Peet, en Hanani, vir opoffering.

**Mei 1994
Vanderbijlpark**

ABSTRACT

THE VERB IN HEBREW AND SYRIAC: A COMPARATIVE STUDY WITH SPECIFIC REFERENCE TO 1 SAMUEL 1-5

The purpose of this study is to compare the use of the verb in the Syriac and Hebrew as used in the Old Testament.

The method by which this research was done is as follows: A short survey of the uses verb is given. The uses of the verb in Biblical Hebrew and Syriac is dealt with, listed in its grammatical context. All the verbs occurring in the first five chapters of 1 Samuel are examined and discussed in detail. Further examples used in the same way are listed. A comparative conclusion is drawn from the method Syriac translates the Hebrew verb.

The most common translation technique used was the following: The perfect tense (perfectum) in Syriac is used with or without the *d* to translate a completed occurrence just as confirmations, denials, statements and questions are dealt with in English and Latin. The frequency of this is 14,82% in the cases of the verbs in 1 Samuel 1-5.

Hebrew uses consecutive imperfectum following another consecutive imperfectum indicating past tense (the narrative style). Syriac, on the other hand, simply uses the perfect tense with the *w* prefix to translate this. This occurred in 17.47% cases of the verb.

Since the consecutive imperfectum does not exist in Syriac, the use of the perfect tense instead of the consecutive imperfectum

is normal. All of the above translations give a meaningful rendering of the Hebrew text in Syriac.

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Oorsig oor die werkwoord	6
2.1 Historiese ontwikkeling van die bestudering van die grammatika van Bybelse Hebreeus deur geleerdes en 'n oorsig oor verskillende benaderings	6
3. Die werkwoord in die Semitiese tale	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Die modi van die werkwoord in die Semitiese tale	18
3.3 Die vervoegings van die werkwoord in die Semitiese tale	18
4. Die gebruike van die werkwoord in Bybelse Hebreeus	20
4.1 Die gebruike van die perfektrum	20
4.2 Die gebruike van die imperfektrum	23
4.3 Die gebruike van die konsekatiewe perfektrum	26
4.4 Die gebruike van die konsekatiewe imperfektrum	32
4.5 Die gebruike van die deelwoord	35
4.6 Die gebruike van die imperatief	38
4.7 Die gebruike van die kohortatief	39
4.8 Die gebruike van die jussief	40
4.9 Die gebruike van die infinitivus constructus	42
4.10 Die gebruike van die infinitivus absolutus	45
5. Die gebruike van die werkwoord in Siries	48
5.1 Die gebruike van die perfektrum	48
5.2 Die gebruike van die imperfektrum	49
5.3 Die gebruike van die deelwoord	50
5.3.1 Die attributiewe deelwoord	50

5.3.2 Die predikatiewe deelwoord	51
5.4 Die gebruike van die jussief en kohortatief	52
5.5 Die gebruike van die imperatief	52
5.6 Die gebruike van die infinitief	53
5.7 Die gebruike van die infinitivus absolutus	53
5.8 Die gebruike van die saamgestelde werkwoorde	54
6. Die Hebreeuse werkwoorde in 1 Samuel 1-5	57
7. Die Siriese werkwoorde in 1 Samuel 1-5	98
8. 'n Vergelyking tussen die Hebreeuse en Siriese werkwoordgebruik in 1 Samuel 1-5	118
9. Bronnelys	167

HOOFSTUK 1

1.1 INLEIDING EN PROBLEEMSTELLING

Daar word voortdurend baie aandag geskenk aan die werkwoord in Bybelse Hebreeus, maar daar is baie min navorsing gedoen oor die werkwoord in Siries. Benewens inligting in grammatikas is daar weinig navorsing oor die onderwerp beskikbaar, en feitlik geen waarin daar 'n vergelyking getref word tussen die gebruike van die werkwoord in die Ou Testament, die gebruike daarvan in Siries en die wyse waarop die Hebreeus in die Peshitta weergegee word nie.

Die vergelykende studie is veral van belang in die lig van die verskille tussen die werkwoordsisteme in die twee tale. Die gebrek aan die sogenaamde konsekutiewe vorme en die meer algemene gebruik van perifrastiese konstruksies met die deelwoord in Siries veroorsaak veral dat daar nie bloot 'n letterlike weergawe van die Hebreeuse vorme met die ooreenstemmende Siriese vorme kan wees nie. Die wyse waarop die werkwoorde in die vertaling hanteer is, werp ook lig op die vertalingstegnieke van die Peshitta.

1.1 AFBAKENING

Weens die omvang van die onderwerp is die studie beperk tot 1 Samuel 1-5 om só die vergelyking binne 'n beperkte korpus prosa te doen.

1.2 DIE ONDERSOEKMETODE

Die metode waarvolgens die ondersoek gedoen is, is soos volg:

Hoofstuk 2 gee 'n kort oorsig oor die werkwoord, wat agtergrond verskaf oor die historiese ontwikkeling van die grammatika van die Bybelse Hebreeus. Dit bied terselfdertyd 'n inleiding en oorsig oor die verskillende benaderingswyses. 'n Keuse word uitgeoefen vir gebruik in hierdie studie en die keuse word gemotiveer.

Hoofstuk 3 gee 'n oorsig oor die modi en vervoegings van die werkwoord in die Semitiese tale.

Hoofstuk 4 lys die gebruike van die werkwoord in Bybelse Hebreeus soos dit in grammatikas voorkom.

Hoofstuk 5 gee die gebruike weer van die werkwoord in Siries soos dit in grammatikas voorkom.

Hoofstuk 6 bevat 'n bespreking van die gebruike van alle werkwoorde wat in 1 Samuel 1-5 in Hebreeus voorkom. Telkens word by elke afsonderlike gebruik een van die voorbeelde volledig bespreek en verklaar. Alle ander voorbeelde wat op die

selfde wyse gebruik word, word slegs verder gelys. Gebruike van die werkwoord wat nie in Hoofstuk 4 bespreek is nie, kom in die besonder in Hoofstuk 6 onder die loep.

In Hoofstuk 7 word al die Siriese werkwoorde op dieselfde wyse behandel as die Hebreeuse werkwoorde in Hoofstuk 6. Ook hier word besondere aandag gegee aan gevalle wat nie in Hoofstuk 5 aan die orde gekom het nie.

Hoofstuk 8 bevat 'n vergelykingskonklusie van die verskeie wyses waarop die Peshitta van 1 Samuel 1-5 die verskillende gebruike van die Hebreeuse werkwoord in vertalings weergee. Die volgende sake verdien aandag: afwykings van die Hebreeuse teks, sekere werkwoorde wat deur Siries ingevoeg is en wat nie in die Hebreeus voorkom nie en enkele uitsonderlike werkwoordelike konstruksies.

1.3. BRONNE

Hoewel talle bronne beskikbaar is ten opsigte van die werkwoord en sy gebruike in Hebreeus, is daar bitter min bronne beskikbaar ten opsigte van die Siries en daarom moes daarby volstaan word.

HOOFSTUK 2. OORSIG OOR DIE WERKWOORD

2.1 HISTORIESE ONTWIKKELING VAN DIE BESTUDERING VAN DIE GRAMMATIKA VAN BYBELSE HEBREEUS DEUR GELEERDES

Daar moet altyd by die bestudering van die Hebreeuse grammatika in gedagte gehou word dat die materiaal waarmee gewerk word, beperk in omvang is. Daarom sal daar altyd gebruik moet gemaak word van vergelykbare materiaal uit ander Semitiese tale (Van Rooy 1984:13). Driver (1936:1) wys byvoorbeeld daarop dat hy in sy bestudering van die Akkadiese werkwoordsstelsel heelwat lig gekry het op die problematiek wat daar in die Hebreeuse werkwoordstelsel en hul gebruike bestaan. Ullendorf (1977:16) konkludeer dat daar na meer as net Bybelse Hebreeus gekyk moet word indien die Bybelse Hebreeus werklik verstaan wil word.

Daar bestaan verskillende teorieë oor die gebruik van die Perfektum en die Imperfektum in Bybelse Hebreeus. Ten spyte van die baie navorsing wat daarvoor gedoen is, is daar nog geen eenstemmigheid oor die onderwerp nie. Omdat die verskillende teorieë verskillende vertalings tot gevolg kan hê, is dit nodig dat daar kennis geneem moet word van dié teorieë. Daarby moet dan ook 'n keuse uitgeoefen word vir gebruik daarvan in hierdie navorsing. Die teorieë word in hierdie studie slegs genoem, omdat dit 'n selfstandige studie-onderwerp onderwerp is.

Hier volg nou eers 'n kort oorsigtelike bespreking van die historiese ontwikkeling van die bestudering van die grammatika van

Bybelse Hebreeus. Dit word gevolg deur die verskillende teorieë rondom die gebruik van die werkwoord.

Van der Merwe (1987:162-179) maak die volgende indeling van die historiese ontwikkeling van die bestudering van die grammatika:

2.1.1 TIENDE TOT AGTIENDE EEUE

Sedert die tiende eeu is daar fragmente beskikbaar van Hebreeuse grammatikas. Die Joodse outeurs het grootliks gebruik gemaak van die grammatiese model vir Arabies, vanweë die feit dat Arabies die wetenskaps en omgangstaal vir baie van die Jode was. Die Arabiese model blyk gebaseer te wees op die Siriese grammatika wat gebruik gemaak het van die klassieke grammatiese model. Sedert die Reformasie het die invloed van die klassieke model sterker geword. Let op dat die ontwikkeling van die siening van die werkwoord nie spesifiek in hierdie studie aangetoon word nie. (Sien McFall (1982:10-14) vir breedvoerige inligting in die verband.)

Enkele grammatici van die tydperk is:

2.1.1.1 Saadia ben Joseph (882-942)

Hy klassifiseer die taal in drie hoofkategorieë, naamlik: naamwoorde, werkwoorde en deelwoorde. Hy onderskei twee werkwoordstamme, naamlik die Qal en die Hifil (McFall, 1982:3).

2.1.1.2 Menahem ben Saruk (910-970)

Hy skryf die eerste grammatikale werk in die Hebreeuse taal. Hy merk onder die opskrif "Die Waw" op dat die *waw* 'n

veranderende invloed op die werkwoord het (McFall, 1982:4).

2.1.1.3 Elijah Levita (1468-1549)

Hy was die eerste persoon om die term *waw hippuk* vir die waw-konsekutief en *waw hibbur* vir die waw-kopulatief te gebruik (McFall, 1982:10).

2.1.2 NEGENTIENDE EEU

Invloedryke grammatikas het vroeg in die 19de eeu verskyn waaronder die eerste uitgawe van Wilhelm Gesenius (1817). Dit het 'n beskrywende grammatika bevat met 'n kort sintaksis met Siries en Arabies as vergelykende tale. Sy metode van taalanalise en- beskrywing is deur die taalkunde van sy dag beïnvloed. Die filologiese vergelyking met verwante tale en die etimologiese verklaring van taalkundige verskynsels het Gesenius in die besonder beïnvloed (Van der Merwe, 1987:162).

Gebaseer op die werk van Gesenius het Ewald (1870), die vader van die histories-vergelykende metode, gepoog om alle grammatikale vorme van die Oud-Hebreeus te herlei na algemene reëls wat rasioneel verklaar kon word in terme van histories vergelykende bewyse.

Olshausen (1861) was van mening dat taal in sy historiese verband verstaan moet word. Oud-Hebreeus moet in verband met 'n teoretiese proto-semitiese taal beskryf word (Van der Merwe, 1987:163).

König (1881-1897) het 'n waardevolle grammatika gepubliseer waarin hy gepoog het om 'n samevattend histories vergelykende

grammatika te bied. Baie aandag is gegee aan die sintaktiese beskrywing van die Oud-Hebreeus sodat die verband met algemene Hebreeuse sintaksis duidelik na vore kom.

2.1.3 TWINTIGSTE EEU

In 1913 het Brockelmann sy Grundriss der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprache se tweede volume gepubliseer. Hy het grootliks van Arabië as model gebruik gemaak.

Moscatti (1969) een van die pioniers het nie Semitiese tale uit verskillende eeue en geografiese areas met mekaar vergelyk asof daar 'n verskil tussen hulle bestaan het nie.

Sedert die sestigerjare was daar 'n beduidende aantal grammatikale publikasies ten opsigte van die Oud-Hebreeus. Die funksies van die verskillende werkwoordkategorieë en die waw-konsekutief met die pre- en suffiks-konjugasies het baie navorsingsaandag ontvang. Uit die navorsing blyk duidelik dat, indien die klassieke model van grammatikale beskrywing behoue bly, slegs historiese argumente die probleme van die Hebreeuse werkwoordsisteem kan aanspreek. Indien historiese argumente nie gebruik word nie, sal 'n nie-tradisionele/nie-klassieke taalkundige raamwerk gebruik moet word (Van der Merwe, 1987:167).

McFall (1982:184-5) is van mening dat die regte kombinasie van bogenoemde twee metodes die probleem sal oplos.

Die toepassing van moderne taalkundige metodes in die beskrywing van die Oud-Hebreeuse grammatika is om sekere redes

eers vanaf die laat sestigerjare gedoen. (Vir die redes sien Van der Merwe, 1987: 167-168.)

In die sewentigerjare het die meeste grammatici reeds beseft dat die tradisionele sintaktiese aanslag onvoldoende was om die Oud-Hebreeus te beskryf.

Richter (1978-1980) was van die eerste persone wat 'n grammatika vir die Oud-Hebreeus die lig laat sien het en wat van moderne taalkundige metodes gebruik gemaak het. Hy het gewerk met die model van die Transformasionele Grammatika (Van Rooy, 1984:8).

Schweizer publiseer sy Metaphorische Grammatik in 1981 en onderskei drie vlakke van beskrywing, naamlik die sintaktiese, semantiese en die pragmatiese. Laasgenoemde vlak hou in die beskrywing rekening met die konteks en die kommunikatiewe situasie. Die werk van Richter het die tekortkominge van die tradisionele metode uitgewys en dit het Schweizer aangemoedig om nuwere moderne taalkundige beginsels toe te pas. Sy grammatika is hoofsaaklik 'n teoretiese raamwerk vir die analise en beskrywing van die Oud-Hebreeuse teks op sintaktiese, semantiese en pragmatiese vlak.

Vervolgens word 'n kort, vereenvoudigde oorsig oor 'n beperkte aantal teorieë waarvolgens die werkwoorde verklaar en geïnterpreteer word, gegee. (Vir 'n vollediger bespreking sien die standaardwerk van McFall (1982).)

2.1.3.1 Die waw-konversiewe teorie

Die vroegste spore van dié teorie word al in die tiende eeu gevind. Dit staan ook bekend as die "waw van die toekoms" en is steeds 'n gewilde teorie onder die Joodse grammatici (McFall, 1982:21).

Die teorie gaan van die standpunt uit dat:

2.1.3.1.1 die *wayyqtl* teenwoordige of toekomstige handeling uitdruk,

2.1.3.1.2 die *yqtl* en die *wyqtl* handeling in die verlede aandui,

2.1.3.1.3 die *qtl* (sonder die waw) 'n handeling in die toekoms aandui.

Die *qtl* en die *wqtl* wat gebruik word om gebeure in die toekoms uit te druk, word gemotiveer uit die feit dat dit só gebruik word omdat die saak waaroor dit gaan, so duidelik is dat dit is asof dit alreeds plaasgevind het.

Hierdie waw-konversieweteorie slaag daarin om die gaping tussen die Semitiese tale en die Indo-Germaanse tale te vernou (McFall, 1982:177).

2.1.3.2 Die relatiewe tyd metode

Julius Bate het in 1751 met 'n oplossing vorendag gekom en gesê: Semitiese tale het slegs twee tydsforme, naamlik die teenwoordige tyd wat die verlede insluit, en die toekomstige tyd.

Die swakheid van dié metode lê daarin dat die Bybelskrywers beperk is tot twee uitgangspunte, hetsy hulle profeties of

histories besig is, naamlik:

- * óf hulle skryf alles in die tyd waarin hulle leef,
- * óf die tyd waarvan hulle skryf.

Die skrywer kon, volgens hulle, van sin tot sin van uitgangspunt verander. 'n Verandering in die werkwoord het 'n verandering in die uitgangspunt van die skrywer aangedui.

Die teorie het verskillende sintaktiese probleme veroorsaak, veral ten opsigte van direkte rede en verhalende stof. 'n Voordeel van dié teorie is dat dit die gaping tussen die Semitiese tale en die Indo-Germaanse tale verklein het (McFall, 1982:179).

2.1.3.3 Die waw-induktiewe metode

Philip Gell (1818) het met dié metode te voorskyn gekom en sy uitgangspunt was dat daar slegs twee tydsaspekte voorkom, naamlik 'n teenwoordige en toekomstige tyd aan die een kant, en 'n verlede tyd aan die ander kant. Dit wil voorkom of hy onbewus was van die relatiewe en absolute gebruike van die twee tye.

Die *wyyqtl*-vorm is volgens hom opgebou uit die toekomsthandeling *yqtl* en 'n waw inductief as prefiks. Die toekomstvorm is gekies omdat die handeling na die eerste *qtl* plaasvind. Die *wyyqtl* word met die verlede tyd vertaal omdat die waw die verlede tyd van die eerste werkwoord *qtl* oordra aan die *yqtl*.

Alhoewel hierdie teorie van Gell redelik onbekend is, is dit baie algemeen in gebruik by die vertalings. Hierdie teorie het 'n vernouende effek op die gaping tussen die Semitiese tale en die

Indo-Germaanse tale (McFall, 1982:180).

2.1.3.4 Die aspek metode

Hierdie teorie is grootliks deur S.R. Driver in sy boek A treatise on the use of the tenses in Hebrew uitgewerk. Volgens die aspekmetode druk die twee vervoegings van die werkwoord "Aktionsart" uit. Dit wil sê, die aard van die handeling en nie tyd word uitgedruk. Die twee vervoegings hou nie verband met die tydsbegrippe hede, verlede en toekoms nie. Die perfektrum druk 'n voltooide handeling uit en die imperfektum 'n onvoltooide handeling.

Die konsekutiewe perfektrum verloor sy individualiteit en neem die betekenis oor van die voorafgaande hoofwerkwoord en kan onvoltooide sowel as toekomstige gebeure aandui (McFall, 1982:181).

Sawyer (1976:82) definieer die onderskeid tussen die twee vervoegings soos volg:

Tyd: Die perfektrum dui op die verlede tyd en die imperfektum op die hede of die toekoms.

Aspek: Die perfektrum dui op 'n eenmalige voltooide handeling en die imperfektum op 'n durende handeling.

Modus: Die perfektrum druk 'n vasstaande feit uit terwyl die imperfektum 'n idee, wat nie noodwendig as 'n feit realiseer nie, uitdruk (McFall, 1982:73).

2.1.3.5 Die saaklik-beskrywende metode

William Turner (McFall, 1982:182) meen dat die twee vervoegings, die perfektum *qtl* en die imperfektum *yqtl*, dui op die objektiewe en subjektiewe siening van die spreker of die skrywer. In die perfektum word die handeling beklemtoon en in die imperfektum die handelende.

Hierdeur het hy die gaping tussen die Semitiese tale en die Indo-Germaanse tale vergroot (McFall, 1982:182).

2.1.3.6 Die histories-vergelykende metode

Aanhangers van dié teorie was J. A. Knudtzon (1892-92), Hans Bauer (1910) en G. R. Driver (1936).

Hulle was van mening dat daar 'n dubbele funksie opgesluit lê in dieselfde werkwoord. Die bewyse hiervoor moes gesoek word in die historiese ontwikkeling van die tale. Die *qtl* se onvoltooidheid (teenwoordige of toekomstige tydsaspek) en voltooidheid (verlede tydsaspek) kan herlei word na die oorspronklike *qatil* wat dui op 'n teenwoordige tydsaspek. Hierdie oorspronklike betekenis word vandag in die statief in die Semitiese tale weer-gegee.

Hierdie siening het weer die gaping tussen die Semitiese tale en die Indo-Germaanse tale vernou (McFall, 1982:183). 'n Keuse tussen die verskillende teorieë word in Hoofstuk 3 uitgeoefen.

HOOFSTUK 3. DIE WERKWOORD IN DIE SEMITIESE TALE

3.1 INLEIDING

Kortliks word daar in hierdie hoofstuk 'n uiteensetting gegee van die werkwoord aan die hand van inligting uit 'n aantal standaardwerke.

Taal is multifunksioneel: So word werkwoorde in die persoonsvorm byvoorbeeld gebruik om onpersoonlike dinge uit te druk. Hierdie verskynsel kom dikwels in Bybelse Hebreeus voor en wys op die multifunksionele kwaliteite van die Hebreeuse werkwoordsisteem (Waltke & O'Connor, 1990:343). (Vir 'n verdere bespreking van die multifunksionaliteit van die Hebreeuse werkwoord sien Waltke & O'Connor, 1990:341-350.)

Die Hebreeuse werkwoord word gebruik om tyd, modaliteit en aspek uit te druk.

Die tyd van die werkwoord verwys na die morfologiese verskynsel wat 'n handeling, gebeure of toestand lokaliseer in die verloop van tyd. Die tyd verwys altyd na sowel die tyd van die gebeure as die tyd van die uitspraak. Bybelse Hebreeus het egter geen tydsvorm in die enge sin van die woord nie en verskeie ander wyses kan gebruik word om die verhouding tot tyd uit te druk (Waltke & O'Connor, 1990:346). Die konteks speel ook 'n bepalende rol in dié verband (Huges, 1970:14).

Die modaliteit van die werkwoord bestaan uit die modus (die uitdrukkingswyse of stemming) van die spreker, byvoorbeeld 'n

bevel en 'n aansporing. Die meeste werkwoorde in die Bybelse Hebreeus is in die indikatief waaronder die jussief onderskei kan word (Waltke & O'Connor, 1990:347).

Die aspek van die Hebreeuse werkwoord verwys na voortdurendheid of voltooidheid hetsy in die verlede, die hede of die toekoms. Ander vorme van aspekt (Aktionsart) is iets wat by herhaling of as gewoonte voorkom of voorgekom het. Ook kan aspek in Bybelse Hebreeus 'n toestand of 'n aktiviteit, en ook kousatiwiteit en refleksiwiteit aandui (Waltke & O'Connor, 1990:347-350).

Die werkwoordstamme in die Semitiese tale is óf oorspronklik, óf afgelei. Die oorspronklike stamme (of sogenaamde primitiewe werkwoorde) bestaan uit die stam sonder enige byvoegings. Die werkwoordstamme met afgeleide betekenis word van die oorspronklike stamme afgelei. Met afgeleide werkwoorde word al die ander stamformasies en hul vervoegings wat van die oorspronklike stamme afgelei is, bedoel. Die afleidings word gewoonlik gevorm deur verandering van die stam of die konsonante van die stam deur verskeie vokale en konsonantale voor- of agtervoegsels. Laasgenoemde sluit in die prefikse *n* en *h* in, asook 'n *t* tussenin, en ook die verlenging of verdubbeling van die middelste stamkonsonant (Waltke & O'Connor, 1990:351). Laastens kom daar ook denominatiewe voor wat werkwoorde is wat van naamwoorde of selfs partikels afgelei is (GKC 38).

Die tradisionele name vir die werkwoordstamme kom van die vroegste Joodse grammatici. Die eerste stam word die Qal "lig" genoem vanweë die feit dat dit nie vermeerder, verleng of aangevul word in vergelyking met ander stamme nie. Die oor-

blywende stamme word vernoem na die perfektum drie manlik enkelvoudsvorm (Waltke & O'Connor:352).

Die stamformasies word in drie hoofgroepe ingedeel, naamlik die gewone vorm, die intensiewe vorm en die kousatiewe vorm. Die drie hoofgroepe word weer verder verdeel in drie groepe, naamlik aktief, passief en refleksief (GKC 39c).¹ Hieronder volg 'n sterk vereenvoudigde oorsig van die normale stamformasies in Hebreeus en Siries. Die skema geld nie vir alle werkwoorde nie maar gee tog 'n oorsig.

		Hebreeus	Siries
Gewone	Aktief Passief Refleksief	Qal Qal\Nifal Nifal	Peal Etpaal
Intensief	Aktief Passief Refleksief	Piel Pual Hitpaal	Pael Etpaal
Kausatief	Aktief Passief Refleksief	Hifil Hofal (Hishtafel\Saphel)	Aphel Ettaphal

Vir 'n intensiewer bespreking van die stamformasies in die Hebreeus en Siries, sien Waltke & O'Connor (1990), Williams (1976), Gesenius (1976), Brockelmann (1955), Muraoka (1987), Nöldeke (1966).

1. GESENIUS, J.H.W. 1976. Gesenius Hebrew grammar: as edited and enlarged by the late E. Kautzsch: second English edition, revised in accordance with the twenty-eight German edition (1909) by A.E.Cowley, with a facsimile of the Siloam inscription by J. Euting, and a table of alphabets by M. Lidzbarski. Dit word in die teks afgekort: (GKC) waarna die paragraafverwysing volg byvoorbeeld 106m.

3.2 DIE MODI VAN DIE WERKWOORDE IN DIE SEMITIESE TALE

Die Semitiese tale is redelik arm aan tydsvorme wat die werkwoorde aanbetref en vertoon net twee tydsvorme, naamlik die perfektum en die imperfektum (GKC 40a). Uitgebreid beskou, word daar vyf vorme onderskei, naamlik: die perfektum, die perfektum met waw-konsekutief, die imperfektum, die imperfektum met waw-konsekutief, asook die imperfektum met die gewone waw (Waltke & O'Connor, 1990:456). Daarbenewens is daar ander modi wat handeling of spesifieke gebeure uitdruk, naamlik die imperatief, die jussief en die kohortatief. Dan is daar ook nog werkwoorde wat nie in persoonsvorm is nie, naamlik: die deelwoord, die infinitivus absolutus en die infinitivus constructus (Waltke & O'Connor, 1990:455). Sories het die modi jussief en kohortatief verloor (Muraoka, 1987:29).

3.3 DIE VERVOEGINGS VAN DIE WERKWOORDE IN DIE SEMITIESE TALE

Daar is verskillende teorieë oor die betekenis van die werkwoorde in die Semitiese tale. Dié verskillende teorieë word in Hoofstuk 2 genoem. Vir 'n bespreking van die teorieë, sien die werke van Waltke & O'Connor (1990), McFall (1982) en Van der Merwe (1987).

Dit gaan in dié navorsing oor 'n vergelyking tussen Hebreeus en die Siriese tale wat die gebruik van die werkwoord betref. Dié vergelyking geskied binne die raamwerk van 'n gekose teorie. Betreffende die verklaring van die werkwoorde vir dié studie,

dien die volgende teorie as vertrekpunt:

Die werkwoorde in die Semitiese tale dui handelswyse ("aksion-sart") aan wat voltooidheid of onvoltooidheid bepaal. Dit gaan dus daarom of die handeling voortdurend of afgehandel is en nie oor relatiewe tyd nie. Elke werkwoord moet in sy sinskonteks gelees en verstaan en verklaar word. Die perfektum word gebruik om handeling, gebeure of dade wat deur die spreker as afgehandel beskou word, te verteenwoordig. Die gebeure kan op 'n bepaalde tyd in die verlede afgehandel wees of dit kan deurloop na die hede toe, of selfs nog in die toekoms wag en deur die spreker as reeds voltooid gesien word (GKC 106). Die imperfektum as die teenoorgestelde van die perfektum verteenwoordig handeling, gebeure of dade wat deur die spreker bestempel word as sou dit besig wees om plaas te vind, of besig om volbring te word, of selfs wat nou net plaasgevind het (GKC 107).

Daar word van die veronderstelling uitgegaan dat die werkwoord in sy basiese struktuur in al die Semitiese tale dieselfde is. Die enigste noemenswaardige verskille wat voorkom, word in die vervoegings en die stamformasies aangetref (Muraoka, 1987:26). Hierdie verklaring bied ook 'n werkbare metode waarvolgens die Siriese werkwoorde verklaar en vertaal moet word.

HOOFSTUK 4. DIE GEBRUIKE VAN DIE WERKWOORD IN HEBREEUS

Dit moet duidelik gestel word dat die navorsing nie berus op 'n nuwe ondersoek ten opsigte van werkwoordgebruike nie. Daarby is die bedoeling ook nie om 'n omvattende bespreking te gee betreffende die gebruik van die werkwoord nie. Wat hier volg, is 'n praktiese indeling van die klassifikasie van die werkwoord soos in huidige standaardwerke (byvoorbeeld Gesenius (1976), Waltke & O'Connor (1990) Williams (1967), Lettinga (1976), Gemser (1975) en 'n klasdiktaat van H. F. van Rooy (1990) voorkom.

4.1 DIE GEBRUIKE VAN DIE PERFECTUM

Die perfektum word gebruik om handeling, gebeure of toestande wat óf in die verlede lê, óf voltooid is, óf voltooid veronderstel word óf wat feitelik vasstaan uit te druk (Williams, 1967:32).

4.1.1 VERLEDE

Die klem val by die meeste handeling wat in die verlede lê op die kwessie van tyd en voltooidheid. Die perfektum druk handeling, gebeure of dade uit wat na 'n spesifieke tydsduur, korter of langer in die verlede, afgehandel is (GKC 106b). Die volgende gebruike kan onderskei word:

4.1.1.1 Die perfektum in Hebreeus stem ooreen met die perfektum in Latyn en Engels en word gebruik om stellings, ontken

nings, vrae en bevestigings uit te druk. Dit druk ook enige ongedefinieerde tyd in die verlede uit (GKC 106b).

4.1.1.2 Die perfektum druk ook in verhalende stof die gewone verlede tyd, die "tempus historicum", uit (GKC 106d).

4.1.1.3 Die perfektum druk reeds voltooide handeling in die verlede uit ten tye waarvan ander omstandighede gegeld het, of ander handeling plaasgevind het. Dit stem ooreen met die plusquamperfektum van ander tale. So gebruik kom die perfektum dikwels in 'n parentesis voor (GKC 106f).

4.1.1.4 Die perfektum gee ook handeling en feite weer wat in die verlede veronderstel word, maar wat nie plaasgevind het nie. Dit kom dikwels voor na *km^ct* (Genesis 26:10), in die apodosis van voorwaardelike sinne (1 Samuel 25:34), by onvervulde wense in die verlede (Númeri 14:2) en in vrae waardeur verbasing uitgespreek word (Genesis 21:7)(Van Rooy, 1990:20).

4.1.2 HEDE

Die perfektum word verder gebruik vir handeling, gebeure of toestande wat in die verlede voltooi is, maar waarvan die gevolge in die hede voortduur. Dit word meestal in Afrikaans met die hede weergegee (Waltke & O'Connor, 1990:487).

4.1.2.1 Die perfektum druk handeling, gebeure en dade uit wat in die verlede afgehandel is, maar nog steeds 'n invloed op die hede uitoefen. Dit geld veral vir 'n groot aantal onoorganklike werkwoorde wat gevoel, of gedagte, of geestestoe-stand uitdruk (GKC 106g). Ook geld dit vir werkwoorde wat

liggaamlike eienskappe of toestande soos oud, klein, moeg wees, aandui (Lettinga, 1976:164).

4.1.2.2 Die perfektum druk verder feite uit wat vroeër plaasgevind het en steeds konstant voorkom. Dit stem ooreen met die Griekse "gnomiese aoristus" (GKC 106k).

4.1.2.3 Die perfektum word ook gebruik in die direkte rede om handeling aan te dui wat deur die spreker as voltooid veronderstel word, alhoewel dit deur die uitspraak self eers afgehandel word (GKC 106j). Dit kom veral voor by werkwoorde wat dui op praat, sweer, verklaar of aanraai.

4.1.2.4 Die perfektum word ook gebruik om die hede uit te druk in algemene waarhede (Genesis 49:11)(Lettinga, 1976:165).

4.1.3 TOEKOMS

Die perfektum word veral gebruik vir toekomstige handeling wanneer dit as voltooid veronderstel word of wanneer die spreker die vertroue wil uitspreek dat dit wel sal plaasvind (GKC 106m).

4.1.3.1 Die perfektum word gebruik om handeling wat onvermydelik is of wat op 'n wilsbesluit berus wat in die toekoms gaan plaasvind, uit te druk. Op die manier word versekerdheid aangedui. Dit kom veral voor by kontrakte, dreiginge en by beloftes wat God maak (GKC 106m).

4.1.3.2 Die perfektum druk verder handeling uit wat versekerd gaan plaasvind en in die verbeelding van die spreker alreeds

gebeur het - ook bekend as die *Perfectum confidentiae*. Só byvoorbeeld sal die perfekturn gebruik word wanneer 'n profeet oor die toekoms praat en hy dit so doen asof hy dit reeds sien en beleef (GKC 106n).

4.1.3.3 Verder druk die perfekturn handelinge of feite uit wat in die toekoms as afgehandel gesien word (ook bekend as die *futurum exactum*)(GKC 106o).

4.2 DIE GEBRUIKE VAN DIE IMPERFEKTUM

Die imperfektum word gebruik om handelinge, gebeure of toestande uit te druk wat in die toekoms lê, óf wat onvoltooid is, óf wat modaal bepaald is (Van Rooy, 1990:22).

4.2.1 VERLEDE

Ten opsigte van die verledetydsaanduiding met behulp van die imperfektum, gaan dit om die saak van onvoltooidheid met die uitsondering ná sekere partikels.

Die imperfektum word in die volgende gevalle in die verlede tyd gebruik:

4.2.1.1 Om 'n handeling uit te druk wat vir 'n korter of langer periode in die verlede voortgeduur het (GKC 107b).

4.2.1.2 Om bloot 'n gewone handeling in die verlede uit te druk na die partikels 'z, *btm*, *tm*, 'd (GKC 107c)(1Samuel 3:2).

4.2.1.3 Om gebeure uit te druk wat óf herhaaldelik in die verlede, óf met gereelde tussenposes, óf net soms plaasgevind het (GKC 107e)(1 Samuel 1:7).

4.2.2 HEDE

Wat die gebruik van die imperfektum in die teenwoordigetydsvorm betref, gaan dit gewoonlik om aspek waardeur onvoltooidheid uitgedruk word.

Die imperfektum word in die volgende gevalle in die hede gebruik:

4.2.2.1 Om gebeure uit te druk wat enige tyd weer herhaal kan word, of wat met gebruikelike tye herhaal word (Williams, 1967:34)(1 Samuel 2:8). Hier onder val:

4.2.2.1.1 Om algemene ervaringsfeite weer te gee (Williams 1967:34)(1 Samuel 2:9).

4.2.2.1.2 Om dit wat 'n gewoonte geword het uit te druk (GKC 107g)(1 Samuel 2:15).

4.2.2.1.3 Om vrae te stel na 'n handeling wat eintlik reeds voltooid is, maar so kort gelede dat dit nog as teenwoordig voorgestel word (Van Rooy, 1990:23).

4.2.2.2 Om gebeure aan te dui wat streng gesproke afgehandel is, maar só gestel word asof dit besig is om plaas te vind (GKC 107h)(Job 1:7).

4.2.2.3 Om voortgaande gebeure uit te druk wat oor 'n langer of korter tydperk in die hede plaasgevind het. Dit druk besonderlik ervaringsfeite uit (GKC 107f)(1Samuel 1:8).

4.2.3 TOEKOMS

Die imperfektum word in die toekomstige tydsvorm gebruik om 'n feitelike, sowel as 'n veronderstelde toekoms uit te druk. Ook word dit gebruik ter aanduiding van gebeure wat binne 'n bysin in die toekoms lê, wat relatief tot die hoofsin staan en wat onafhanklik van die tydsaspek van die hoofsin funksioneer.

Die imperfektum word in die volgende gevalle in die toekomstige tydsvorm gebruik:

4.2.3.1 Om gebeure in die toekoms wat nog vir 'n korter of langer tyd vanuit die spreker se hede moet gebeur, uit te druk (GKC 107i)(Exodus 4:1).

4.2.3.2 Om die Futurum Exactum uit te druk (GKC 107l)(Jesaja 4:4).

4.2.3.3 Om die wil of begeerte van iemand in 'n positiewe sin in die plek van 'n jussief of kohortatief uit te druk (GKC 107h)(Genesis 1:9).

4.2.3.4 Om iets wat in 'n bysin ten opsigte van die hoofsin in die toekoms lê, byvoorbeeld gevolg-, doel-, of voorwaardelike sinne, uit te druk (Gemser, 1975:257-262).

4.2.3.5 Om uitdrukking te gee aan 'n veronderstelde toekoms,

byvoorbeeld die uitdrukking van wil, verpligting, wens, toestemming, moontlikheid en 'n vraag wat na die moontlikheid van iets vra (GKC 107n). Hieronder resorteer die imperfektum as uitdrukking van:

4.2.3.5.1 wil,

4.2.3.5.2 verpligting,

4.2.3.5.3 wens,

4.2.3.5.4 toestemming,

4.2.3.5.5 moontlikheid,

4.2.3.5.6 Ook om na die moontlikheid van iets te vra.

4.2.3.6 Om 'n definitiewe verwagting uit te druk, dat iets óf beslis, óf glad nie mag gebeur nie (GKC 107o)(Exodus 20:15).

4.2.3.7 Om potensiële gebeure uit te druk (GKC 107r)(Genesis 2:16).

4.3 DIE GEBRUIKE VAN DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM

Die konsekutiewe perfektum dien as voortsetting van die imperfektum en die tyd word gewoonlik deur die voorafgaande werkwoord bepaal. Die voorkoms van die konsekutiewe word in drie hoofgroepe ingedeel:

1. Die konsekutiewe perfektum in onmiddellike afhanklikheid van die voorafgaande werkwoord of sy ekwivalent,
2. in 'n lossere verbinding met die voorafgaande werkwoord,
3. en aan die begin van 'n apodosis na 'n ander sin, of sy

ekwivalent (GKC 112d).

4.3.1) DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM IN ONMIDDELLIKE AFHANKLIKHEID VAN DIE VOORAFGAANDE WERKWOORD

4.3.1.1. Verlede

Die perfektum met waw-konsekutief kan dui op die verlede na uitdrukings wat op die verlede dui. Dit dui dan óf op handeling wat herhaal is óf wat in die verlede voortgeduur het. Die konsekutiewe perfektum staan in onmiddellike afhanklikheid van die volgende werkwoordtipes wat verledetyd aandui:

4.3.1.1.1 Na 'n imperfektum (GKC 112e)(1 Samuel 2:19).

4.3.1.1.2 Na 'n konsekutiewe imperfektum (GKC 112f)(1 Samuel 5:7).

4.3.1.1.3 Die konsekutiewe perfektum wat somtyds verbind met die konsekutiewe imperfektum, kan dui op 'n aksie of gebeure wat eenmalig in die verlede plaasgevind het (GKC 112g)(1 Samuel 1:4).

4.3.1.1.4 Na 'n perfektum (GKC 112h)(1 Samuel 16:14).

4.3.1.1.5 Na 'n infinitief (GKC 112i)(2 Samuel 13:19).

4.3.1.1.6 Na 'n deelwoord wat volg op die deelwoord *mdym* in die vorige vers (GKC 112k)(1 Samuel 2:22).

4.3.1.1.7 Na ander ekwivalente van werkwoorde (Waltke & O'Connor, 1990:524)(1 Konings 4:7).

4.3.1.1.9 Na 'n perfektum met waw-konsekutief (1 Samuel 1:15).

4.3.1.2 Hede

Die perfektum met waw-konsekutief druk die hede uit in logiese of kronologiese voortsetting van gebeure en handeling wat op die hede betrekking het. Daarby kan dit homself enige tyd weer herhaal. Dit gebeur na:

4.3.1.2.1 'n Imperfektum wat op die hede dui (GKC 112m)(Genesis 2:24).

4.3.1.2.2 'n Deelwoord as ekwivalent van 'n sin wat voortdurende aksie uitdruk (GKC 112n)(Amos 6:1).

4.3.1.2.3 'n Infinitivus absolutus (GKC 112o)(Jeremia 7:9).

4.3.1.3 Toekoms

Die gebruik van 'n konsekutiewe perfektum na 'n toekomstige imperfektum om die toekoms aan te dui kom baie algemeen voor. Die volgende gevalle is voorbeelde van hierdie gebruik.

4.3.1.3.1 Die perfektum met waw-konsekutief na 'n gewone imperfektum wat op die toekoms dui (GKC 112p)(Genesis 4:14).

4.3.1.3.2 Na 'n jussief of kohortatief (GKC 112q)(1 Konings

1:2).

4.3.1.3.3 Na 'n imperatief met dieselfde of 'n ander onderwerp (GKC 112r)(2 Samuel 7:5).

4.3.1.3.4 Na 'n perfektum wat 'n definitiewe verwagting of versekering uitdruk (GKC 112s)(Genesis 17:20).

4.3.1.3.5 Na 'n deelwoord. Dié gebruik kom veral voor na die woord *hnh* (GKC 112t)(1 Samuel 14:8).

4.3.1.3.6 Na 'n infinitivus absolutus wat in die plek van 'n finitiewe werkwoordvorm staan (GKC 112u)(Levitikus 2:6).

4.3.1.3.7 Na 'n infinitief met voorsetsel, veral wanneer die infinitief gebruik word om tyd in die toekoms aan te dui (GKC 112v)(1 Samuel 10:2).

4.3.2 DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM IN 'N LOSSER VERBINDING MET DIE VOORAFGAANDE WERKWOORD

Die algemene gebruik van die konsekutiewe perfektum in direkte afhanklikheid van 'n ander werkwoordvorm verklaar hoe dit later, byna op sigself, 'n tydsaanduiding geword het, veral om toekomstige gebeure aan te kondig. Dit kan dan in losse verbindeenis met die ander sinne, wat die logiese of kronologiese aanbetref, staan. Die konsekutiewe perfektum word in die opsig soos volg gebruik:

4.3.2.1 Dit kondig toekomstige gebeure aan in losse verbindeenis met 'n volgende aankondiging en twee neweskikkende konse-

kutiewe perfektums (Genesis 41:30). Dit word dikwels ook na *hnh*, met 'n volgende substantief (1 Samuel 9:8), of 'n deelwoordfrase (1 Samuel 2:31) gebruik. Ook kom die konsekutiewe perfektum in Jeremia 51:33 voor na 'n tydsuitdrukking. Daarby is dit gebruiklik wanneer dit verbind word aan 'n stelling in verband met die hede of verlede wat die rede vir die aksie aanvoer (Genesis 20:11)(GKC 112x).

4.3.2.2 Dit lei 'n bevel of 'n wens in (GKC 112aa)(1 Samuel 6:5).

4.3.2.3 Dit lei 'n vraag in, wat in losse verband met 'n ander vraagsin of met 'n positiewe stelling staan (GKC 112cc)(1 Samuel 25:11).

4.3.2.4 Die lei aksies in wat dikwels herhaal word (GKC 112dd)(1 Samuel 1:3)

4.3.3 DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM AAN DIE BEGIN VAN 'N APODOSIS NA 'N ANDER SIN OF SY EKWIVALENT

Die konsekutiewe perfektum word dikwels met 'n mate van beklemtoning gebruik om die apodosis in te lei ná sinne (of hul ekwivalente) wat rede, toestand, of tyd aandui. Dit kan toekomstige gebeure, bevele, wense of gebeure, wat dikwels in die verlede voorgekom het, wees (GKC 112ff).

4.3.3.1 Die konsekutiewe perfektum kom voor in die apodosis van voorwaarde in die volgende gevalle:

4.3.3.1.1 Na 'm saam met die imperfektum (GKC 112gg)(1

(1 Samuel 1:11).

4.3.3.1.2 Na *ky* saam met die imperfektum (GKC 112hh)(Jesaja 58:7).

4.3.3.1.3 Na *'šr* saam met die imperfektum (GKC 112ii)(Rigters 1:12).

4.3.3.1.4 Dikwels ook na een of meer van die konsektiewe perfektums wat toestand aandui (GKC 112kk)(1 Samuel 17:34).

4.3.3.1.5 Na verskeie sinsekwivalente wat voorwaarde aandui na byvoorbeeld 'n selfstandige gedeelte of 'n deelwoord *casus pendens* (GKC 112mm)(2 Samuel 14:10)

4.3.3.2 Die konsektiewe perfektum kom voor aan die begin van 'n apodosis van kousale sinne, byvoorbeeld na *y'n 'šr* saam met die perfektum (GKC 112nn)(1 Konings 20:28).

4.3.3.3 Die konsektiewe perfektum kom voor aan die begin van 'n apodosis ná tydsinne of hul ekwivalente (GKC 112oo)(1 Samuel 2:15).

4.3.3.4 Die konsektiewe perfektum kom voor aan die begin van 'n apodosis van 'n tydsin ná deelwoordfrases (GKC 112oo)(1 Samuel 2:13).

4.3.3.5 Die konsektiewe perfektum word dikwels gebruik om toekomstige handeling of gebeure aan te kondig ná enige tydsuitdrukking (GKC 112oo)(1 Samuel 1:22).

4.3.4 Een of meer konsektiewe perfektums kan mekaar opvolg

om 'n handeling of gebeure in die toekoms wat logies of kronologies op mekaar volg, uit te druk (GKC 112c)(1 Samuel 2:32).

4.4 DIE GEBRUIKE VAN DIE KONSEKUTIEWE IMPERFEKTUM

Die konsekutiewe imperfektum dien as 'n voortsetting van die perfektum in al sy gebruike ten opsigte van verlede, hede en toekoms (Van Rooy:1990:25) soos vermeld in paragraaf 4.1. In die opsig word dit algemeen gebruik as die verhalende tyd.

4.4.1 Die konsekutiewe imperfektum word gebruik as tempus historicum (verhalende tyd) en kan met of sonder 'n voorafgaande perfektum optree. Dit gebeur dat Bybelboeke met die konsekutiewe imperfektum begin sonder die voorafgaande perfektum. Daarby kom die konsekutiewe imperfektum veral voor met die sogenaamde historiese formule *wyhy* (GKC 111a)(Rut 1:1). Daar moet dus onderskei word tussen die konsekutiewe imperfektum met 'n voorafgaande perfektum aan die een kant, en die konsekutiewe imperfektum sonder 'n voorafgaande die perfektum aan die ander kant.

4.4.2 Voorts druk die konsekutiewe imperfektum kronologiese opeenvolging van handeling of gebeure uit. Ook druk dit die logiese gevolg van die voorafgaande uit. Die konsekutiewe frases kom algemeen na vraagsinne voor. Die konsekutiewe imperfektum word in die volgende gevalle gebruik as:

4.4.2.1 Die finale opsomming van 'n voorafgaande vertelling (GKC 111k)(1 Samuel 17:50), en

4.4.2.2 die logiese of noodwendige gevolg van die onmiddellik voorafgaande handeling (GKC 111l)(Job 2:3).

4.4.3 Ten opsigte van die verlede word die konsekatiewe imperfektum veral gebruik na 'n perfektum met 'n afgehandelde betekenis om op die verlede te dui (Waltke & O'Connor, 1990:554). (Sien paragraaf 4.1.1.) Ook kan die konsekatiewe imperfektum op die verlede dui ná ander uitdrukkings wat op die verlede dui, naamlik ná:

4.4.3.1 'n Infinitief met voorsetsel (Waltke & O'Connor, 1990:562)(Genesis 39:18).

4.4.3.2 'n Deelwoord (Waltke & O'Connor, 1990:561)(Genesis 35:3).

4.4.3.3 'n Imperfektum wat op die verlede dui (Waltke & O'Connor, 1990:558)(Josua 10:12).

4.4.3.4 'n Tydsaanduiding in die verlede (Waltke & O'Connor, 1990:556)(Jesaja 6:1).

4.4.3.6 'n Frase wat deur *wyhy* ingelei word waarin omstandighede aangedui word (GKC 111g)(Jesaja 6:1).

4.4.3.5 'n Casus pendens (GKC 111h)(1 Konings 15:13).

4.4.3.7 'n Voorafgaande imperfektum met waw-konsekatief wat op die verlede dui (Waltke & O'Connor, 1990:558).

4.4.4 Die konsekatiewe imperfektum dui op die hede wanneer

dit werkwoorde of hul ekwivalente volg wat handeling aandui wat besig is om plaas te vind of wat tot in die hede voortduur, naamlik ná:

4.4.4.1 'n Perfektum met teenwoordige betekenis (GKC 111r) (Jesaja 3:16).

4.4.4.2 'n Perfektum wat handeling aandui wat herhaaldelik plaasvind (GKC 111s)(Jesaja 40:24).

4.4.4.3 'n Imperfektum met teenwoordige betekenis (GKC 111t) (Job 4:5).

4.4.4.4 'n Deelwoord wat 'n durende of 'n herhalende handeling in die hede aandui (GKC 111u)(1 Samuel 2:6).

4.4.4.5 Nominale vrae en sinne met teenwoordige betekenis (Van Rooy, 1990:26)(1 Samuel 2:29).

4.4.4.6 'n Infinitief met voorsetsel wat op die hede dui (GKC 111v)(Jesaja 30:12).

4.4.5 Die konsekwentiewe imperfektum kan op die toekoms dui wanneer dit gebruik word na 'n imperfektum wat op die toekoms dui, of na 'n perfektum, veral die profetiese perfektum (Jes 5:15) wat op die toekoms dui. In die geval volg die konsekwentief *wysh* aan die begin van die vers op 'n Profetiese perfektum in die vorige vers (GKC 111w).

4.5 DIE GEBRUIKE VAN DIE DEELWOORD

Die deelwoord neem as verbale adjektief 'n tussenposissie tussen die naamwoord en die werkwoord in (GKC 116a). Na vorm is dié deelwoorde naamwoorde wat van werkwoorde afgelei is, en dit kan nie selfstandig gebruik word om tyd en modus aan te dui nie. As naamwoorde sluit hulle nou aan by die byvoeglike naamwoorde, hoewel die band met die handeling nie verbreek word nie. Die aktiewe deelwoord dui op iets of iemand besig met die voortdurende, ononderbroke uitvoer van 'n handeling. Die passiewe deelwoord dui op iets of iemand in 'n toestand wat deur 'n eksterne handeling of gebeure teweeggebring is (Waltke & O'Connor, 1990:614).

4.5.1 DIE GEBRUIKE VAN DIE AKTIEWE DEELWOORD

Die aktiewe deelwoord word soos volg gebruik:

4.5.1.1 Die aktiewe deelwoord druk voortdurende handeling in die teenwoordige of verlede tyd uit. Die werkwoord *hyh* staan dikwels die deelwoord hierin by (Williams, 1967:42)(Konings 3:3).

4.5.1.2 Na *hnh* beeld die deelwoord dikwels 'n lewendige vertelling uit wat op die hede, verlede of toekoms kan slaan (GKC 116o)(Genesis 37:7).

4.5.1.3 Dit kan gebruik word om gelyktydige handeling aan te dui (Williams, 1967:43)(1 Samuel 25:20).

4.5.1.4 Die aktiewe deelwoord druk herhaalbare, repeterende of

voortdurende gebeure uit (Williams, 1967:43)(2 Samuel 15:30).

4.5.1.5 Die aktiewe deelwoord met die lidwoord het dikwels betreklike waarde soveel so dat dit in 'n Afrikaanse vertaling met 'n betreklike bysin weergegee kan word (GKC 116o)(Genesis 12:7).

4.5.1.6 Die deelwoord verrig 'n adjektiewiese funksie, hetsy attributief of predikatief (Williams, 1967:42)(Joël 2:5).

4.5.1.7 Die deelwoord kan ook as substantief gebruik word (Williams, 1967:43)(Joël 1:2).

4.5.1.8 Dikwels word 'n voortdurende handeling in die toekoms weergegee deur die aktiewe deelwoord saam met *yhyh* (GKC 116r)(Jesaja 2:2).

4.5.1.9 Die aktiewe deelwoord kan gerundiewe handeling ("May be" of "is to be") aandui (Williams, 1967:42) (Joël 4:18).

4.5.1.10 Die aktiewe deelwoord kan ook immanente gebeure aandui (Williams, 1967:42)(Genesis 6:17).

4.5.1.11 Die aktiewe deelwoord kan ten opsigte van sake in die hede, verlede en toekoms gebruik word. In die opsig speel die sinsverband 'n groot rol by die presiese gebruik in elke geval (Van Rooy, 1990:34).

4.5.1.12 Die deelwoord aan die begin van 'n sin, as Casus pendens, (of as subjek van 'n saamgestelde nominale sin) kan 'n toestand aandui wat as voorwaarde 'n verdere toestand inhou.

Dit gebeur veral as [kl] die deelwoord voorafgaan (GKC 116w), byvoorbeeld *kl ... zbh* (1 Samuel 2:13).

4.5.1.13 Die aktiewe deelwoord kan ook as deel van 'n predikaat in omstandighedsinne aangewend word (GKC 156a)(1 Samuel 1:13).

4.5.2 GEBRUIKE VAN DIE PASSIEWE DEELWOORD

4.5.2.1 Die passiewe deelwoord word dikwels gebruik as die predikaat in nominale sinne waar die tydsaspek (soos gewoonlik by nominale sinne) uit die sinsverband afgelei moet word.

Die passiewe deelwoord word in die volgende gevalle gebruik:

4.5.2.1.1 In die hede vir algemene waarhede (Prediker 1:4) of dinge wat pas gebeur het en nog voortduur (GKC 116n)(Genesis 3:5).

4.5.2.1.2 In die verlede vir handeling en toestande van die verlede (GKC 116o)(Exodus 20:18).

4.5.2.1.3 In die toekoms vir toekomstige handeling en toestande (Genesis 7:4). Dit word gebruik vir wat op die punt is om te gebeur (Genesis 6:17)(GKC 116p).

4.5.2.2 Die passiewe deelwoord kan as substantiewe (dit wil sê soos selfstandige naamwoorde) gebruik word (Waltke & O'Connor, 1990:614).

4.5.2.3 Die passiewe deelwoord kan ook as adjektief (attributief

of predikatief) gebruik word (Waltke & O'Connor, 1990:619).

4.6 DIE GEBRUIKE VAN DIE IMPERATIEF

4.6.1 Die imperatief druk 'n positiewe bevel aan die tweede persoon in enkelvouds en meervoudsvorme uit. Dit kan óf alleen, óf in kombinasie met ander werkwoorde voorkom. Gesenius (1976:324-326) onderskei die volgende gebruike:

4.6.1.1 Die imperatief as 'n werklike bevel (Genesis 12:1).

4.6.1.2 Die imperatief as uitdrukking van toestemming waar daar voorafgaande weiering was (2 Samuel 18:23).

4.6.1.3 Die imperatief as uitdrukking van versekering (Jesaja 65:18).

4.6.1.4 Die imperatief as 'n belofte (Jesaja 37:30).

4.6.2 Wanneer die imperatief na 'n voorafgaande bevelsvorm (imperatief, jussief of kohortatief) voorkom, druk dit die versekering uit dat 'n handeling of 'n toestand sal intree as die besliste gevolg van 'n voorafgaande handeling. Die volgende vorme word onderskei:

4.6.2.1 'n Imperatief kan volg op 'n imperatief, wanneer dit gekoppel is met 'n waw-kopulatief. Die eerste imperatief bevat gewoonlik die voorwaarde, terwyl die tweede die gevolg uitdruk wat op die nakoming van die voorwaarde volg. Hierdie gevolg is die bedoeling of begeerte van die spreker (Williams,

1967:38)(Genesis 17:1).

4.6.2.2 Die imperatief wat volg op 'n jussief of kohortatief wat gekoppel word met waw-kopulatief, selfs ook na 'n vraagsin druk meestal die gevolg uit wat met sekerheid verwag of bedoel word (GKC 110i)(1 Samuel 12:17).

4.6.3 Die verlengde vorm, *kktbh*, ook genoem die emfatiese imperatief, wat verder deur *n'* - versterk kan word, druk die volgende uit:

4.6.3.1 'n Sagter gebod (Gemser, 1975:219)(Númeri 12:13).

4.6.3.2 'n Dreigender gebod (Gemser, 1975:219)(Númeri 20:10).

4.6.4 Versterking van die imperatiewe vorme kan deur die volgende klein rededeeltjies uitgedruk word:

4.6.4.1 Die rededeel '*pw*' (Gemser, 1975:219)(1 Konings 10:10).

4.6.4.2 Die voorsetsel / met die pronominale suffiks wat ooreenstem met die onderwerp van die imperatief, *dativus ethicus* (GKC 110t)(Genesis 12:1).

4.7 GEBRUIKE VAN DIE KOHORTATIEF

Die kohortatief is 'n verlenging van die imperatief en kom met enkele uitsonderings slegs in die eerste persoon voor (Davidson

1966:94). Dit is dus die bevelsvorm aan die eerste persoon. Dit word met 'l genegatiewer en versterking vind dikwels plaas deur *n'*. Die kohortatiewe gebruik om die volgende uit te druk:

4.7.1 Selfopwekking of 'n wilsbesluit (Waltke & O'Connor, 1990:573)(Genesis 21:16).

4.7.2 'n Wens of 'n versoek om toelating (GKC 108c) (Deuteronomium 2:27).

4.7.3 'n Bereidheid, byvoorbeeld Genesis 46:30, waar Jakob sê nadat hy Josef weer gesien het: '*mwth* ("Nou is ek bereid om te sterf")(GKC 108b).

4.7.4 Na 'n voorafgaande imperatiewe of jussiewe druk die kohortatiewe 'n bedoeling of bedoelde gevolg uit (GKC 108d)(Genesis 19:5).

4.7.5 Dit kom in voorwaardelike sinne in sowel die protasis as die apodosis voor. In sulke gevalle kan dit met of sonder '*m* optree (Waltke & O'Connor, 1990:575)(Job 16:6).

4.7.6 Die kohortatiewe word aangetref na die wensformule *my ytn* (GKC 108f)(Jeremia 9:1).

4.8 GEBRUIKE VAN DIE JUSSIEF

Waar die kohortatiewe vir die eerste persoon gebruik word, word die jussiewe gebruik vir die tweede en derde persoon. Dit word gebruik om begeerte uit te spreek dat iets wél of nié moet gebeur nie.

4.8.1 Die jussief word in positiewe sinne gebruik as uitdrukking van:

4.8.1.1 Wens (GKC 109b)(Númeri 6:25).

4.8.1.2 Bevel (GKC 109b)(Genesis 1:3).

4.8.1.3 Advies (GKC 109b)(Genesis 41:33).

4.8.1.4 Versoek(GKC 109b)(Genesis 47:4).

4.8.2 In negatiewe sinne word die jussief gebruik - na ' / as uitdrukking van:

4.8.2.1 'n Verbod (GKC 109c)(Deuteronómium 3:26).

4.8.2.2 Afraai om iets te doen (GKC 109c)(Spreeke 3:7).

4.8.2.3 Negatiewe wens (GKC 109c)(Genesis 21:16).

4.8.2.4 Versoek (GKC 109c)(Ps 27:9).

4.8.3 Die jussief word dikwels in voorwaardelike sinne gebruik (soos in Arabies) in sowel die vóór as die násin (Gemser, 1975:220)(Eks 22:4).

4.8.4 Die jussief na ander modi

4.8.4.1 Die jussief (met waw) druk na 'n voorafgaande imperatief of kohortatief bedoeling of 'n versekering uit (GKC 109f)(1 Samuel 5:11).

4.8.4.2 Dit gebeur ook na 'n vraagsin wat 'n eis insluit (GKC 109f)(Jesaja 19:12).

4.8.4.3 Ook word die jussief na 'n imperfektum gebruik (GKC 109f) (1 Konings 13:33).

4.9 DIE GEBRUIK VAN DIE INFINITIVUS CONSTRUCTUS

Die infinitivus constructus of verbaalnomen neem 'n tussenposisie in tussen die werkwoord en die selfstandige naamwoord (Van Rooy 1990:31).

Daarom kan dit:

4.9.1 in verskillende naamvalle staan,

4.9.2 met voorsetsels en suffikse verbind word,

4.9.3 met onderwerp en voorwerp voorkom.

4.9.1 Die infinitivus constructus in verskillende naamvalle

4.9.1.1 Dit kan in 'n sin in die nominatief as die onderwerp van die sin voorkom (Waltke & O'Connor, 1990:601)(Genesis 2:18).

4.9.1.2 Dit kan in die akkusatief voorkom as die voorwerp van 'n werkwoord (GKC 114c)(Jesaja 1:14).

4.9.1.3 Dit kan die genitief wees wat 'n voorafgaande naamwoord bepaal (Gemser, 1975:221)(Prediker 3:4).

4.9.2 Die infinitivus constructus met voorsetsels en prefikse

4.9.2.1 Die infinitivus constructus kom algemeen voor na 'n voorsetsel van tyd wat 'n oorsaaklik of toegeeflike betekenis het (Lettinga 1976:172)(Job 10:7).

4.9.2.2 Dikwels word die infinitivus constructus met die voorsetsels *b en k* verbind as tydsaanduiding. *k* druk veral die onmiddellik gelyktydige met die hoofwerkwoord uit (Waltke & O'Connor, 1990:604)(1 Samuel 2:27).

4.9.2.3 Die infinitivus constructus kom baie algemeen saam met / voor. Dit kan dan op verskillende betekenisse dui:

4.9.2.3.1 Dit kan doelaanwysend wees (Waltke & O'Connor, 1990:606)(Genesis 11:5).

4.9.2.3.2 Dit kan dui op gereed of verpligwees om iets te doen, sowel as die mik na 'n spesifieke doel. Dit kom met of sonder die woord *hyh* in die verband voor (Genesis 15:12), (1 Samuel 14:21). Dit kom ook so in 'n vraagsin voor (1 Samuel 4:19)(GKC 114i).

4.9.2.3.3 Saam met die ontkenning *'yn* dui dit 'n verbod aan (GKC 114i)(Eségiel 8:8).

4.9.2.3.4 Dit kan ook gebruik word as die inleiding tot 'n handeling wat die voorwerp van 'n ander werkwoord is. Dikwels word die voorsetsel in hierdie konstruksie weggelaat (Gemser, 1975:222)(1 Samuel 3:8).

4.9.2.3.5 In die Hifil druk dit aksie/handeling in 'n spesifieke rigting uit. Dit kan óf sonder óf met die voorsetsel die funksie verrig (GKC 114n)(1 Samuel 16:17).

4.9.2.3.6 Dit dui algemene begeleidende omstandighede, motiewe en presiese aanduiding aan (GKC 114o) (Levitikus 5:4).

4.9.2.3.7 Die infinitivus constructus kan ook met waw aan 'n vorige werkwoord verbind word, en as die voortsetting daarvan dien (GKC 114p).

4.9.2.3.8 Dit kan ook dien as nadere bepaling by 'n naamwoord (Waltke & O'Connor, 1990:601).

4.9.2.3.9 Ontkenning van die infinitief word verkry deur *blty* en / word voor die partikel gebruik (GKC 114s).

4.9.2.3.10 Die infinitivus constructus kan ook aan 'n genitief deur suffikse verbind word (Lettinga, 1976:172).

4.9.2.3.11 Die infinitivus constructus van '*mr* met die voorsetsel / word gebruik om die direkte rede in te lui (Koehler & Baumgartner, 1958:63)(Genesis 1:22).

4.9.2.4 Die infinitief met die voorsetsel *m* dui 'n negatiewe doelsin aan (Koehler & Baumgartner, 1958:536)(1 Samuel 2:32).

4.9.3 Die infinitivus constructus saam met onderwerp en voorwerp

4.9.3.1 Die voorwerp van 'n infinitief moet altyd gesien word dat dit in die akkusatief staan. Dit kan aangedui word deur óf verbale suffikse óf deur die nota accusativi (GKC 115b)(1 Samuel 5:10).

4.9.3.2 Die onderwerp van die handeling wat deur die infinitief weergegee word, staan in die nominatief of die genitief en kom direk na die infinitief voor. Die onderwerp staan in die genitief wanneer die infinitief die vorm kry van 'n vroulike naamwoord in die status constructus (GKC 115e)(1 Konings 10:9).

4.10 DIE GEBRUIKE VAN DIE INFINITIVUS ABSOLUTUS

Die infinitivus absolutus druk die idee van die werkwoord in die abstrakte, los van die verbinding met die handelende of omstandighede soos tyd en modus, uit. Dit kan nie met suffikse of voorsetsels verbind word nie, maar kan wel voorkom as onderwerp van 'n nominale sin, as voorwerp van 'n werkwoord en dit kan as werkwoordvorm sy eie voorwerp in die akkusatief neem (Lettinga, 1976:173). (Vir 'n vollediger uiteensetting met voorbeelde, sien Waltke & O'Connor (1990:580-597).)

4.10.1 Die infinitivus absolutus kan ook gebruik word as *Casus adverbialis* in verbinding met 'n vorm van die finitiewe werkwoord om meer van die omstandighede waaronder 'n handeling plaasvind of plaasgevind het, of gaan plaasvind, uit te druk (GKC 113h)(1 Samuel 3:12).

4.10.2 Dit word gebruik ter versterking van die finitiese werkwoord en tree algemeen voor die werkwoord op (GKC 113m)(1 Samuel 9:6).

4.10.3 Dit kan ook voor die werkwoord met minder klem gebruik word en kom gewoonlik aan die begin van 'n stelling voor (GKC 113o)(1 Samuel 20:6).

4.10.4 Die infinitivus absolutus voor die werkwoord kan ook gebruik word om 'n antitese of 'n toegewing te beklemtoon (GKC 113p)(1 Samuel 2:30).

4.10.5 Die infinitivus absolutus versterk 'n vraag (GKC 113q)(1 Samuel 2:27).

4.10.6 Die infinitivus absolutus staan soms na die werkwoord en het dan 'n versterkende funksie. Dit vind veral na deelwoorde en imperatiewe plaas (Númeri 11:15). Die ontkenning staan tussen die infinitivus absolutus en die werkwoord (GKC 113r).

4.10.6.1 Soms volg 'n tweede infinitivus absolutus op die eerste. Die laaste druk versterking of teenstelling of rigting waarheen die hoofhandeling plaasvind, uit (GKC 113s)(1 Samuel 6:12).

4.10.6.2 Die infinitivus absolutus saam met die woord *h/k* dui ook aan dat die handeling voortduur (1 Samuel 6:12)(GKC 113u).

4.10.7 Die infinitivus absolutus word gebruik as bywoordelike

bepaling, veral ten opsigte van wyse, by ander werkwoorde (Lettinga, 1976:174)(Jeremia 22:19).

4.10.8 Die infinitivus kom voor as plaasvervanger van enige finitiewe werkwoordsvorm:

4.10.8.1 As die voortsetting van 'n voorafgaande vorm, waar die infinitivus absolutus aan die begin van die vers volg op die perfektum van die vorige vers (GKC 113z)(1 Samuel 2:28).

4.10.8.2 Aan die begin van 'n verhalende gedeelte waar die verband moet aandui watter vorm dit vervang. Dit word gebruik in die plek van bevelsvorme soos die imperatief (2 Konings 3:16), jussief (2 Konings 11:15), kohortatief (Jeremia 31:2), en vir imperfektums in beloftes (GKC 113aa)(Jesaja 21:5).

4.10.9 Die infinitivus absolutus kan ook as genitief gebruik word, besonderlik na 'n voorsetsel (1 Samuel 1:9)(Williams, 1967:41).

HOOFSTUK 5. DIE SIRIESE TAAL

5.1 GEBRUIKE VAN DIE PERFECTUM

Muraoka (1987:42) beskryf die perfektum soos volg: "The Perfect indicates something that happenend, has happened or had happened, thus essentially a preterital tense". Die volgende gebruike van die perfektum word onderskei:

5.1.1 Dit druk die verlede tyd as verhaaltrant uit, ook bekend as die sogenaamde *Tempus Historicum* (Genesis 1:1) (Muraoka, 1987:42).

5.1.2 Dit gee 'n afgehandelde resultaat weer (Genesis 1:1)(Muraoka, 1987:42).

5.1.3 Sekere werkwoorde, hoofsaaklik statiewe werkwoorde, druk teenwoordige tyd deur die perfektum uit (Muraoka, 1987:42)

5.1.4 Die perfektum druk 'n plusquamperfektum uit (Muraoka, 1987:42).

5.1.5 Dit word gebruik om ná voorwaardelike tydsinne *conditional temporals* 'n perfektum futurum uit te druk. Byvoorbeeld: "Wanneer ons mansmense besny word, dan sal hulle by ons kom woon" (Genesis 34:22)(Nöldeke, 1966:194).

5.1.6 Dit word gebruik om onwerklike voorwaardelike sinne uit te druk (Genesis 34:10)(Muraoka, 1987:43).

5.1.7 Wense word deur die perfektum uitgedruk (Nöldeke, 1966:196).

5.1.8 Die perfektum dui handeling of gebeure aan wat óf by herhaling óf in die verlede voorgekom het.

5.1.9 Die perfektum na 'n deelwoord dui op 'n durende handeling in die verlede, byvoorbeeld 1 Samuel 2:26.

5.2 GEBRUIKE VAN DIE IMPERFEKTUM

Die imperfektum word in Siries soos volg gebruik:

5.2.1 Die imperfektum druk gewone "Futurum" uit (Muraoka, 1987:43).

5.2.2 Dit gee vasstaande feite weer (Muraoka, 1987:43)(Genesis 9:11).

5.2.3 Dit word gebruik om 'n wens of 'n vraag uit te druk (Nöldeke, 1966:199).

5.2.4 Die imperfektum gee 'n gebod of 'n verbod weer (Muraoka, 1987:43).

5.2.5 Dit druk ook 'n modale handeling uit (Genesis, 3:2)(Muraoka, 1987:43).

5.2.6 Die imperfektum word dikwels gebruik in ondergeskikte en voorwaardelike sinne (Muraoka, 1987:43).

5.2.7 Dit kan ook uitdrukking gee aan 'n bevel aan die derde persoon (Robinson, 1978:58).

5.3 GEBRUIKE VAN DIE DEELWOORD

5.3.1 DIE AKTIEWE DEELWOORD

Die deelwoord kan gebruik word om gebeure aan te dui wat besig is om plaas te vind. Ook word dit gebruik om herhaalde of algemene gebeure, die sogenaamde *General present* (Muraoka, 1987:43) uit te druk. Voorts druk die deelwoord ook toekomstige gebeure, voornemende gebeure *prospective present*, 'n maat van vervulling byvoorbeeld Genesis 1:20 en onmiddellike gebeure aan. Die deelwoord dui verder gebeure aan wat reeds 'n geruime tyd aan die gang is tot op die tydstip wat daarvoor gepraat word (Muraoka, 1987:44). Verder dui die deelwoord gebeure aan wat gelyktydig met die hoofwerkwoord plaasvind (Genesis 2:25). Deelwoorde word ook in voorwaardelike sinne gebruik (Muraoka, 1987:44). Vervolgens 'n bespreking van die sintaksis van die aktiewe deelwoord:

5.3.1.1 Die deelwoord druk onvoltooide gebeure in die hede uit, en word in die plek van die imperfektum gebruik (Brockelmann, 1960:113).

5.3.1.2 Die deelwoord dui ook toekomsgebeure aan (Nöldeke, 1966:202).

5.3.1.3 Wanneer die deelwoordfrase ingelei word met "sê", dui dit op 'n *praesens historicum* (Brockelmann, 1960:113).

5.3.1.4 Die deelwoord word in die plek van 'n imperfektum in afhanklike sinne gebruik om gebeure in die toekoms aan te dui (Brockelmann, 1960:113).

5.3.1.5 Die deelwoord dui in afhanklike sinne die gevolge of resultaat van 'n imperatief aan (Nöldeke, 1966:205).

5.3.1.6 Gebeure wat gelyktydig in die verlede plaasvind kan ook deur die deelwoord uitgedruk word (Nöldeke, 1966:207).

5.3.1.7 Die deelwoord kan algemene waarhede en herhalende gebeure aandui (Nöldeke, 1966:207).

5.3.1.8 Handeling wat in die verlede begin het, en nou in die hede voortduur word deur 'n deelwoord uitgedruk (Muraoka, 1987:44).

5.3.1.9 Die deelwoord kan as adjektief, hetsy attributief of predikatief, gebruik word (Nöldeke, 1966:212).

5.3.1.10 Die deelwoord kan ook as substantief voorkom (Nöldeke, 1966:211).

5.3.2 DIE PASSIEWE DEELWOORD

Die passiewe deelwoord beklemtoon die resultaat van 'n handeling in die verlede (Muraoka, 1987:44).

5.3.2.1 Die passiewe deelwoord dui op 'n voltooide handeling op 'n gegewe tydstip (Muraoka, 1987:44).

5.3.2.2 Die deelwoord het verder adjektiewiese betekenis, hetsy dit attributief of predikatief gebruik word (Nöldeke , 1966:214).

5.3.2.3 Die deelwoord kan ook substantiewe betekenis uitdruk (Nöldeke, 1966:214).

5.3.2.4 Die deelwoord kan ook in 'n nominale sin gebruik word as predikaat in die plek van 'n perfektum (Nöldeke, 1898:209).

5.3.2.5 Die passiewe deelwoord in kombinasie met die hulpwerkwoord druk die plusquamperfektum uit (Nöldeke, 1898:210).

5.4 DIE GEBRUIKE VAN DIE JUSSIEF EN KOHORTATIEF

Alhoewel daar spore van die jussief en die kohortatief in die Siries te vind is, het die gebruik daarvan heeltemal verlore gegaan. (Vir meer besonderhede sien Nöldeke, 1966:133). Die imperfektum word soms vir die funksie ingespan (sien paragraaf 5.2.3 hierbo).

5.5 DIE GEBRUIKE VAN DIE IMPERATIEF

Die imperatief kom slegs in die tweede persoon voor. Vir die eerste en derde persoon word vorme van die imperfektum gebruik (Robinson, 1978:58). Die imperatief word gebruik om positiewe bevels uit te druk.

5.6 DIE GEBRUIKE VAN DIE INFINITIEF

Alle Infinitiewe het die prefiks (m). Die voorvoegsel / staan ook as reël vooraan, behalwe waar dieselfde vorm gebruik word op dieselfde wyse as die Hebreeuse infinitivus absolutus (Muraoka 1987:28).

5.6.1 Die infinitief word dikwels só gebruik vir doelsaanduiding (Nöldeke, 1966:215)(1 Samuel 1:3).

5.6.2 Die infinitief kan 'n voorwerp, net so maklik soos 'n werkwoord, ondergeskik stel (Esegiël 44:13).

5.6.3 Die plasing van die voorwerp voor die infinitief met / is gewild. Dit kan met of sonder bepaling gebeur (Nöldeke, 1898:187).

5.6.4 Die infinitief kan gebruik word, soos in Hebreeus, om 'n handeling van 'n voorafgaande werkwoord te voltooi (1 Samuel 2:3).

5.6.5 Die infinitief kan ook rigting aandui (Nöldeke, 1966:215)

5.6.6 Saam met 'yt of hw' dui die infinitief iets aan wat behoort, moes of kon plaasgevind het (Nöldeke, 1966:216).

5.7 DIE GEBRUIKE VAN DIE INFINITIVUS ABSOLUTUS

Die klem val by die infinitivus absolutus op die werkwoordelike aspek van die werkwoord. Die infinitivus absolutus kan nie

byvoeginge, telwoorde, relatiewe sinne aanneem of in die meervoud en genitief staan, asook 'n genitief regeer nie. Die volgende gebruike word onderskei:

5.7.1 Die infinitief sonder die / word dikwels soos die Hebreuse infinitivus absolutus gebruik om die werkwoordelike aspek te beklemtoon. Soms is die nadruk baie gering (Nöldeke 1966:225)(Job 13:5).

5.7.2 Die infinitief volg soms na die werkwoord om meer klem uit te druk (Muraoka 1987:55) (Daniël 9:21).

5.7.3 Die infinitief kom soms voor as plaasvervanger van 'n finitiese werkwoord (Nöldeke, 1966:226).

5.8 GEBRUIKE VAN SAAMGESTELDE WERKWOORDE

Daar het in die Siriese taal drie saamgestelde werkwoordtipe ontwikkel, naamlik die teenwoordige tyd, 'n voortgaande handeling in die verlede en ook 'n voltooid verlede tyd (Robinson, 1978:53). Die saamgestelde werkwoordtipe lyk as volg:

5.8.1 Die teenwoordige tyd bestaan uit die deelwoord saam met die persoonlike voornaamwoord, byvoorbeeld:

qt/ 'n' = Ek maak dood (Robinson, 1978:60).

5.8.2 Om voortgaande handeling in die verlede uit te druk, word die deelwoord saam met die perfektum van *hw'* gebruik, byvoorbeeld:

qt/ hw' = Hy was besig om dood te maak (Robinson, 1978:60).

5.8.2.1 Die deelwoord met die perfektum van *hw'* druk 'n voortdurende, herhaalde handeling of 'n gewoonte in die verlede uit (Muraoka, 1987:46)(Mark 10:13).

5.8.2.2 Die deelwoord met die perfektum van *hw'* druk ook voortdurende handeling uit in hipotetiese frases (Nöldeke, 1966:197) (Johannes 14:28).

5.8.3 Om voltooide verlede tyd uit te druk, word die perfektum saam met die perfektum van *hw'* gebruik. Dit kom dikwels in vertellings voor. Nöldeke (1966:197) beskou hierdie samestelling slegs as 'n gewone perfektum. Byvoorbeeld:
qʔ! hw' = Hy het dood gemaak.

5.8.4 Om voortdurende (Frequent) verlede tyd aan te dui, word die imperfektum saam met die perfektum van *hw'* gebruik. Byvoorbeeld:

nqʔwl hw' = Hy sou dood gemaak het (Robinson 1978:60). Dit kom veral in ondergeskikte sinne voor in die plek van die gewone imperfektum. Die konstruksie word ook in voorwaarde-sinne aangetref (Muraoka, 1987:46, Nöldeke, 1966:268).

5.8.5 Die perfektum van *hw'* saam met 'n deelwoord druk 'n algemene wens of verpligting, maar nie 'n opdrag vir onmiddellike handeling uit nie. 'n Byvoeglike naamwoord staan soms in die plek van die deelwoord (Markus 11:25), en ook in ondergeskikte sinne na werkwoorde wat 'n wens of 'n bevel uitdruk (Muraoka, 1987:46), (Nöldeke, 1966:196).

5.8.6 As alternatief vir die gewone imperfektum vind ons die

imperfektum van *hw'* saam met die deelwoord. Die twee vorme word vryelik afgewissel (Muraoka, 1987:47) (Nöldeke, 1966:229).

HOOFSTUK 6. HEBREEUSE WERKWOORDE IN 1 SAMUEL 1-5

Vir die doeleindes van hierdie studie is die werkwoorde in 1 Samuel 1-5 bestudeer en geklassifiseer. By elke afsonderlike gebruik van werkwoorde wat in die gedeelte voorkom, is een van die werkwoorde verklaar, bespreek en in konteks vertaal. Alle ander werkwoorde wat op dieselfde wyse gebruik is, is daarna net onder die opskrif gelys. Let daarop dat die gelyste tekste nie noodwendig in numeriese volgorde voorkom nie. Nadat die teksverwysing van die voorbeeld gegee is, volg 'n dubbelpunt waarna die frase waarin die werkwoord voorkom, op 'n volgende reël gegee word.

Daar is sover moontlik gepoog om die gebruike in dieselfde volgorde te hou as by die uiteensetting daarvan in Hoofstuk 4.

Waar daar gebruike van die werkwoord voorkom wat nie in die uiteensetting in Hoofstuk 4 vermeld is nie, word dit as sodanig aangedui en word daaraan besondere aandag gegee.

6.1 DIE GEBRUIKE VAN DIE PERFECTUM

Die gebruike van die perfectum word onder die opskrifte: verlede, hede en toekoms bespreek.

6.1.1 VERLEDE

Die perfectum druk die volgende handeling, gebeure of dade uit wat na 'n spesifieke tydsduur, korter of langer in die verlede, afgehandel is:

6.1.1.1 Die perfektum in stellings, ontkennings, vrae en bevestigings in die verlede (vergelyk paragraaf 4.1.1.1).

In 1 Samuel 1:12 word 'n perfektum aangetref in 'n tydsaanduidende bysin waarin 'n stelling ten opsigte van die tyd van die gebeure in die latere hoofsin gemaak word:

whyh ky hrbth lhtpll lpony yhw h ... (13) ... wyhšbh °ty lškrh (En toe sy baie gebid het voor die Here, ... het Eli haar as 'n dronk-lap beskou.) Die werkwoord is hier 'n Hifil perfektum drie vroulik enkelvoud van *rbh*, wat gebruik word om 'n stelling in die verlede te maak.

Nog voorbeelde van hierdie gebruike van die perfektum is: *'hb* (1 Samuel 1:5), *ky sgr* (1 Samuel 1:6), *štyty* (1 Samuel 1:15), *ky 'mrh* (1 Samuel 1:22), *htplly* (1 Samuel 1:27), *dberty* (1 Samuel 1:16), *'šr š't* (1 Samuel 1:17), *š'tyw* (1 Samuel 1:20), *š'ty* (1 Samuel 1:27), *nškrw, hdlw, yldh, 'mlh* (1 Samuel. 2:5), *ydfw* (1 Samuel 2:12), *nšw* (1 Samuel 2:17), *š'l* (1 Samuel 2:20), *hps* (1 Samuel 2:25), *ky hyh* (1 Samuel 4:13), *ky nhpkw* (1 Sam 4:19), *ky nlqh* (1 Samuel 4:22), *ky qšth* (1 Samuel 5:7), *ky hyth* 1 Samuel 5:11, *pqd* (1 Samuel 2:21), *'mr, nglyty* (1 Samuel 2:27), *'mrty* (1 Samuel 2:30), *hyh* (1 Samuel 3:1,19) *hhlw* (1 Samuel 3:2), *qr't* (1 Samuel 3:5,6,8), *l' qr'ty* (1 Samuel 3:5,6), *dberty* (1 Samuel 3:12), *ydf, wl' khh* (1 Samuel 3:13), *yr'* (1 Samuel 3:15), *db* (1 Samuel 3:17), *wl' hpyl* (1 Samuel 3:19), *nglh* (1 Samuel 3:21), *hnw* (1 Samuel 4:1), *ngpnw* (1 Samuel 4:3), *b'* (1 Samuel 4:6), *ky 'mrw, l' hyth* (1 Samuel 4:7), *b'* (1 Samuel 4:7,13), *wl' ykwl* (1 Samuel 4:15), *nsty* (1 Samuel 4:16), *mh hyh* (1 Samuel 4:16), *ns, hyth, mtw, nlqh* (1 Samuel 4:17), *špt* (1 Samuel 4:18), *wmt* (1 Samuel 4:19), *yldt* (1

glh (1 Samuel 4:22), *lqhw* (1 Samuel 5:1), *ns'r* (1 Samuel 5:4), *hsbw* (1 Samuel 5:10), *kbdh* (1 Samuel 5:11), *'šr l' mtw, hkw* (1 Samuel 5:12).

6.1.1.2 Die perfektum in verhalende stof (sien paragraaf 4.1.1.2).

In 1 Samuel 1:12 word 'n perfektum gebruik om in verhalende stof die gewone perfektum uit te druk:

whyh ky hrbth lhtpl... (En toe sy baie gebid het voor die Here). Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *hyh*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik: *'lth* (1 Samuel 1:22), *hyh* (1 Samuel 2:11), *w'mr* (1 Samuel 2:20), *whkw* (1 Samuel 2:20), *wl' khd* (1 Samuel 3:18) *hrh* (1 Samuel 4:19), *wl' nth*, *wl' šth* (1 Samuel 4:20).

6.1.1.3 Die perfektum word gebruik om die plusquamperfektum uit te druk (vergelyk paragraaf 4.1.1.3).

In 1 Samuel 1:24 word 'n perfektum *gmltw* aangetref wat 'n handeling uitdruk wat alreeds in die verlede voltooid was en ten tye waarvan ander omstandighede gegeld het:

wf'lh w' mh k'šr gmltw (Sy het hom saamgeneem toe sy hom gespeen het.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie vroulik enkelvoud met suffiks drie manlik enkelvoud van *gml*, wat 'n voltooid handeling in die verlede uitdruk.

6.1.1.4 Die perfektum in handeling wat by herhaling in die verlede voorgekom het. Hierdie onderskeid kom nie in Hoofstuk 4 voor nie.

In 1 Samuel 1:3 word 'n perfektum *ʿlh* met waw-kopulatief aangetref wat gebruik word om iets wat by herhaling (frequentativum) in die verlede voorgekom het, uit te druk:

wʿlh h'yš hhw' mʿyrw (Die man het telkens opgegaan.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *ʿlh* met waw-kopulatief.

Gesenius beskou dit as konsektiewe perfektum (GKC 112dd). Waltke & O'Connor (1990:480) dui daarop dat die perfektum nie op herhalende handeling dui nie. Die feit kan bevraagteken word omdat daar nie genoeg rede is om die waw as 'n konsektief en nie kopulatief te sien nie. Daar is nie 'n frekwentatief of imperfektum of iets waarop 'n waw-konsektief kan volg nie. Vooraf vind ons slegs algemene stellings ten opsigte van die verlede. In vers 6 kom *wkʿsth* voor wat 'n perfektum met waw-konsektief is. Dit volg op 'n imperfektum *ytn* in vers 5 - die tipiese konstruksie vir 'n perfektum met waw-konsektief. Smith (1977:7) wys daarop dat dit in die geval op 'n frekwentatief dui. Dit laat die vraag na vore kom of die perfektum nie op sy eie frekwentatief kan voorkom nie?

6.1.2 HEDE

Die perfektum word verder gebruik vir handeling, gebeure of toestande wat in die verlede voltooi is, maar waarvan die gevolge in die hede voortduur.

6.1.2.1 Die perfektum druk handelinge, gebeure en dade uit wat in die verlede afgehandel is, maar nog steeds 'n invloed op die hede uitoefen (vergelyk paragraaf 4.1.2.1).

In 1 Samuel 2:1 word 'n perfektum *ʿlš* aangetref wat 'n geestes-toestand uitdruk wat steeds invloed op die hede uitoefen:

wt'mr ʿlš lby byhwh (My hart jubel in die Here (Goslinga 1968:92).) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *ʿlš* wat 'n handeling in die verlede aandui, waarvan die invloed tot in die hede strek.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *rmh* (1 Samuel 2:1), *rḥb*, *šmḥty* (1 Samuel 2:1), *šwyty* (1 Samuel 2:29).

6.1.2.2 Die perfektum word ook in 'n *gnomiese aoristus* aangetref (vergelyk paragraaf 4.1.2.2).

In 1 Samuel 2:14 word die perfektum *whkh* aangetref. Dit druk 'n feit uit wat vroeër plaasgevind het en nog steeds plaasvind:

whkh bkywr 'w bdwd (Terwyl hy steek in die pot.) Die werkwoord hier is 'n Hifil perfektum drie manlik enkelvoud van *nkh* met waw.

Nog 'n voorbeeld hiervan is *wb'* (1 Sam 2:13).

6.1.2.3 Die perfektum word in die direkte rede gebruik om voltooide handeling aan te dui.

In 1 Samuel 2:27 word die perfektum *'mr* in die direkte rede

aangetref om handeling aan te dui wat deur die spreker as voltooid veronderstel word, alhoewel dit deur die uitspraak self eers afgehandel word:

wy'mr 'lyw kh 'mr yhwh (En hy het vir hom gesê: So sê die Here.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *'mr*.

Nog 'n voorbeeld van die gebruik is: *nšb^cty* (1 Samuel 3:14).

6.1.3 TOEKOMS

Die perfektum druk veral toekomstige handeling uit wanneer dit as voltooid veronderstel word, of wanneer die spreker die vertroue wil uitspreek dat dit wel sal plaasvind.

6.1.3.1 Die perfektum word gebruik om handeling aan te dui wat onvermydelik is of wat op 'n wilsbesluit berus wat in die toekoms gaan plaasvind, en waardeur versekerdheid uit gedruk word (vergelyk paragraaf 4.1.3.1).

In 1 Samuel 2:16 word 'n perfektum *lqḥty* aangetref in 'n dreigement om daarmee aan te dui dat dit verseker gaan plaasvind:

w'mr lw ky^cth ttn w'm-l' lqḥty bhzqh (Hy sê vir hom: "Nee, jy moet dit nou gee, anders vat ek dit met geweld" (Keil & Delitzsch, 1980:35).) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum een enkelvoud van *lqh*.

6.2 GEBRUIKE VAN DIE IMPERFEKTUM

Die gebruike van die imperfektum word onder die opskrifte: verlede, hede en toekoms bespreek.

6.2.1 VERLEDE

Dit gaan hier om die saak van onvoltooidheid, behalwe vir die uitsondering na sekere partikels.

6.2.1.1 Die imperfektum druk handeling uit wat vir 'n tydperk in die verlede geduur het (vergelyk paragraaf 4.2.1.1).

In 1 Samuel 1:10 word die imperfektum *tbkh* aangetref. Dit druk 'n handeling uit wat vir 'n korter of langer periode in die verlede voortgeduur het:

wtpll 'l yhw h w bkh tbkh (Terwyl sy tot die Here gebid het, het sy bitterlik gehuil.) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie vroulik enkelvoud van *bkh* wat 'n handeling aandui wat vir 'n tydperk in die verlede geduur het.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ywkl* (1 Samuel 3:2 (GKC 107b)), *yšm^c* (1 Samuel 1:13), *y^cšw* (1 Samuel 2:14).

6.2.1.2 Die imperfektum word in 'n bloot gewone handeling in die verlede na die partikels 'z, *bṭrm*, *ṭrm*, 'd gebruik (vergelyk paragraaf 4.2.1.2).

In 1 Samuel 2:15 word 'n imperfektum *bṭrm yqṭrwn* na die partikel *bṭrm* gevind wat dui op 'n gewone handeling in die

verlede:

gm bṭrm yqṭrwn 't-hḥlb (Selfs voordat hulle die vet geoffer het.) Die werkwoord hier is 'n Hifil imperfektum drie manlik meervoud na *bṭrm* wat dui op 'n handeling in die verlede.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ṭrm ykbh* (1 Samuel 3:3), *wṭrm yglh* (1 Samuel 3:7).

6.2.1.3 Die imperfektum word gebruik om herhaaldelike gebeure in die verlede aan te dui (vergeelyk paragraaf 4.2.1.3).

In 1 Samuel 1:5: word 'n imperfektum *ytn* aangetref wat dui op gebeure wat herhaaldelik in die verlede met gereelde tussenposes plaasgevind het:

wlḥnh ytn mnh 'ḥt 'pym (Maar vir Hanna het hy telkens 'n dubbele deel gegee.) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *ntn* wat herhaalde gebeure in die verlede uitdruk.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *y^cšh* (1 Samuel 1:7), *tk^csnh* (1 Samuel 1:7 (GKC 107e)), *t'kl* (1 Samuel 1:7), *t^cšh* (1 Samuel 2:19), *y^cšwn*, *yškbwn* (1 Samuel 2:22), *yšm^cw* (1 Samuel 2:25).

6.2.2 HEDE

Die imperfektum word gebruik om aspek aan te dui wat ener syds normaal kan wees, of andersyds op onvoltooidheid kan dui.

6.2.2.1 Die imperfektum druk gebeure uit wat enige tyd weer herhaal kan word (vergelyk paragraaf 4.2.1.1).

In 1 Samuel 2:8 word 'n imperfektum *yrym* aangetref wat gebeure aandui wat met gebruikelike tye of enige tyd weer herhaal kan word:

m'špt yrym 'bywn (Hy verhef die behoeftige uit die ashoop.) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *rwm* wat handeling uitdruk wat met gebruikelike tye weer herhaal kan word.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ymhlm* (1 Samuel 2:8 (GKC 107g)), *yšmr*, *ygb*, *ydmw* (1 Samuel 2:9), *yḥtw*, *yrfm*, *ydyn*, *wytn*, *wyrm* (1 Samuel 2:10), *y^clh*, *yqḥ* (1 Samuel 2:14), *w'mr* (1 Samuel 2:16).

6.2.2.1.1 In hierdie gevalle druk die imperfektum uit wat 'n gewoonte geword het (vergelyk paragraaf 4.2.2.1.2).

In 1 Samuel 2:15 word 'n imperfektum *wl' yqḥ* aangetref wat 'n handeling uitdruk wat 'n gewoonte geword het:

wl'-yqḥ mmk bśr mbšl (Want hy neem nie van jou vleis aan wat gekook is nie.) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *lqḥ* met ontkenning *l'* vooraan.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *tb^cṭw* (1 Samuel 2:29), *ydrkw* (1 Samuel 5:5).

6.2.3 TOEKOMS

Die imperfektum druk feitlike sowel as 'n veronderstelde toekoms uit. Ook word dit gebruik om gebeure in 'n bysin aan te dui wat in die toekoms relatief tot die hoofsin lê en wat onafhanklik van die tydsaspek van die hoofsin optree.

6.2.3.1 Die imperfektum druk vanuit die spreker se hede gebeure in die toekoms uit (vergelyk paragraaf 4.2.3.1).

In 1 Samuel 1:22 word die imperfektum *ygml* aangetref wat gebeure in die toekoms uitdruk wat vir 'n tyd vanuit die spreker se hede moet gebeur:

ky 'mrh l'yšh °d ygml (Want sy het vir haar man gesê: "Wanneer hy gespeen is".) Die werkwoord hier is 'n Nifal imperfektum drie manlik enkelvoud van *gml*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik is: *wl' tškh* (1 Samuel 1:11), *ynhlm* (1 Samuel 2:8), *yqlw*, *'kbd* (1 Samuel 2:30), *yytyb*, *wl' yhyh* (1 Samuel 2:32), *lw 'kryt*, *ymwtw* (1 Samuel 2:33), *yb'*, *ymwtw* (1 Samuel 2:34), *yšh* (1 Samuel 2:35), *tšlynh* (1 Samuel 3:11), *'qym* (1 Samuel 3:12).

6.2.3.2 Die imperfektum word in bysinne gebruik wat in die toekoms lê ten opsigte van die hoofsin (vergelyk paragraaf 4.2.3.4).

In 1 Samuel 3:9 word die imperfektum *'m yqr'* aangetref wat 'n voorwaardelike bysin, wat in die toekoms ten opsigte van die hoofsin lê, uitdruk:

wybn ^cly yhw h kr' ln^cr wy'mr ^cly lšmw'l lk škb whyh 'm yqr' 'lyk w'mrt dbr yhw h. (Eli het begryp dat die Here is wat die seun geroep het. En Eli sê vir Samuel: "Gaan lê en as hy jou weer roep sê jy: 'Praat, Here, want u dienaar luister'".) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *qr'* wat 'n voorwaardelike bysin uitdruk wat in die toekoms lê ten opsigte van die hoofsin.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *pn t'bdw* (1 Samuel 4:9), *wl' ymyt* (1 Samuel 5:11).

6.2.3.3 Die imperfektum kan ook uitdrukking gee aan 'n veronderstelde toekoms, as uitdrukking van wil, verpligting, wens, toestemming, moontlikheid en 'n vraag wat na die moontlikheid van iets vra:

6.2.3.3.1 Die imperfektum as uitdrukking van wil (vergelyk paragraaf 4.2.3.5.1).

In 1 Samuel 1:14 word 'n imperfektum *^cd mty tštkryn* aangetref wat wil uitdruk in die veronderstelde toekoms:

wy'mr 'lyh ^cly ^cd-mty tštkryn (En Eli sê vir haar: "Tot wanneer toe wil jy dronk wees?") Die werkwoord hier is 'n Hitpaal imperfektum twee, vroulik enkelvoud van *skr* met die vraagpartikel *^cd mty* vooraan.

6.2.3.3.2 Die imperfektum as uitdrukking van 'n wens (vergelyk paragraaf 4.2.5.3).

In 1 Samuel 3: 18 word die imperfektum *y^cšh* aangetref wat 'n

wens uitdruk in die véronderstelde toekoms:

wy'mr yhwh hw' htwb b^cynw y^cśh (En hy het gesê: "Hy is die Here, laat hom doen wat goed is in sy oë".) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van die stam ^csh.

Nog voorbeelde hiervan is: *kh y^cśh*, *wkh ywsyp* (1 Samuel 3:17), *yşylnw* (1 Samuel 4:8).

6.2.3.3.3 Die imperfektum in 'n vraag wat na die moontlikheid van iets vra (vergelyk paragraaf 4.2.3.5.6).

In 1 Samuel 2:25 word 'n imperfektum *my ytpll* aangetref wat na die moontlikheid van iets vra:

w'm lyhwh yħt'-'yś my ytpll-lw (As 'n mens teen die Here sondig, wie sal vir hom bid.) Die werkwoord hier is 'n Hitpaël imperfektum drie manlik enkelvoud van *pll* met die vraagpartikel *my*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *yqŧyrwn* (1 Samuel 2:16), *mh n^cśh* (1 Samuel 5:8).

6.2.3.4 Die imperfektum in 'n definitiewe verwagting (vergelyk paragraaf 4.2.3.6).

In 1 Samuel 1:11 word die imperfektum *l' y^clh* aangetref wat aandui dat iets beslis of glad nie mag gebeur nie:

wmwrh l'-y^clh ċl r^cśw ('n skeermes mag beslis nie op sy kop kom nie.) Die werkwoord hier is 'n Qal imperfektum drie manlik

enkelvoud van *ʿlh* met *l'* vooraan.

Nog 'n voorbeeld van hierdie werkwoordgebruik is: *l' yšb* (1 Samuel 5:7).

6.3 DIE GEBRUIKE VAN DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM

Die voorkoms van die konsekatiewe perfektum kan in drie hoofgroepe ingedeel word:

1. Die konsekatiewe perfektum in onmiddellike afhanklikheid van die voorafgaande werkwoord of sy ekwivalent,
2. dié in 'n lossere verbinding met die voorafgaande, en
3. die konsekatiewe perfektum aan die begin van 'n apodosis na 'n ander sin, of sy ekwivalent.

6.3.1 DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM IN ONMIDDELLIKE AFHANKLIKHEID VAN DIE VOORAFGAANDE WERKWOORD

6.3.1.1. Verlede

Die perfektum met waw-konsekatief kan dui op die verlede na uitdrukking wat op die verlede dui. Dit dui dan op handeling wat herhaal is of voortgeduur het in die verlede.

6.3.1.1.1 Na 'n imperfektum (vergelyk paragraaf 4.3.1.1.1).

In 1 Samuel 2:19 word 'n konsekatiewe perfektum *wh^clth* aangetref wat 'n herhalende handeling in die verlede aandui wat volg op 'n imperfektum wat op die verlede slaan:

wm^cyl qtn f^šh lw 'mw wh^clth lw mymym ymymh (Sy moeder

was gewoon om vir hom 'n klein manteltjie te maak wat sy van jaar tot jaar vir hom gebring het.) Die werkwoord hier is 'n Hifil perfektum drie vroulik enkelvoud van ^c/h.

Nog 'n voorbeeld van hierdie werkwoordgebruik is: *wbrk* (1 Samuel 2:20).

6.3.1.1.2 Na 'n konsekutiewe imperfektum (vergelyk paragraaf 4.3.1.1.2).

In 1 Samuel 1:4 word 'n konsekutiewe perfektum *wntn* aangetref wat volg op 'n konsekutiewe imperfektum wat 'n herhalende handeling in die verlede aandui:

whyhy hywm wyzbh 'lqnh wntn lppnh 'štw wkl bnyh wbnwtyh mnwt (Elkana het gewoonlik op die dag wat hy geoffer het dele van die offermaaltyd gegee aan sy vrou Peninna en al haar seuns en dogters.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van die stam *ntn*, met waw-kopulatief.

Nog 'n voorbeeld van hierdie werkwoordgebruik is: *wšm^c* (1 Samuel 2:22).

6.3.1.1.3 Na 'n perfektum met waw-konsekutief (vergelyk paragraaf 4.3.1.1.9).

In 1 Samuel 2:15 word 'n konsekutiewe perfektum *w'mr* aangetref na 'n perfektum met waw-konsekutief wat op die verlede dui. Die tweede konsekutiewe perfektum dui dan op iets wat herhalend in die verlede plaasgevind het:

gm bṭrm yqṭrwn 't-hḥlb wb' n^cr hkhn w'mr l'yš hzbh (Selfs

voordat die vet aan die brand gesteeek is, het 'n slaaf van die priester al gekom en aan die man wat offer telkens gesê.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van 'mr met waw-konsekutief.

6.3.1.2 Hede

Die perfektum met waw-konsekutief druk die hede uit in logiese of kronologiese voortsetting van gebeure. Dit kan homself enige tyd weer herhaal. Dit kom voor:

6.3.1.2.1 Na 'n imperfektum wat op die hede dui (vergelyk paragraaf 4.3.1.2.1).

In 1 Samuel 2:25 word die perfektum met waw-konsekutief *wpllw* aangetref wat volg op 'n imperfektum in 'n voorwaardelike sin wat op die hede dui:

'm yḥt' 'yš l'yš wpllw 'lhym (As 'n mens teenoor 'n mens oortree, oordeel God hom.) Die werkwoord hier is 'n Piel perfektum drie manlik enkelvoud met suffiks drie manlik enkelvoud van *pll* met waw-konsekutief.

6.3.1.3 Toekoms

Die gebruik van 'n konsekutiewe perfektum na 'n toekomstige imperfektum is baie algemeen en kom in die volgende gevalle voor:

6.3.1.3.1 Die perfektum met waw-konsekutief na 'n gewone imperfektum (vergelyk paragraaf 4.3.1.3.1).

In 1 Samuel 2:35 word die perfektum met waw-konsekutief *whqymty* aangetref na 'n gewone imperfektum wat op die toekoms dui:

(34)... *bywm 'hd ymwtw šnyhm* (35) *whqymty ly khn n'mn* (... op een dag sal hulle albei sterf. Dan sal Ek vir my 'n betroubare priester aanstel.) Die werkwoord hier is 'n Hifil perfektum een enkelvoud van *qym* met waw-konsekutief.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wzkrtny, wntth* (1 Samuel 1:11), *wbnyty* (1 Samuel 2:35), *w'mr* (1 Samuel 2:36) *whgdty* (1 Samuel 3:13).

6.3.1.3.2 Na 'n imperatief met dieselfde of 'n ander onderwerp (vergelyk paragraaf 4.3.1.3.3).

In 1 Samuel 3:9 word 'n konsekutiewe perfektum *whyh* aangetref wat bloot 'n stelling ten opsigte van die toekoms maak waar dit aan die begin van 'n voorwaardelike konstruksie in die toekoms gebruik word:

wy'mr 'ly lšmw'l škb whyh 'm yqr' 'lyk (En Eli sê vir Samuel: "Gaan slaap en as hy jou weer roep".) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *hyh*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *whyym, wnlhmtm* (1 Samuel 4:9). Hierdie twee voorbeelde verskil van die bespreekte voorbeeld hierbo in dié opsig dat die perfektum konsekutief die bevel voortsit en nie net 'n stelling ten opsigte van die toekoms maak nie.

6.3.2 DIE KONSEKUTIEWE PERFEKTUM IN 'N LOSSER VERBINDING MET DIE VOORAFGAANDE

Die konsekutiewe perfektum kom ook in in losse verbintenis met die ander sinne, wat die logiese of kronologiese aanbetref, voor. Die konsekutiewe perfektum word in dié opsig soos volg gebruik:

6.3.2.1 Dit konsekutiewe perfektum na *hnh* met 'n deelwoord-frase (vergelyk paragraaf 4.3.2.1).

In 1 Samuel 2:31 word 'n konsekutiewe perfektum *wgd^fty* aangetref wat toekomstige gebeure aandui na *hnh* en 'n deelwoordsfrase:

hnh ymym b'ym wgd^fty 't zrk (Kyk die dae kom dat ek jou arm sal afkap.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum een enkelvoud van *gd^f* met waw-konsekutief.

6.3.3 DIE KONSEKUTIEWE PERFEKTUM AAN DIE BEGIN VAN 'N APODOSIS NA 'N ANDER SIN OF SY EKWIVALENT

Die konsekutiewe perfektum word dikwels gebruik om die apodosis in te lei na sinne (of hul ekwivalente) wat rede, toestand, of tyd aan dui.

6.3.3.1 Die Konsekutiewe perfektum kom voor in die apodosis na 'n voorwaarde sin in die volgende gevalle:

6.3.3.1.1 Na 'm met die imperfektum (vergelyk paragraaf 4.3.1.1).

In 1 Samuel 1:11 word die konsekatiewe perfektum *wnttyw* aangetref as die begin van die apodosis na die protasis wat met 'm ingelei is:

'm r'h tr'h b'ny 'mtk wzkrtny wl' tškh 't 'mtk wntth l'mtk zr' 'nšym wnttyw lyhwh kl ymy hyyw (As U waarlik die ellende van U diensmaagd sien en U onthou my en U diensmaagd nie vergeet nie en U gee aan U diensmaagd 'n seuntjie, dan sal ek hom aan die Here gee al die dae van sy lewe.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum een enkelvoud met suffiks drie manlik enkelvoud met waw-konsekatief.

6.3.3.1.1.1 Die perfektum met waw-konsekatief druk 'n bevel uit na 'm en die imperfektum wat op die toekoms dui. (Hierdie onderskeid kom nie in Hoofstuk 4 voor nie.)

In 1 Samuel 3:9 word 'm saam met die imperfektum *yqr'* aangetref in die protasis van 'n sin wat in die apodosis gevolg word deur die perfektum met waw-konsekatief *w'mrt*. Die perfektum met waw-konsekatief kan 'n stelling in die toekoms maak, maar dit kan ook 'n bevel uitdruk. Laasgenoemde is die geval in 1 Samuel 3:9 (Goslinga 1968:132):

whyh 'm yqr' 'lyk w'mrt dbr yhwh (En as iemand jou roep, sê jy: "praat Here".) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum twee, manlik enkelvoud van 'mr.

6.3.3.1.2 Dit word dikwels ook gebruik na een of meer konsekatiewe perfektums wat in die protasis die voorwaarde aandui (vergelyk paragraaf 4.3.3.1.4).

In 1 Samuel 1:11 word die konsekatiewe perfektum *wnttyw* in 'n apodosis aangetref na verskeie perfektums met waw-konsekatief in die protasis:

wzkrtny ... wntth l'mtk zrf 'nšym wnttyw lyhwh kl ymy byyw (As u my onthou ... en as u gee aan u diensmaagd 'n seun, sal ek hom vir die Here gee al die dae van sy lewe.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum een enkelvoud van *ntn* met suffiks drie manlik enkelvoud met waw-konsekatief.

6.3.3.2 Die konsekatiewe perfektum kom ook voor as die apodosis na tydsinne (vergelyk paragraaf 4.3.3.3).

In 1 Samuel 2:15 word die konsekatiewe perfektum *wb'* aangetref aan die begin van die eintlike hoofsin wat volg op 'n tydaanduidende bysin:

gm bšrm yqšrwn 't hšlb wb' nšr hkhn (Selfs voordat die vet aan die brand gestee is, kom die kneg van die priester.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *bw'*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *whb'tyw* (1 Samuel 1:22).

6.3.3.3 Die konsekatiewe perfektum kom voor as apodosis van 'n tydsin na deelwoordfrases (vergelyk paragraaf 4.3.3.4).

In 1 Samuel 2:13 word die konsekatiewe perfektum *wb'* aangetref aan die begin van die eintlike hoofsin wat volg op 'n tydsin gevorm deur 'n deelwoordfrase:

wmšpṭ hkhnym 't h^cm kl 'ys zbh zbh wb' n^cr hkh (Die reg van die priesters teenoor die volk was so: elke keer wanneer iemand 'n offer bring, kom die kneg van die priester.) Die werkwoord hier is 'n Qal perfektum drie manlik enkelvoud van *b'*.

6.3.4 Die konsekutiewe perfektum in opvolging van een of meer konsekutiewe perfektums (vergelyk paragraaf 4.3.4).

In 1 Samuel 2:32 word 'n konsekutiewe perfektum *whbṭt* aangetref in opvolging van 'n konsekutiewe perfektum, die hoofwerkwoord van die vorige sin, om 'n handeling in die toekoms uit te druk.

hnh ymym b'ym wgd^fty ... (32) whbṭt šr m^fwn bkl 'šr yyṭyb 't yšr' (Kyk die dae kom dat Ek sal afkap ... Jy sal in benoudheid (Goslinga:1968:123) na my woonplek kyk tussen al die weldade wat Ek aan Israel sal bewys.) Die werkwoord hier is 'n Hifil perfektum twee manlik enkelvoud van *nbṭ* met waw-konsekutief.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *whthlk* (1 Samuel 2:35), *wnr'h*, *wyšb* (1 Samuel 1:22), *whyh* (1 Samuel 2:36).

6.4 DIE GEBRUIKE VAN DIE KONSEKUTIEWE IMPERFEKTUM

Die konsekutiewe imperfektum dien as 'n voortsetting van 'n perfektum in al sy gebruike, soos vermeld in paragraaf 4.1 ten opsigte van verlede, hede en toekoms.

6.4.1 Die konsekutiewe imperfektum word gebruik as tempus historicum (verhalende tyd) met of ook sonder 'n voorafgaande perfektum. Bybelboeke begin selfs daarmee en dit kom veral voor met die sogenaamde historiese formule *wyhy* (vergelyk paragraaf 4.4.1).

In 1 Samuel 1:1 word die werkwoord *wyhy* aangetref as verhalende tyd sonder 'n voorafgaande perfektum:

wyhy 'yš 'hd mn hrmtym (Daar was 'n man uit Ramataim.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *hyh*, met waw-konsekutief.

Nog voorbeelde van die konsekutiewe imperfektum as verhalende tyd sonder iets wat voorafgaan, is: *wyhy* (1 Samuel 1:2, 3:2, 4:1,5,18), *wy'mr* (1 Samuel 1:14,23, 2:1,16,23,27), *wyšthw* (1 Samuel 1:28), *wtpll* (1 Samuel 2:1), *wylk* (1 Samuel 2:11), *wyb'* (1 Samuel 2:27), *wtkbd* (1 Samuel 5:6).

6.4.1.1 Voorbeelde van die konsekutiewe imperfektum met iets wat voorafgaan as verhalende tyd, is: *wyhy* (1 Samuel 1:20, 5:9), *wtqm* (1 Samuel 1:9), *wy'mr* (1 Samuel 1:17), *wt'mr* (1 Samuel 1:15,18,26, 4:22), *w'špk* (1 Samuel 1:15, na 'n perfektum), *wy^cn* (1 Samuel 1:17), *wtlk* (1 Samuel 1:18), *wt'kl* (1 Samuel 1:18), *wyškmw*, *wyšbw*, *wyb'w*, *wyzkrh* (1 Samuel 1:19), *wthr* (1 Samuel 1:20), *wy^cl* (1 Samuel 1:21), *wtšb*, *wtyng* (1 Samuel 1:23), *w^clhw*, *wtb'hw* (1 Samuel 1:24), *wyšh^cw*, *wyby'w* (1 Samuel 1:25), *wytn* (1 Samuel 1:27, na 'n perfektum), *wyšt* (1 Samuel 2:8, na 'n voorafgaande sin), *wthy* (1 Samuel 2:17), *wthr* (1 Samuel 2:21), *wyb'* (1 Samuel 2:27, 3:10), *w'tnh* (1 Samuel 2:28, na 'n infinitivus absolutus), *wylk*

(1 Samuel 3:5), *wysp* (1 Samuel 3:8), *wyškb* (1 Samuel 3:15), *wygd* (1 Samuel 3:18), *wygdł* (1 Samuel 3:19), *wyđ* (1 Samuel 3:20), *wy^ƒrkw* (1 Samuel 4:2, na 'n perfektum), *wy'mrw* (1 Samuel 4:7, 5:8), *wylḥmw* (1 Samuel 4:10), *wyrš* (1 Samuel 4:12), *wtz^ƒq* (1 Samuel 4:13), *wtšm^ƒ*, *wtkr^ƒ* (1 Samuel 4:19), *wtqr'* (1 Samuel 4:21), *wyb'hw* (1 Samuel 5:1), *wyšlhy*, *wysbw* (1 Samuel 5:8), *ty^ƒl* (1 Samuel 5:12).

In baie van die gevalle slaan die perfektum of die konsekatiewe imperfektum nie direk voor die werkwoord nie, maar kom daar byvoorbeeld 'n stuk direkte rede tussenin. Tog volg dit logies of kronologies op die vorige.

6.4.2 Die gebruik van die konsekatiewe imperfektum ten opsigte van die verlede

Die konsekatiewe imperfektum word veral gebruik na 'n perfektum met afgehandelde betekenis om op die verlede te dui. (Sien paragraaf 4.4.3). Ook kan die konsekatiewe imperfektum op die verlede dui ná ander uitdrukkings wat op die verlede slaan, naamlik na:

6.4.2.1 'n Infinitief met voorsetsel (vergelyk paragraaf 4.4.3.1).

In 1 Samuel 4:5 word die deelwoord *wyr^ƒw* aangetref na 'n infinitief met voorsetsel *kbw'* wat op die verlede dui

wyhy kbw' 'rwn bryt yhwh 'l hmḥnh wyr^ƒw kl ysr' (En toe die verbondsark van die Here in die laer inkom, skreeu die hele Israel.) Die deelwoord wat hier gebruik word is 'n Hifil imperfektum drie manlik meervoud van *r^ƒ* met waw-konsekatief.

6.4.2.2 'n Imperfektum met verlede betekenis (vergelyk paragraaf 4.4.3.3).

In 1 Samuel 1:13 word 'n konsektiewe imperfektum *wyhšbh* aangetref wat volg op 'n imperfektum wat op die verlede dui:

wqwlh l' yšm^c wyhšbh ^cly lškrh (Haar stem kon nie gehoor word nie, daarom het Eli gedink sy is dronk.) Die werkwoord is hier 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud met suffiks twee vroulik enkelvoud van *hšb*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie werkwoordgebruik is: *wtbkh* (1 Samuel 1:7).

6.4.2.3 'n Voorafgaande imperfektum met waw-konsektief wat op die verlede dui (vergelyk paragraaf 4.4.3.7).

In 1 Samuel 1:4 'n konsektiewe imperfektum *wyzbh* aangetref wat volg op 'n Imperfektum met waw-konsektief.

wyhy hywm wyzbh 'lqnh (Op 'n dag het Elkana geoffer.) Dit is 'n Qal imperfektum drie manlik enkelvoud van *zbh* met waw-konsektief.

Nog voorbeelde van hiervan is: *wymr* (1 Samuel 1:8), *wttpl* (1 Samuel 1:10), *wt'mr* (1 Samuel 1:11), *wy^d* (1 Samuel 1:19), *wtld*, *wtqr'* (1 Samuel 1:20), *wygd*, *wtld* (1 Samuel 2:21), *wy'mr* (1 Samuel 3:4,5,6,10,11,16,17,4:14,17), *wyqr'* (1 Samuel 3:4) *wyrš*, *wyškb* (1 Samuel 3:5), *wysp* (1 Samuel 3:6), *wyqm*, *wylyk* (1 Samuel 3:6,8), *wybn* (1 Samuel 3:8), *wytyšb* (1 Samuel 3:10),

wyqr' (1 Samuel 3:10,16), *wypth* (1 Samuel 3:15), *wyssp* (1 Samuel 3:21) *wyş'*, *wyhnw* (1 Samuel 4:1), *wttš*, *wyngp*, *wykw* (1 Samuel 4:2), *wyb'* (1 Samuel 4:3), *wy'mrw* (1 Samuel 4:3), *wyś'w*, *wyšlh* (1 Samuel 4:4), *wthm* (1 Samuel 4:5), *wy'mrw* (1 Samuel 4:6, 5:8,11) *wym^cw*, *wy^dw* (1 Samuel 4:6), *wyr'w* (1 Samuel 4:7, 5:7), *wyngp*, *wynsw*, *wthy*, *wypl* (1 Samuel 4:10), *wyb'* (1 Samuel 4:12,14), *wyšm^c*, *wygd* (1 Samuel 4:14), *wy^cn* (1 Samuel 4:17), *wypl*, *wtšbr*, *wymt* (1 Samuel 4:18), *wtd* (1 Samuel 4:19), *wyqh^w*, *wyby'w*, *wyşygw* (1 Samuel 5:2), *wyškmw* (1 Samuel 5:3,4), *wyqh^w*, *wyšbw* (1 Samuel 5:3), *wyšmm*, *wyk* (1 Samuel 5:6), *wy'spw* (1 Samuel 5:8,11), *wyk*, *wyštrw* (1 Samuel 5:9), *wyhy*, *wyş^cqw* (1 Samuel 5:10), *wyšlh^w* (1 Samuel 5:10,11).

6.4.3 Die gebruik van die konsekutiewe Imperfektum ten opsigte van die hede

Die konsekutiewe imperfektum dui op die hede wanneer dit werkwoorde of hul ekwivalente volg wat handeling aandui wat besig is om plaas te vind, of wat tot in die hede voortduur, naamlik ná:

6.4.3.1 'n Perfektum wat handeling aandui wat herhaaldelik plaasvind (vergelyk paragraaf 4.4.4.2).

In 1 Samuel 2:29 word daar 'n konsekutiewe imperfektum *wtkbd* aangetref na 'n perfektum wat handeling aandui wat herhaaldelik plaasvind:

Imh tb^cřw bzbh^y wbmnh^{ty} 'šr šwyty m^cwn wtkbd 't bnyk mmny (... waarom verag jy?) Dit is 'n Piel imperfektum twee manlik

enkelvoud van *kbd*.

6.4.3.2 'n Deelwoord wat 'n durende of 'n herhalende handeling in die hede aandui (vergelyk paragraaf 4.4.4.4).

In 1 Samuel 2:6 word 'n konsektiewe imperfektum *wy^fl* aangetref na 'n deelwoord wat durende handeling in die hede aandui:

yhw^h mmyt wm^hy^h mwryd š'wl wy^fl (...hy laat neerdaal.) Dit is 'n Hifil imperfektum drie manlik enkelvoud met waw-konsektief van *°lh*.

6.4.3.3 'n Infnitief met voorsetsel wat op die hede dui (vergelyk paragraaf 4.4.4.6).

In 1 Samuel 4:20 word 'n konsektiewe imperfektum *wtdbrnh* aangetref na 'n infnitief met voorsetsel wat op die hede dui:

wk^t mwth wtdbrnh hnšbwt °lyh 'l tyr'y (En terwyl sy sterf sê die wat by haar staan vir haar: "Moenie vrees nie".) Dit is 'n Piel imperfektum drie vroulik meervoud van *dbr* met waw-konsektief.

6.5 DIE GEBRUIKE VAN DIE DEELWOORD

Die aktiewe deelwoord dui op iets of iemand besig met die voortdurende, ononderbroke uitvoer van 'n handeling. Die passiewe deelwoord dui op iets of iemand in 'n toestand wat deur 'n eksterne handeling of gebeure teweeggebring is (verge-

lyk paragraaf 4.5).

6.5.1 DIE GEBRUIKE VAN DIE AKTIEWE DEELWOORD

Die aktiewe deelwoord word soos volg gebruik:

6.5.1.1 Die aktiewe deelwoord druk voortdurende handeling in die teenwoordige of verlede tyd uit (vergelyk paragraaf 4.5.1.1).

In 1 Samuel 1:9 word 'n deelwoord *yšb* aangetref wat predikaatief in 'n nominale sin gebruik word. Dié deelwoord druk voortdurende handeling in die verlede uit:

w^fly hkhn yšb 'l hks' 'l mzwzt hykl yhw (Terwyl die Priester Eli op sy stoel langs die deurkosyn van die tempel van die Here gesit het.) Die werkwoord hier is 'n Qal aktiewe deelwoord van *yšb*.

Nog voorbeelde van hierdie deelwoordgebruik is: *mmyt wmḥyh* (1 Samuel 2:6), *mwryd* (1 Samuel 2:6), *mwryš*, *wm^fšyr*, *mšpyl*, *mrwmm* (1 Samuel 2:7), *mqym* (1 Samuel 2:8), *mšrt* (1 Samuel 2:11), *kl ... zbḥ* 1 Samuel 2:13, *m^fbrym*, *šm^f* (1 Samuel 2:24), (1 Samuel 2:24), *hlk* (1 Samuel 2:26), *mšrt* (1 Samuel 3:1), *škb* (1 Samuel 3:2,3), *qr'* (1 Samuel 3:8), *ky šm^f* (1 Samuel 3:9), *mqllym* (1 Samuel 3:13), *yšb*, *mšph* (1 Samuel 4:13) *npl* (GKC 116d)(1 Samuel 5:3,4).

6.5.1.2 Na *hnh* beeld die deelwoord dikwels 'n lewendige vertelling uit (vergelyk paragraaf 4.5.1.2).

In 1 Samuel 2:31 word die deelwoord *b'ym* aangetref in 'n lewendige vertelling wat op die toekoms slaan:

hnh ymym b'ym wgd^fty 't z^fk (Kyk die dae kom dat Ek jou arm sal afkap.) Die deelwoord hier is 'n Qal deelwoord manlik meervoud van *bw'*.

'n Verdere voorbeeld van die deelwoordgebruik is *śh* (1 Samuel 3:11).

6.5.1.3 Die deelwoord kan gebruik word om gelyktydige handeling aan te dui (vergelyk paragraaf 4.5.1.3).

In 1 Samuel 1:12 word die deelwoord *śmr* aangetref waar dit gelyktydige handeling met die hoofwerkwoord aandui:

whyh ky hrbth lhtpl lⁿny yhwh w^fty śmr 't pyh (En toe sy baie gebid het voor die Here terwyl Eli na haar mond kyk.) Die deelwoord hier is 'n Qal aktiewe deelwoord van *śmr*.

6.5.1.4 Die aktiewe deelwoord met saam met die lidwoord (vergelyk paragraaf 4.5.1.5).

In 1 Samuel 2:14 word die deelwoord met die lidwoord *hb'ym* aangetref waar dit betreklike waarde het, sodat dit in 'n Afrikaanse vertaling met 'n betreklike bysin weergegee kan word:

k^fh y^fśw lkl y^fr'l hb'ym śm bślh (So het hulle gemaak met al die Israëliete wat daar in Silo gekom het.) Die deelwoord hier is 'n Qal deelwoord manlik meervoud van *by'* met die lidwoord *h*.

Nog voorbeelde van hierdie deelwoordgebruik is: *hnšbt* (1 Samuel 1:26) *hzbh* (1 Samuel 2:15), *hšb'wt* (1 Samuel 2:22), *hnwtr* (1 Samuel 2:36), *yšb* (1 Samuel 4:4), *hmkyw* (1 Samuel 4:8), *hb'* (1 Samuel 4:16), *hnšbwt* (1 Samuel 4:20), *hb'ym* (1 Samuel 5:5).

6.5.1.5 Die deelwoord verrig 'n adjektiewiese funksie (vergelyk paragraaf 4.6.1.6).

In 1 Samuel 2:35 word 'n deelwoord *n'mn* aangetref met attributiewe adjektiewe funksie:

whqymty ly khn n'mn (Ek sal vir my 'n getroue priester aanstel.)

Die deelwoord wat hier gebruik word, is 'n Nifal deelwoord manlik enkelvoud van *'mn*.

6.5.1.6 Die deelwoord wat as substantief gebruik word (vergelyk paragraaf 4.5.1.7).

In 1 Sam 2:30 word 'n deelwoord *wbzy* aangetref in substantiewiese gebruik:

w^cth n'm yhwh hlylh ly ky mkbdy 'kbd wbzy yqlw (Maar nou sê die Here: "Dit is ver van My; want die wat My eer, sal Ek eer, maar die wat My verag, sal Ek verag".) Die deelwoord wat hier gebruik word is 'n Qal deelwoord manlik enkelvoud met suffiks een enkelvoud van *bzh*.

Nog voorbeelde van hierdie deelwoordgebruik is: *mrybw* (1 Samuel 2:10), *mkbdy* (1 Samuel 2:30), *kl šm^cw* (1 Samuel

3:11), *špṯ* (1 Samuel 3:13).

6.5.1.7 Die aktiewe deelwoord in omstandigheidsinne (vergelyk paragraaf 4.5.1.13).

In 1 Samuel 1:13 word die deelwoord *mdbrt* aangetref wat as deel van die predikaat in 'n omstandigheidsin gebruik word:

whnh hy' mdbrt ᶜl lbh (want Hanna het in haar hart gepraat.) Die deelwoord wat hier gebruik word is 'n Piel deelwoord vroulik enkelvoud van *dbr*.

Nog voorbeelde hiervan is: *nᶜwt* (1 Samuel 1:13), *mšrt* (1 Samuel 2:18, 3.1).

6.5.2 GEBRUIKE VAN DIE PASSIEWE DEELWOORD

6.5.2.1 Die passiewe deelwoord word as predikaat ten opsigte van die verlede in nominale sinne gebruik om handeling en toestande aan te dui (vergelyk paragrawe 4.5.2.1 en 4.5.2.1.2).

In 1 Sam 1:28 word die passiewe deelwoord *š'wl* aangetref om 'n toestand ten opsigte van die verlede aan te dui:

wgm 'nky hš'ltwh lyhwh kl hymym 'šr hyh hw' š'wl lyhwh (So gee ek hom nou aan die Here al die dae wat hy leef; hy is vir die Here gevra.) Die deelwoord wat hier gebruik word is 'n Qal Passiewe deelwoord van *š'ʔ*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *qrᶜym* (1 Samuel 4:12), *krtwt* (1 Samuel 5:4).

6.5.2.2 Die passiewe deelwoord kan ook as adjektief, (attributief of predikatief) gebruik word (vergelyk paragraaf 4.5.2.3).

In 1 Samuel 2:15 word die passiewe deelwoord *mbšl* aangetref wat attributief gebruik word met adjektiewiese funksie:

wl' yqḥ mmk bšr mbšl ky 'm ḥy (Want hy sal nie van jou vleis aanneem wat gekook is nie, net rou vleis.) Die deelwoord wat hier gebruik word, is 'n Pual deelwoord manlik enkelvoud van *bšl*.

Nog 'n voorbeeld van die adjektiefgebruik van die deelwoord is: *ḥgwr* (1 Samuel 2:18).

6.6 DIE GEBRUIKE VAN DIE IMPERATIEF

6.6.1 Die imperatief druk 'n positiewe bevel aan die tweede persoon in die enkelvoud en meervoud uit (vergelyk paragraaf 4.6.1).

Die volgende gebruike kom voor in 1 Samuel 1-5:

6.6.1.1 Die imperatief as bevel (vergelyk paragraaf 4.6.1.1).

In 1 Samuel 1:14 word die imperatief *hsyry* aangetref as 'n werklike bevel:

hsyry 't yynk m^clyk (Verwyder die wyn van jou.) Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Hifil imperatief vroulik enkelvoud van *hsr*.

Nog voorbeelde van die imperatief as werklike bevel is: *lky* (1 Samuel 1:17), *šy* (1 Samuel 1:23), *šby* (1 Samuel 1 :23), *tnh* (1 Samuel 2:15), *šwb*, *škb* (1 Samuel 3:5,6,9), *lk* (1 Samuel 3:9), *dbr* (1 Samuel 3:9,10), *hthzqw whyw* (1 Samuel 4:9), *šlhw* (1 Samuel 5:11).

6.6.1.2 Die imperatief druk toestemming uit (vergelyk paragraaf 4.6.1.2).

In 1 Samuel 2:16 word die imperatief *wqh* aangetref wat toestemming uitdruk teenoor die voorafgaande weiering:

wymr 'lyw h'yš qtr yqyryn kywm hhlb wqh lk k'sr t'wh npšk (Maar as die man vir hom sê: "Laat hulle net eers vandag die vet aan die brand steek, neem dat vir jou soos jou siel begeer".) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal imperatief manlik enkelvoud van *lqh*.

6.6.2 Die emfatiese imperatief (vergelyk paragraaf 4.6.3.1) wat verder deur *n'* versterk kan word, druk die volgende uit:

6.6.2.1 'n Sagter gebod (vergelyk paragraaf 4.6.3.1).

In 1 Samuel 2:36 word die imperatief *spḥny n'* aangetref wat 'n sagter gebod uitdruk:

w'mr spḥny n' 'l ḥt hkhnwt l'kl pt lḥm (En sê: "Voeg my tog by een van u priesterordes sodat ek 'n stukkie brood kan eet".) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal imperatief manlik enkelvoud met suffiks een enkelvoud van *spḥ* met emfatiese *n'*.

6.7 GEBRUIKE VAN DIE KOHORTATIEF

Die kohortatief (vergelyk paragraaf 4.7) word gebruik om die volgende saak uit te druk:

6.7.1 Selfopwekking (vergelyk paragraaf 4.7.1).

In 1 Samuel 4:3 word 'n kohortatief *nqḥh* aangetref om selfopwekking uit te druk:

nqḥh 'lynw mšlh 't 'rwn bryt yhwh (Laat ons die verbondsark van die Here uit Silo na ons toe bring.) Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Qal kohortatief een meervoud van *lqh*.

6.8 GEBRUIKE VAN DIE JUSSIEF

Die jussief (vergelyk paragraaf 4.8) word soos volg gebruik:

6.8.1 Die jussief word in positiewe sinne gebruik as uitdrukking van 'n:

6.8.1.1 Wens (vergelyk paragraaf 4.8.1.1).

In 1 Samuel 1:17 word 'n jussief *ytn* aangetref as uitdrukking van 'n wens in 'n positiewe sin:

w'lh ysr'l ytn 't štk šr š't m^cmw (Mag die God van Israel jou versoek gee wat jy van Hom gesmeek het.) Die werkwoord is hier 'n Qal jussief drie manlik enkelvoud van *ntn*.

Nog voorbeelde van die jussief as wens in 'n positiewe sin, is:

tms̄' (1 Samuel 1:18), *yqm* (1 Samuel 1:23), *yśm* (1 Samuel 2:20).

6.8.1.2 Bevel (vergelyk paragraaf 4.8.1.2).

In 1 Samuel 2:16 word 'n jussief *ttn* aangetref as uitdrukking van 'n bevel in 'n positiewe sin:

w'mr lw ky 'th ttn w'm l' lq̄ty b̄h̄zqh (En hy sê vir hom: "Nee, jy moet dit nou gee, so nie neem ek dit met geweld".) Die werkwoord hier is 'n Qal imperatief twee manlik enkelvoud van *ntn*.

6.8.2 Die jussief word in negatiewe sinne na 'l gebruik as uitdrukking van 'n:

6.8.2.1 Verbod (vergelyk paragraaf 4.8.2.1).

In 1 Samuel 2:3 word 'n jussief *trbw tdbrw* met die negativering 'l aangetref as uitdrukking van 'n verbod in 'n negatiewe sin. Die werkwoorde is in dieselfde modus newegeskik om 'n samewerkende gedagte uit te druk (GKC 120g):

'l trbw tdbrw gbhh gbhh (Moenie aanhoudend te hoog praat nie.) Die werkwoorde hier is 'n Hifil jussief drie manlik meervoud met negativering 'l van die stam *rb*, sowel as jussief van *dbr*.

Nog voorbeelde van dié gebruik is: *yś*' (GKC 119z)(1 Samuel 2:3), *'l n' tk̄d* (1 Samuel 3:17), *'l tyr'y* (1 Samuel 4:20).

6.8.2.2 Negatiewe wens (vergelyk paragraaf 4.8.2.3).

In 1 Samuel 1:16 word 'n jussief *ttn* met negativering 'l aangeref as uitdrukking van 'n negatiewe wens:

'l ttn 't 'mtk l'pny bt bly'! (Hou tog nie u dienaares vir 'n niksnet nie.) Die werkwoord hier is 'n Qal jussief van *ntn*, met die negativering 'l.

6.8.3 Die jussief na ander modi

6.8.4.1 Die jussief (met waw) druk na 'n voorafgaande imperatief of kohortatief bedoeling of versekering uit (vergelyk paragraaf 4.8.4.1).

In 1 Samuel 4:3 word 'n jussief *wyb'* aangetref na 'n voorafgaande kohortatief om bedoeling uit te druk:

nqhh 'lynw mšlh 't 'rwn bryt yhwh wyb' bqrbnw (Laat ons die verbondsark van die Here uit Silo na ons toe bring sodat dit onder ons inkom.) Die werkwoord hier is 'n Qal jussief met waw-konsekutief.

Nog voorbeelde van die gebruik is: *wyš^cnw* (1 Samuel 4:3), *wyšb* (1 Samuel 5:11).

6.9 DIE GEBRUIK VAN DIE INFINITIVUS CONSTRUCTUS

Die infinitivus constructus (vergelyk paragraaf 4.9) word soos volg gebruik:

6.9.1 Die infinitivus constructus kom algemeen voor na 'n temporale voorsetsel wat oorsaaklike of toegeeflike betekenis weergee (vergelyk paragraaf 4.9.2.1).

In 1 Samuel 1:7 word 'n infinitivus constructus *mdy °lth* aangetref met temporale voorsetsels *m* en *dy* wat tyd aandui:

wkn y^cšh šnh bšnh mdy °lthbbyt yhw (So het hy jaar na jaar gemaak telkens wanneer hy opgaan na die huis van die Here.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal infinitivus constructus van die stam °ll, met voorsetsels *m* en *dy*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordsgebruik is: 'hry 'klh (1 Samuel 1:9), °d gmlk (1 Samuel 1:23,24), wk^ct mwth (1 Samuel 4:20).

6.9.2 Dikwels word die infinitivus constructus met die voorsetsels *b* en *k* verbind as tydsaanduiding (vergelyk paragraaf 4.9.2.2).

In 1 Samuel 2:13 word die infinitivus constructus *kbšl* met die temporale voorsetsel *k* aangetref:

wb' n^cr hkhn kbšl hbšr whmzlg-hšnym bydw (Wanneer die vleis kook, dan kom die kneg van die priester met die drietandvurk in sy hand.) Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Piel infinitivus constructus van die stam *bšl* met die voorsetsel *k*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordsgebruik is: *b^clwth* (1 Samuel 2:19), *bhyw^tm* (1 Samuel 2:27), *kbw'* (1 Samuel 4:5), *khzkyrw* (1 Samuel 4:18), *kbw'* (1 Samuel 5:10).

6.9.3 Die infinitivus constructus in 'n negatiewe doelsin (verge- lyk paragraaf 4.9.2.4).

In 1 Samuel 2:31 word die infinitivus constructus *mhywt* met die voorsetsel *mn* aangetref wat 'n negatiewe doelsin aandui:

whnh ymym wgd^fty 't z^fk w't z^f byt 'byk mhywt zqn bbytk (Kyk die dae kom dat Ek jou arm en die arm van jou pa se huis sal afkap sodat daar nie 'n bejaarde in jou huis sal wees.) Die werkwoord hier is 'n Qal infinitivus constructus van *hyh* met *m* vooraan.

6.9.4 Die infinitivus constructus met / vooraan dui op die vol- gende verskillende betekenis:

6.9.4.1 Doelaanwysend (vergeelyk paragraaf 6.9.2.3.1).

In 1 Samuel 1:3 word die infinitivus constructus *lhsthwt* met / vooraan aangetref om doel aan te dui:

w^flh h'yš hhw' m^fyrw mymym ymymh lhsthwt (Die man het van jaar tot jaar uit sy stad opgegaan om te aanbid.) Die werkwoord hier is 'n Hitpalel infinitief van *shh* met / vooraan, om doel aan te dui.

Nog voorbeelde van die gebruik van hierdie infinitivus construc- tus, is: *wlzbh* (1 Samuel 1:3), *lzbh* (1 Samuel 1:21), *lh^fpl* (1 Samuel 1:26), *lh^wšyb* (1 Samuel 2:8), *lšlwt* (1 Samuel 2:15), *lzbh* (1 Samuel 2:19), *lhmytm* (1 Samuel 2:25), *flwt*, *lhq^ftyr*, *lš't* (1 Samuel 2:28), *klwt*, *wl'dyb* (1 Samuel 2:33), *lhš^fthwt* (1 Samuel 2:36), *l'kl* (1 Samuel 2:36), *lr'wt* (1 Samuel 3:2), *lhr'h*

(1 Samuel 3:21), *lqr't* (1 Samuel 4:1), *lhgyd* (1 Samuel 4:13), *llt* (1 Samuel 4:19), *lhmytny* (1 Samuel 5:10).

6.9.4.2 Die gereed-of verpligwees om iets te doen, sowel as die nastrewe van 'n spesifieke doel (vergelyk paragraaf 4.9.2.3.2).

In 1 Samuel 4:19 kom die infinitivus constructus *llt* met / voor- aan voor om die gereedwees om iets te doen, uit te druk:

wkltw 'št pynhs hrh llt (En sy skoondogter, die vrou van Pinias was swanger om geboorte te skenk.) Die werkwoord hier is 'n Qal infinitivus constructus van *yld*.

6.9.4.3 In die Hifil druk die infinitivus constructus aksie of handeling in 'n spesifieke rigting uit (vergelyk paragraaf 6.9.2.3.5).

In 1 Samuel 1:6 word die Hifil infinitivus constructus *hr^fmh* aangetref wat na 'n saamgestelde voorsetsel *b^cbwr* voorkom en handeling in 'n spesifieke rigting uitdruk:

wk^fsth šrth gm k^cs b^cbwr hr^fmh (Haar mededingster het haar geweldig geterg om haar woedend te maak.) Die werkwoord hier is 'n Hifil infinitivus constructus met suffiks drie vroulik enkelvoud van *r^fm*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik is: *lhtpll* (1 Samuel 1:12 (GKC 114n)), *lhbry'km* (1 Samuel 2:29), *mhgyd* (1 Samuel 3:15).

6.9.4.4 Die infinitivus constructus word gebruik om die direkte

rede in te lui (vergelyk paragraaf 4.9.2.3.11).

In 1 Samuel 4:21 word die infinitivus constructus *l'mr* aangetref wat met die voorsetsel / vooraan, die direkte rede inlui:

wtqr' ln^cr 'y kbwd l'mr glh kbwd myšr'l (Maar sy het die seun Ikkabod genoem en gesê: weggevoer is die eer uit Israel.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is / met die Qal infinitivus constructus van *'mr*.

Nog 'n voorbeeld van dié gebruik is: *l'mr* (1 Samuel 5:10).

6.10 GEBRUIKE VAN DIE INFINITIVUS ABSOLUTUS

Die infinitivus absolutus (vergelyk paragraaf 4.10) word soos volg in 1 Samuel 1-5 gebruik:

6.10.1 Die infinitivus absolutus ter versterking van die finitiewe werkwoord (vergelyk paragraaf 4.10.2).

In 1 Samuel 1:10 word 'n infinitivus absolutus *wbkh* aangetref wat ter versterking van die finitiewe werkwoord gebruik word:

why' mrt npš^v wttpll^cl rhwh wbkh tbkh (Haar siel was baie bitter, sy het tot die Here gebid en het bitterlik gehuil.) Die werkwoord hier is 'n Qal infinitivus absolutus van *bkh*.

6.10.2 Die infinitivus absolutus word ook voor die werkwoord met minder klem gebruik (vergelyk paragraaf 4.10.3).

In 1 Samuel 1:11 word die infinitivus absolutus *'m r'h tr'h* aangetref saam met die voorsetsel *'m*. Beide staan vooraan die stelling en lê sodoende minder klem op die stelling (GKC 113o):

wt'mr yhwh šb'wt 'm r'h tr'h b'ny 'mtk (En sy het gesê: Here van die leerskare, as U werklik die ellende van u diensmaagd sien.) Die werkwoord wat hier gebruik wórd is *'m* met infinitivus absolutus van *r'h* saam met die Qal imperfektum twee manlik enkelvoud van *r'h*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *q̄tr* (1 Samuel 2:16).

6.10.3 Die infinitivus absolutus voor die werkwoord om 'n toeweging te beklemtoon (vergeelyk paragraaf 4.10.4).

In 1 Samuel 2:30 word 'n infinitivus absolutus *'mwr* voor die werkwoord aangetref om 'n toeweging te beklemtoon (GKC 113p):

lkn n'm yhwh 'lhy yśr'l 'mwr 'mrty (Daarom 'n Godspraak van die Here, die God van Israel: "Ek het wel duidelik gesê".) Die werkwoord hier is 'n Qal infinitivus absolutus van *'mr*.

6.10.4 Die infinitivus absolutus versterk ook vrae (vergeelyk paragraaf 4.10.5).

In 1 Samuel 2:27 word die infinitivus absolutus *hnglh* aangref wat 'n vraag versterk:

kh 'mr yhwh hnglh nglyty 'l byt 'byk (So sê die Here: "Het Ek my nie duidelik geopenbaar aan die huis van jou pa?".) Die

werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Nifal infinitivus absolutus van *glh* met vraagpartikel *h*.

6.10.5 Die infinitivus absolutus as bywoordelike bepaling (vergelyk paragraaf 4.10.7).

In 1 Samuel 3:12 word twee infinitivusse absolutus *hhl wklh* aangetref wat as bywoordelike bepaling van wyse by die werkwoord dien:

bywm hhw' 'qym 'l 'ly 't 'šr dbrty 'l bytw hhl wklh (Op dié dag sal Ek aan Eli vervul alles wat Ek oor sy huis gesê het van begin tot end.) Die werkwoorde wat hier as bywoordelike bepaling gebruik word, is 'n Hifil infinitivus absolutus van *hll* en die Piel infinitivus absolutus van *klh*.

6.10.6 Die infinitivus absolutus kom as plaasvervanger van enige finitiewe werkwoordvorm voor (vergelyk paragrawe 4.10.8 en 4.10.8.1).

In 1 Samuel 2:28 kom die infinitivus absolutus *wbhr* voor as die voortsetting van 'n voorafgaande vorm. In die geval volg die infinitivus absolutus aan die begin van die vers op die perfektum van die vorige vers:

wbhr 'tw mkl šbty yšr' l ly lkhn (Ek het hom vir My as priester uitgekies uit al die stamme van Israel.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Qal infinitivus absolutus van *bhr*.

6.10.7 Die infinitivus absolutus as genitief (vergelyk paragraaf 4.10.9).

In 1 Samuel 1:9 word 'n infinitivus absolutus *sth* aangetref wat as genitief gebruik word ná die voorsetsel *'hry*:

w'hry šth (Nadat sy gedrink het.) Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Qal infinitivus absolutus van *šth* met die voorsetsel *'hry* vooraan (Williams, 1967:41).

HOOFSTUK 7. SIRIESE WERKWOORDE IN 1 SAMUEL 1-5

Vir die doeleindes van die hoofstuk is die werkwoorde in 1 Samuel 1-5 is bestudeer en geklassifiseer. By elke afsonderlike gebruik van werkwoorde wat in die gedeelte voorkom, is een van die werkwoorde verklaar, bespreek en in sinskonteks vertaal. Alle ander werkwoorde wat op dieselfde wyse gebruik word, is daarna net onder die opskrif gelys.

Daar word sover moontlik gepoog om die werkwoord se gebruike in dieselfde volgorde te hou as by die uiteensetting daarvan in Hoofstuk 5.

Waar daar gebruike van die werkwoord voorkom wat nie in die uiteensetting in Hoofstuk 5 gemeld is nie, word dit as sodanig aangedui en word daaraan besondere aandag gegee.

7.1 GEBRUIKE VAN DIE PERFECTUM

7.1.1 Die perfectum in die verhaaltrant in die verlede (vergelyk paragraaf 5.1.1).

In 1 Samuel 1:1 word die perfectum *whw'* aangetref wat gebruik word om die verhaaltrant in die verlede weer te gee - die sogenaamde tempus historicum:

whw' gbr' hd mn rmt' (Daar was 'n man uit Ramata.) Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Peal perfectum drie manlik enkelvoud van *hw'*, met *w*.

Hierdie voorbeeld word ook in die volgende tekste aangetref: 1 Samuel 1:4,12, 3:2, 4:1,5,18.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik is: *hwy*, *whww* (1:2), *wdbh wyhb*, *yhb* 1 Samuel 1:4, *w'mr* (1 Samuel 1:8,14,17, 2:23,27, 3:4,5,6,9,10,11,16,17,18, 4:14,16,17), *wqmt* (1 Samuel 1:9), *wndrt* (1 Samuel 1:11), *w'mrt* (1 Samuel 1:11,15,18,26,27, 2:1, 4:22), *°nt* (1 Samuel 1:15), *w°n'* (1 Samuel 1:17), *w'zlt* (1 Samuel 1:18), *wqkmw*, *wsgdw*, *whpkw*, *w'zlw*, *whkm*, *w'tdkrh* (1 Samuel 1:19), *whw'*, *wb°nt*, *wyltd*, *wqrt* (1 Samuel 1:20), *wslq* (1 Samuel 1:21), *wytbt*, *'ynqt* (1 Samuel 1:23), *'sqth* (1 Samuel 1:24), *w'ytyth*, *hw'* (1 Samuel 1:24,2:24), *nksw*, *w'ytywhy* (1 Samuel 1:25), *wyhb* (1 Samuel 1:27), *wsgdw* (1 Samuel 1:28), *wšlyt* (1 Samuel 2:1), *wsm* (1 Samuel 2:8), *w'zl* (1 Samuel 2:11), *whwt* (1 Samuel 2:17), *pqd*, *wb°nt*, *wyltd*, *wrb'* (1 Samuel 2:21), *s'b* (1 Samuel 2:22), *šm°w* (1 Samuel 2:25), *w't'* (2 Sam 2:27, 3:10), *wgbyth*, *wyhb* (1 Samuel 2:28), *wrh°* 1 Samuel 3:5 *w'wsp*, *wqm*, *w'zl* (1 Samuel 3:6,8), *qryt* (1 Samuel 3:6), *'tgly* (1 Samuel 3:7), *qr'*, *w'tbnn* (1 Samuel 3:8), *wqm* (1 Samuel 3:10), *wqr'* (1 Samuel 3:10,16), *wdmk*, *wph°* (1 Samuel 3:15), *whwyh*, *wl' rmy* (1 Samuel 3:18), *wydf* (1 Samuel 3:20), *w'wsp* (1 Samuel 3:21), *wnpq*, *wšrw* (1 Samuel 4:1), *w'stdrw*, *w'ttbr*, *w'tq°lw* (1 Samuel 4:2), *w't'*, (1 Samuel 4:3,12,14), *w'mrw* (1 Samuel 4:3, 5:8), *wšdrw*, *wšqlw* (1 Samuel 4:4), *w'stgšt* (1 Samuel 4:5), *wšm°w*, *w'mrw*, *wydfw* (1 Samuel 4:6), *wdh°lw* (1 Samuel 4:7), *w'mrw* (1 Samuel 4:7, 5:10,11), *w'kktšw*, *w'ttbr*, *w°rqw*, *whwt*, *wnplw* (1 Samuel 4:10), *wrht* (1 Samuel 4:12), *w'yllt* (1 Samuel 4:13), *wšm°*, *whwy* (1 Samuel 4:14), *w°n'* (1 Samuel 4:17), *w'ttbrt*, *wmyt* (1 Samuel 4:18), *brkt* (Die *w* ontbreek as gevolg van 'n tydsaanduiding in die vorige sin),

· *wyldt* (1 Samuel 4:19), *wl' ʿnt*, *wl' 'ytyt* (1 Samuel 4:20), *wqrt*, *w'mrt* (1 Samuel 4:20), *w'ytywh* (1 Samuel 5:1,2), *wdbrw*, *w'qymwh* (1 Samuel 5:2), *wqdmw* (1 Samuel 5:3,4), *w'škhwhy*, *wnsbwhy*, *w'tqnwhy* (1 Samuel 5:3), *w'šnt*, *wḥrb*, *wmḥ'* (1 Samuel 5:6), *wḥzw* (1 Samuel 5:7), *wšdrw* (1 Samuel 5:8,11), *wknšw* (1 Samuel 5:8,11), *w'hpkwh* (1 Samuel 5:8), *wmḥ'*, *w'strw* (1 Samuel 5:9), *wšdrwh*, *w'yllw*, (1 Samuel 5:10), *wslqt* (1 Samuel 5:12).

7.1.2 Die perfektum in stellings, ontkenings, vrae en bevestigings in die verlede (vergelyk paragraaf 5.1.2).

In 1 Samuel 1:3 word die perfektum *hw'* in kombinasie met *'yt* aangetref om 'n stelling in die verlede (Payne Smith, 1976:14) uit te druk. Dit is ongelukkig die enigste keer dat die kombinasie in die gedeelte voorkom en daar kan dus nie veel meer van die kombinasie se gebruik gesê word nie:

wtmn 'yt hww tryn bnwhy d'ly ḥpny wpynḥys khn' Imry' (Daar was die twee seuns van Eli, Hofni en Pinias, priesters van die Here.) Die werkwoord wat hier gebruik word, is 'n Peal perfektum drie manlik enkelvoud van *hw'* saam met *'yt*.

Nog voorbeelde van die perfektum om 'n afgehandelde resultaat weer te gee, is: *mṭl d'hd* (1 Samuel 1:6), *d'fst*, *d'štyt* (1 Samuel 1:9), *dkd 'sgyt* (1 Samuel 1:12), *whšbh* (1 Samuel 1:13), *'štyt*, *w'šdt* (1 Samuel 1:15), *mllt* (1 Samuel 1:16), *dš'ity* (1 Samuel 1:17), *š'ith* (1 Samuel 1:20), *l' slqt* (1 Samuel 1:22), *dḥslth* (1 Samuel 1:23), *wšlyt*, *dš'lt* (1 Samuel 1:27), *'š'ith* (1 Samuel 1:28), *'t'grw*, *'wtrw*, *yldt*, *šdyt* (1 Samuel 2:5), *w'bdw*, *ddbḥ* (1 Samuel 2:13), *d'rgnw*, *mṭl d'rgzw* (1 Samuel 2:17), *kd slqt* (1

Samuel 2:19), *d's't*, *w'zlw* (1 Samuel 2:20), *dšb'* (1 Samuel 2:25), *kd hw'* (1 Samuel 2:27, 3:1), *'mr* (1 Samuel 2:30), *d'mr* (1 Samuel 1:22), *'tglyt* (1 Samuel 2:27), *hw'* (1 Samuel 2:27, 3:1, 19, 4:14), *šry* (1 Samuel 3:2), *dmk* (1 Samuel 3:2,3), *d'k*, (1 Samuel 3:3), *qryt*, *w'zl*, *dmk* (1 Samuel 3:5), *dqrytny* (1 Samuel 3:5,6) *ya'*, *'tgly* (1 Samuel 3:7), *wl' k''* (1 Samuel 3:13), *wpth*, *dhl* (1 Samuel 3:15), *d'mr* (1 Samuel 3:1), *wqr'* (1 Samuel 3:4), *wl' ksy* (1 Samuel 3:18), *šrw* (1 Samuel 4:1), *whw'* (1 Samuel 4:2), *tbrn* (1 Samuel 4:3), *dkd 'tt*, *ybbw* (1 Samuel 4:5), *'tt* (1 Samuel 4:6), *dl' hwt* (1 Samuel 4:7), *'tdbrt*, *mytw* (1 Samuel 4:11), *'t'* (1 Samuel 4:7,13), *'tyt*, *°rqt* (1 Samuel 4:16), *°rq*, *hwt*, *mytw*, *'tdbrt* (1 Samuel 4:17), *npl*, *dn*, *dkd 'tdkrh* (1 Samuel 4:18), *wkd šm't*, *wmyt* (1 Samuel 4:19), *mł d'thpkw* (1 Samuel 4:19), *yldty* (1 Samuel 4:20), *°bd* (1 Samuel 4:22), *dbrw* (1 Samuel 5:1), *'šthr* (1 Samuel 5:4), *hw'* (1 Samuel 5:7), *hwt*, *d'hpkwh* (1 Samuel 5:9), *'hpkw* (1 Samuel 5:10), *w'šnt*, *mł dhwt* (1 Samuel 5:11), *dl' mytw*, *'tmhyw* (1 Samuel 5:12).

7.1.3 Die perfektum in die teenwoordige tyd (vergelyk paragraaf 5.1.3).

In 1 Samuel 1:8 word die perfektum *w'ykw l' fsty* aangetref wat die teenwoordige tyd uitdruk:

w'mr lh hlqn' b'lh hn' lmn' bky' 'nty w'ykw l' fsty (En Elkana haar man sê vir haar: "Hanna, waarom huil jy en waarom eet jy nie?") Die werkwoord wat hier gebruik word is 'n Peal perfektum twee vroulik enkelvoud van *fs*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *'mr* (1 Samuel 2:30,31).

7.1.4 Die perfektum druk ook 'n plusquamperfektum uit (verge- lyk paragraaf 5.1.4).

In 1 Samuel 1:24 kom die perfektum *hslth* voor wat die beteke- nis van 'n plusquamperfektum het:

w'sqth °mh kd hslth btwr' twlt' (Sy het hom opgeneem saam met haar toe sy hom gespeen het.) Die werkwoord hier is 'n Peal perfektum drie vroulik enkelvoud met suffiks drie manlik enkelvoud van *hšl*.

Nog voorbeelde van die gebruik is: *dplhwkwn* (1 Samuel 4:9).

7.1.5 Die perfektum dui verder handeling of gebeure aan wat by herhaling of in die verlede voorgekom het (vergeelyk paragraaf 7.1.8).

In 1 Samuel 1:5 word die perfektum *yhb* aangetref wat dui op iets wat herhalend in die verlede plaasgevind het:

wlhn' yhb mnt' hd' °p' (Maar vir Hanna het hy telkens 'n dub- bele deel gegee.) Die werkwoord hier is 'n Peal perfektum drie manlik enkelvoud van *yhb*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik van die werkwoord is: *wbkt*, *fst* (1 Samuel 1:7), *w'mr* (1 Samuel 2:16,20), *°bdt*, *w'sqt* (1 Samuel 2:19), *wbrk* (1 Samuel 2:20), *wšm°* (1 Samuel 2:22), *°lytwn*, *wyqrt* (1 Samuel 2:29).

7.1.6 Die perfektum na 'n deelwoord om durende handeling in die verlede uit te druk (vergeelyk paragraaf 5.1.9).

In 1 Samuel 2:26 word die perfektum *wyrb* gevolg deur 'n deelwoord *wt* om 'n durende handeling in die verlede uit te druk. In Hebreeus word die werkwoord *hik* saam met 'n deelwoord gebruik, of 'n deelwoord as predikaat saam met 'n byvoeglike naamwoord gebruik om durende handeling in die verlede aan te dui (GKC 113u). Alhoewel niks daarvan in die geraadpleegde Siriese grammatikas gevind kon word nie, lyk dit of die selfde konstruksie net so in Siries oorvertaal is:

wtly' šmw'yl 'zl wyrb t̄b st̄'b qdm mry' (Maar die seun Samuel het algaande baie groter en beter geword voor die Here.) Die werkwoord hier is 'n Peal perfektum drie manlik enkelvoud van *yrb*.

7.2 GEBRUIKE VAN DIE IMPERFEKTUM

Die imperfektum word in Siries soos volg gebruik:

7.2.1 Die imperfektum as gewone futurum (vergelyk paragraaf 5.2.1).

In 1 Samuel 2:30 word die imperfektum *'yqr* aangetref wat as 'n gewone futurum gebruik word:

whš' 'mr mry' hs ly m̄t̄ dmyqrny 'yqr (Maar nou sê die Here: "Dit is ver van My want die wat My eer, sal Ek eer".) Die werkwoord is hier 'n Pael imperfektum een enkelvoud van *yqr*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *l' nsq* (1 Samuel 1:11), *nšf̄rwn*, *nšmšwn* (1 Samuel 2:30), *w'gdwm* (1 Samuel 2:31),

tqr' (1 Samuel 2:32), *nmwtwn* (1 Samuel 2:34), *w'qym*, *n^cbd*, *w'bn'*, *wnhik* (1 Samuel 2:35), *wnhw'*, *wn'mr* (1 Samuel 2:36), *w'n nqryk* (1 Samuel 3:9), *dkl dnšm^cywhy* (1 Samuel 3:11), *nšln*, (1 Samuel 3:11), *w'qym* (1 Samuel 3:12), *w'ḥwywhy* (1 Samuel 3:13), *npsyn* (1 Samuel 4:8).

7.2.2 Die imperfektum as vasstaande feite of algemeengedende sake (vergelyk paragraaf 5.2.2).

In 1 Samuel 2:4 word die imperfektum *nttkr* aangetref wat 'n vasstaande feit weergee:

qštt' dgnbr' nttbrn wkryh' 'fšnw bḥyl' (Die boog van die helde is verbreek en die siekes is omgord met krag.) Die werkwoord hier is 'n Etepeël imperfektum drie manlik meervoud van *tkr*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *nwrt* (1 Samuel 2:8), *nnṯr*, *nšttqwn* (1 Samuel 2:9), *ntbr*, *n^cm*, *ndwn*, *wnti*, *wnrym* (1 Samuel 2:10), *nsqwn* (1 Samuel 2:15), *nb^c'* (1 Samuel 2:25), *nhw'* (1 Samuel 2:31,33), *n^cnd*, *nmwtw* (1 Samuel 2:33).

7.2.3 Die imperfektum as 'n wens, 'n vraag of 'n versoek (vergelyk paragraaf 5.2.3).

In 1 Samuel 1:16 word die imperfektum *l' thsbyh* aangetref wat 'n wens uitdruk:

l' thšbyh l'mtk qdmyk brt ḥth' (Reken tog nie u dienaars as 'n slegte vrou nie.) Die werkwoord hier is 'n Peal imperfektum twee manlik enkelvoud met suffiks drie vroulik enkelvoud van die stam *hšb*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ntl* (1 Samuel 1:17, 2:20), *tskḥ* (1 Samuel 1:18), *nšr* (1 Samuel 1:23), *nsqwn* (1 Samuel 2:16), *hkn' n^cbd*, *whkn' nwsp* (1 Samuel 3:17), *n^cbd* (1 Samuel 3:18), *wt'zl*, *wtprqn* (1 Samuel 4:3), *mn' n^cbd*, (1 Samuel 5:8).

7.2.4 Die imperfektum as 'n gebod of 'n verbod (vergelyk paragraaf 5.2.4).

In 1 Samuel 2:3 word die imperfektum *l' tsgwn* aangetref wat 'n gebod uitdruk:

l' tsgwn lmmllw rwrbt' (Julle moenie baie groot dinge praat nie.) Die werkwoord hier is 'n Afel imperfektum twee manlik meervoud van *sgḥ*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wl' npwq* (1 Samuel 2:3), *l' tbht* (1 Samuel 3:17), *l' tdḥlyn* (1 Samuel 4:20).

7.2.5 Die imperfektum in ondergeskikte en voorwaardesinne (vergelyk paragraaf 5.2.6).

In 1 Samuel 1:11 word die imperfektum *'n mḥz' ṭḥz'* aangetref wat 'n voorwaarde uitdruk:

wndr' w'mrt mry' šb'wt 'n mḥz' ṭḥz' bšw^fbdh d'mtk (Sy het 'n gelofte afgelê en gesê: "Here van die leerskare, as u sekerlik kyk en u sien die onderdrukking van u diensmaagd".) Die werkwoord hier is 'n Peal imperfektum twee manlik enkelvoud van *hz'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wttdkryny* (1 Samuel 1:11), *nht'* (1 Samuel 2:25), *dtgbwn* (1 Samuel 2:29), *'n tks'* (1 Samuel 3:17), *dln' tplhwn* (1 Samuel 4:9), *wl' tḡ'* (1 Samuel 1:11).

7.2.6 Die imperfektum druk ook 'n bevel aan die derde persoon uit (vergelyk paragraaf 5.2.7).

In 1 Samuel 5:7 word die imperfektum *l' ttb* aangetref wat 'n bevel aan die derde persoon uitdruk:

l' ttb wbwth dmry' 'lh' d'ysryl ḥmn (Die ark van die God van Israel mag nie by ons bly nie".) Die werkwoord hier is 'n Peal imperfektum drie vroulik enkelvoud van *ytb*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *thpwk* (1 Samuel 5:8).

7.3 GEBRUIKE VAN DIE DEELWOORD

7.3.1 DIE AKTIEWE DEELWOORD

Die volgende gebruike van die aktiewe deelwoord (vergelyk paragraaf 5.3.1) kom in 1 Samuel 1-5 voor:

7.3.1.1 Die deelwoord as uitdrukking van onvoltooide gebeure in die hede (vergelyk paragraaf 5.3.1.1).

In 1 Samuel 3:9 word die deelwoord *mtḡ dšmḥ* aangetref wat onvoltooide gebeure in die hede uitdruk en in die plek van die imperfektum staan:

w'n nqryk 'mr mll mry' mtl dšm^c ^cbdk (As Hy jou roep sê: "Praat Here want U kneg hoor".) Die werkwoord hier is 'n Peal deelwoord manlik enkelvoud van *šm^c* met die redegewende partikel *mtl* vooraan.

7.3.1.2 Die deelwoord as uitdrukking van toekomsgebeure (vergelyk paragraaf 5.3.1.2).

In 1 Samuel 3:11 word die deelwoord *h' ^cbd* aangetref wat toekomsgebeure uitdruk:

'mr mry' lšmw'yl h' ^cbd 'n' ptgm' b'ysryl (Die Here het aan Samuel gesê: "Kyk Ek gaan 'n woord doen in Israel".) Die werkwoord hier is 'n Peal deelwoord manlik enkelvoud van die stam *^cbd* met die tydaanduidende partikel *h'*.

Verdere voorbeelde van deelwoorde wat toekomsgebeure aandui, is: *'tyn* (1 Samuel 2:31). *d'ty'* (1 Samuel 2:34).

7.3.1.3 'n Deelwoordfrase as praesens historicum (vergelyk paragraaf 5.3.1.3).

In 1 Samuel 1:26 word die deelwoord *b^cy'* aangetref wat ingelei word met "sê", en dit dui op 'n praesens historicum:

w'mrt ḥn' fly b^cy' 'n' mnk mr' ḥn' hy npšk mr' (En Hanna het vir Eli gesê: "Ek vra u aandag my heer, sowaar as u siel leef my heer".) Die werkwoord hier is 'n Peal aktiewe deelwoord vroulik enkelvoud van *b^c'*.

7.3.1.4 Die deelwoord in gebeure wat gelyktydig in die verlede

plaasvind (vergelyk paragraaf 5.3.1.6).

In 1 Samuel 4:7 word die deelwoord *d'mryn* aangetref om gebeure wat gelyktydig in die verlede plaasgevind het, uit te druk:

wdh'lw pišty' mtl d'mryn 't' 'lh' lmšryt' (Die Filistyne het bang geword want hulle het gesê: "God het in die laer gekom".) Die werkwoord hier is 'n Peal deelwoord manlik meervoud van *'mr*.

7.3.1.5 Die deelwoord as uitdrukking van algemene waarhede en herhalende of voortdurende gebeure (vergelyk paragraaf 5.3.1.7).

In 1 Samuel 2:3 word die deelwoord *wl' tqnn* aangetref wat 'n algemene waarheid uitdruk:

mtl ddyd't' hw mry' wl' tqnn šn't' qdmwhy (Omdat die Here Een van diepe kennis is en menslike insigte, hou nie voor Hom stand nie.) Die werkwoord hier is 'n Peal aktiewe deelwoord van *tqn*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *mmyt wmḥ'* (1 Samuel 2:6), *wmḥt*, *wmsq* (1 Samuel 2:6), *mmskn*, *wm^ctr*, *wmšpl*, *mrym* (1 Samuel 2:7), *mrym*, *mrym* (1 Samuel 2:8), *dmtbšl* (1 Samuel 2:13), *dmsq*, *nsb* (1 Samuel 2:14), *w'mr*, *l' nsb* (1 Samuel 2:15), *d^cbdyn*, *wdmš^cryn*, *dmslyn* (1 Samuel 2:22), *dšm^c* (1 Samuel 2:24), *'zl*, *wt'b* (1 Samuel 2:26), *l' drkyn* (1 Samuel 5:5).

7.3.1.6 Die deelwoord in 'n handeling wat in die verlede begin

het en nou in die hede voortduur (vergelyk paragraaf 5.3.1.8).

In 1 Samuel 2:16 word die aktiewe deelwoord *drǵ'* aangetref wat 'n handeling aandui wat in die verlede begin het en in die hede voortduur:

wsb lk 'yk m' drǵ' nǵšk (Neem dan vir jou wat jy begeer.) Die werkwoord hier is 'n Peal deelwoord vroulik enkelvoud van 'n twee radikale stam *rg*.

Nog 'n voorbeeld is *dmbtlyn* (1 Samuel 2:24).

7.3.1.7 Die deelwoord as adjektief (vergelyk paragraaf 5.3.1.9).

In 1 Samuel 2:35 word die deelwoord *dmhymn* aangetref wat as adjektief funksie verrig:

w'qym ly khn' dmhymn 'yk lby (Ek sal aanstel vir My 'n priester wat getrou is volgens my hart.) Die werkwoord hier is 'n Peal aktiewe deelwoord van '*mn*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik is: *mhymn'* (1 Samuel 2:35).

7.3.2 DIE PASSIEWE DEELWOORD

Die volgende gebruike van die passiewe deelwoord kom in 1 Samuel 1-5 voor:

7.3.2.1 Die passiewe deelwoord wat dui op 'n voltooide handeling (vergelyk paragraaf 5.3.2.1).

In 1 Samuel 1:28 word die passiewe deelwoord *dš'yl* aangetref wat dui op 'n voltooide handeling op 'n gegewe tydstep:

w'p 'n' š'ltħ lmry' klhwn ywmt' dhw hy dš'yl ly mn mry' (So staan ek hom wat ek van die Here gevra het af aan die Here al die dae van sy lewe.) Die werkwoord hier is 'n Peal passiewe deelwoord van *š'l* met *d*.

7.3.2.2 Die deelwoord met verdere adjektiewiese betekenis (vergelyk paragraaf 5.3.2.2).

In 1 Samuel 2:15 word die deelwoord *mbsl'* met adjektieffunksie attributief aangetref:

l' nsb 'n' mnk bsr' mbšl' 'l' ħn' (Ek neem nie gekookte vleis van jou nie, net rou vleis.) Die werkwoord hier is 'n Pael passiewe deelwoord manlik enkelvoud van *bsl*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *psyqn* (1 Samuel 5:4).

7.4 DIE GEBRUIKE VAN DIE IMPERATIEF

Die volgende gebruike van die Imperatief (vergelyk paragraaf 5.5) kom in 1 Samuel 1-5 voor:

7.4.1 Die Imperatief as bevel aan die tweede persoon.

In 1 Samuel 1:14 word die Imperatief *'pygy* aangetref wat 'n bevel aan die tweede persoon uitdruk:

w'mr lh ^cly ^cdm' l'mt mtrwy' 'nty 'pygy hmrky mnky (En Eli het vir haar gesê: "Hoe lank sal jy dronk wees? Los die wyn".) Die werkwoord hier is 'n Aphel Imperatief vroulik enkelvoud van *pg*. Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *zly* (1 Samuel 1:17), *^cbdy, tby* (1 Samuel 1:23), *hb* (1 Samuel 2:15), *wsb* (1 Samuel 2:16), *šdryny* (1 Samuel 2:36), *zl, dmk* (1 Samuel 3:5,6,9), *'mr,* (1 Samuel 3:9), *mll* (1 Samuel 3:9,10), *'thy/w, whww, w'tktšw* (1 Samuel 4:9), *šdrwh* (1 Samuel 5:11).

7.5 DIE GEBRUIKE VAN DIE INFINITIEF

Die volgende gebruike van die infinitief (vergelyk paragraaf 5.6) kom in 1 Samuel 1-5 voor.

7.5.1 Die infinitief as doelsaanduiding (vergelyk paragraaf 5.6.1).

In 1 Samuel 1:3 word die infinitief *lmsgd* aangetref wat doel aandui:

wslq hw' gbr' hw mn qryth mn ^cdn fdn lmsgd (Daardie man het van jaar tot jaar uit sy stad opgegaan om te bid.) Die werkwoord hier is 'n Peal infinitief van *sgd* met *l*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wlmdbḥw* 1 Samuel 1:3), *lmdbḥw* (1 Samuel 1:21), *lmslyw* (1 Samuel 1:26), *lmqr'* (1 Samuel 3:6), *lmwtbwth* (1 Samuel 2:8), *lmṭwyw* (1 Samuel 2:15), *lmdbḥw* (1 Samuel 2:19), *lmḥškw, wimdyybw* (1 Samuel 2:33), *lmḥz'* (1 Samuel 3:2), *lmtglyw* (1 Samuel 3:21), *lmḥwyw* (1 Samuel 4:13), *lbstrh* (1 Samuel 4:18).

7.5.2 Die infinitivus constructus as voltooiing van 'n voorafgaande werkwoord (vergelyk paragraaf 5.6.4).

In 1 Samuel 2:3 word die infinitief *l' tsgwn lmmllw* aangetref wat die handeling van 'n voorafgaande werkwoord voltooi:

l' tsgwn lmmllw rwrbt' (Julle moenie baie groot dinge praat nie.) Dit is die negativerings partikel *l'* met die Aphel imperfektum twee manlik meervoud van *sgħ* en die infinitief van *mll*.

Nog 'n voorbeeld hiervan is: *lmslyw* (1 Samuel 1:12), *lm'd* (1 Samuel 4:19).

7.6 DIE GEBRUIKE VAN DIE INFINITIVUS ABSOLUTUS

Die infinitivus absolutus (vergelyk paragraaf 5.7) word soos volg in 1 Samuel 1-5 gebruik:

7.6.1 Die infinitief sonder die *l* met klem op die werkwoordelike aspek van die werkwoord (vergelyk paragraaf 5.7.1).

In 1 Samuel 1:6 word die infinitivus absolutus *mrgzw* aangetref wat die werkwoordelike aspek beklemtoon.

wmrgzy hwt lh ^crth 'p mrgzw (Haar mededingster het haar verskriklik geïrriteer.) Die werkwoord hier is 'n Aphel infinitief van *rgz*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wmbk'* (1 Samuel 1:10), *mhz'* (1 Samuel 1:11), *msqw* (1 Samuel 2:16), *mtglyw* (1

Samuel 2:27), *m'mr* (1 Samuel 2:30).

7.7 GEBRUIKE VAN SAAMGESTELDE WERKWOORDE

Die Siriese taal maak dikwels van saamgestelde konstruksies (vergelyk paragraaf 5.8) gebruik om sekere werkwoordtye uit te druk. Die volgende konstruksies kom in 1 Samuel 1-5 voor:

7.7.1 Die deelwoord saam met die persoonlike voornaamwoord as teenwoordige tyd (vergelyk paragraaf 5.8.1).

In 1 Samuel 1:8 word die saamgestelde werkwoord *lmn bky' 'nty* aangetref wat bestaan uit die deelwoord saam met die persoonlike voornaamwoord. Die samestelling druk die teenwoordige tyd uit:

w'mr lh hlqn' hn' lmn' bky' 'nty (En Elkana haar man sê vir haar: "Waarom huil jy?") Die werkwoordsamestelling hier is soos volg: *bky'* is 'n Peal aktiewe deelwoord vroulik enkelvoud van *bk'*, tesame met die persoonlike voornaamwoord.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *nsb 'n'* (1 Samuel 2:16), *'bdyn 'ntwn* (1 Samuel 2:23).

7.7.1.1 Die deelwoord saam met die persoonlike voornaamwoord as bevel.

In 1 Samuel 2:16 word die deelwoord *yhb* saam met 'n persoonlike voornaamwoord *'nt* aangetref wat 'n bevel in die teenwoordige tyd uitdruk:

w'mr lh hš' hw yhb 'nt (En hy sê vir hom: "Jy moet dit nou gee".) Die werkwoordsamestelling hier is 'n Peal aktiewe deelwoord manlik enkelvoud van *yhb*, saam met die persoonlike voornaamwoord.

7.7.1.2 Die deelwoord saam met die perfektum van *hw'* as algemene ervaringsfeit.

In 1 Samuel 2:9 word die deelwoord *mtgnbr* saam met die perfektum van *hw'* aangetref wat 'n algemene ervaringsfeit in die hede uitdruk:

mtl dl' hw' bhylh mtgnbr gnbr' (Omdat 'n mens nie deur sy krag oorwin nie.) Die werkwoordverklaring is soos volg: *hw'* is perfektum van *hw'*. *mtgnbr* is 'n Epeel deelwoord manlik enkelvoud van *gbr*.

Die konstruksie word gebruik vir die staving van 'n ervaringsfeit of 'n vasstaande feit of iets wat gereeld van tyd tot tyd voorkom. Die normale konstruksie sou 'n imperfektum gewees het.

7.7.2 Die deelwoord saam met die perfektum van *hw'* as 'n voortdurende, herhaalde handeling of 'n gewoonte in die verlede (vergelyk paragraaf 5.8.2.1).

In 1 Samuel 1:3 word die deelwoord *ws/k* saam met die perfektum van *hw'* aangetref wat 'n gewoonte of 'n handeling aandui wat by herhaling in die verlede plaasgevind het:

wslq hw' gbr' hw mn qryth mn 'dn f'dn lmsgd (Daardie man het

van jaar tot jaar telkens uit sy stad opgegaan om te aanbid.) Die werkwoordverklaring is soos volg: *ws/k* is 'n Peal deelwoord manlik enkelvoud van *slq* met *w*. *hw'* is 'n Peal perfektum drie manlik enkelvoud van *hw'*.

Nog voorbeelde van hierdie werkwoordgebruik is: *rhm hw'* (1 Samuel 1:5), *wmrgz' hwt* (1 Samuel 1:6), *°bd' hwt* (1 Samuel 1:7), *mrgz' hwt* (1 Samuel 1:7), *ytb hw'* (1 Samuel 1:9), *mml' hwt*, *zy^fn hwy*, *mštm^c hw'* (1 Samuel 1:13), *dqym' hwyt* (1 Samuel 1:26), *mšmš hw'* (1 Samuel 2:11, 3:1), *w't' hw'* (1 Samuel 2:13), *wmwšt hw'* (1 Samuel 2:14), *°bdyn hww* (1 Samuel 2:14), *'t' hw'* (1 Samuel 2:15), *mškḥ hw'* (1 Samuel 3:2), *dms^cryn hww* (1 Samuel 3:13), *ytb hw'*, *wḥ'r hw'*, *dz^c hw'* (1 Samuel 4:13), *wl' mškḥ hw'* (1 Samuel 4:15), *btn' hwt* (1 Sami 4:19).

7.7.2.1 Die deelwoord met die perfektum van *hw'* as 'n omstandigheid- of 'n Parentetiese sin.

In 1 Samuel 2:18 word die deelwoord *mšmš* saam met die perfektum van *hw'* gebruik om 'n omstandigheids of 'n parentetiese sin uit te druk:

wšmw'yl tly' mšmš hw' qdm mry' (Maar Samuel, die jongman, het gedien voor die Here.) Die werkwoordverklaring is soos volg: *mšmš* is 'n Pael deelwoord manlik enkelvoud van *šmš*. *hw'* is die Peal perfektum drie manlik enkelvoud van *hw'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ntr hw'* (1 Samuel 1:12), *wlbyš hw'* (1 Samuel 2:18).

Hierdie gebruik kom nie in Hoofstuk 5 voor nie.

7.7.2.2 Die deelwoord saam met die perfektum van *hw'* as uitdrukking van 'n voortdurende toestand in die verlede.

In 1 Samuel 4:18 word die deelwoord *ds'b* saam met die perfektum van *hw'* aangetref om 'n voortdurende toestand in die verlede aan te dui:

w'ttbrt prqth wmyt mtl ds'b hw' gbr' wyqr (Hy het sy nek gebreek en gesterf, want hy was oud en swaar.) Die werkwoordverklarings is soos volg: Dit is *d* met die Peal deelwoord manlik enkelvoud van *s'b* en die Peal perfektum van *hw'*.

Hierdie gebruik kom nie in Hoofstuk 5 voor nie.

7.7.2.3 *d* met die deelwoord en die perfektum van *hw'* as 'n betreklike bysin.

In 1 Samuel 2:14 word *d* met die deelwoord *d'tyn* en die perfektum *hww* aangetref as 'n betreklike bysin in die verlede:

hkn' c'bdyn hww lklh 'ysryl d'tyn hww ltmn lšy/w (So het hulle gemaak met al die Israëliete wat daar in Silo gekom het.) Die werkwoordverklarings is soos volg: Dit is 'n Peal aktiewe deelwoord met *d* saam met die perfektum van *hw'*.

Hierdie gebruik kom nie in Hoofstuk 5 voor nie.

7.7.3 Die deelwoord saam met die perfektum van *hw'* as alternatief vir die gewone perfektum.

In 1 Samuel 1:10 word die deelwoord *wmsly'* saam met die perfektum *hwt* aangetref as alternatief vir die gewone perfektum:

wdylh mryr' npšh wmsly' hwt qdm mry' (Haar siel was baie bitter en sy het gebid voor die Here.) Die werkwoordverklaring hier is soos volg: Dit is 'n Pael deelwoord-vroulik enkelvoud van *šl'* saam met die perfektum vroulik enkelvoud van *hw'* met waw-kopulatief.

Nog voorbeelde van hierdie saamgestelde werkwoordsgebruik is: *bky' hwt* (1 Samuel 1:10), *ydy'yn* (1 Samuel 2:12).

Hierdie gebruik kom nie in Hoofstuk 5 van 1 Samuel voor nie.

7.7.4 Die deelwoord saam met persoonlike voornaamwoord as 'n vraag in die toekoms.

In 1 Samuel 1:14 word die deelwoord *mtrwy'* saam met die persoonlike voornaamwoord '*nty* aangetref om 'n vraag in die toekoms uit te druk:

w'mr lh 'ty 'dm' l'mt mtrwy' 'nty (En Eli het vir haar gesê: "Hoe lank sal jy dronk wees?") Die werkwoordverklaring is soos volg: Dit is 'n Etpael deelwoord vroulik enkelvoud van *rw'* saam met die persoonlike voornaamwoord twee vroulik enkelvoud.

HOOFSTUK 8. 'N VERGELYKING TUSSEN DIE HEBREEUSE EN DIE SIRIESE WERKWOORDGEBRUIK IN 1 SAMUEL 1-5

Hierdie hoofstuk bevat die konklusie waartoe daar in hierdie studie gekom word. Dit bestaan uit 'n vergelyking tussen die verskillende konstruksies wat die Hebreuse en die Siriese taal gebruik om spesifieke handeling, gebeure, dade of toestande uit te druk.

Die volgende metodiek word in dié hoofstuk gevolg. Die Hebreuse werkwoordgebruik word as riglyn gebruik. Daar word eers gestel watter werkwoordvorm vir 'n spesifieke doel die Hebreus gebruik, waarna die ekwivalent in Siries aangedui word om dieselfde uit te druk. Die volgorde waarin die voorbeelde voorkom, is *Hebreus / Siries*. Die teksverwysing word telkens na die voorbeeld aangedui.

Die hoofstuk bevat geen bespreking van die werkwoorde nie, aangesien dit reeds onderskeidelik in Hoofstukke 6 en 7 gedoen is.

Alle werkwoorde wat in die Hebreus voorkom of veronderstel is en op een of ander wyse in die Siries vertaal is, word ten opsigte van die persentasieberekening as 'n eenheid getel. Dit geld vir sowel enkel werkwoorde as vir konstruksies, byvoorbeeld die deelwoord met die perfektum van *hw'*.

Die afwykings word nie by die voorkomspersentasies bereken nie, omdat die getal afwykings nie die verhoudings waarin die ander voorkom, beïnvloed nie. Dit geskied vanweë die feit dat dit 'n konstante persentasievermindering ten opsigte van al die

ander werkwoorde meebring.

Ten slotte word 'n kort opsomming van die vernaamste vertalingsmetodes gegee wat berus op die kwantitatiewe voorkoms in die gedeelte.

8.1 PERFEKTUM

8.1.1 VERLEDE

8.1.1.1 Die perfektum word gebruik om die verlede in gewone verhaalstof uit te druk. Siries gebruik ook die perfektum daarvoor, byvoorbeeld 1 Samuel 5:9: *hsbw / d'hpkwh*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *whyh / whw'* (1 Samuel 1:12), *pqd / pqd* (1 Samuel 2:21), *wl' kh'd / wl' ksy* (1 Samuel 3:18).

Hierdie gebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.2 Waar Hebreeus in 'n werkwoord in 'n nominale sin veronderstel, gebruik Siries dikwels die perfektum van *hw'*. Dit is in voortsetting van die verhaaltrant wat met die historiese formule ingelei word, byvoorbeeld 1 Samuel 1:24: */hw'*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is 1 Samuel 1:2: */hwy*. In hierdie geval word die perfektum ook na die partikel 'yt gebruik.

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.3 In sowel Hebreeus as Siries word die perfektum met of sonder *d* om 'n afgehandelde resultaat weer te gee, byvoorbeeld 1 Samuel 1:6: *ky sgr / mṭl d'ḥd, sgr / d'gd*. Dit stem ooreen met die perfektum in Latyn en Engels waar bevestigings, ontkenings, stellings en vrae met behulp daarvan uitgedruk word.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ky hrbth / dkd 'sgyt* (1 Samuel 1:12), *štyty / štyt* (1 Samuel 1:15), *dberty / mllyt* (1 Samuel 1:16), *'sr š't / dš'ty* (1 Samuel 1:17), *š'tytw / š'th* (1 Samuel 1:20), *l' °lth / l' slqt, ky 'mrh / mṭl d'mrt* (1 Samuel 1:22), *hṭplyt / wšlyt, š'ty / dš't* (1 Samuel 1:27), *hš'thw / š'th* (1 Samuel 1:28), *nškrw / 't'grw, ḥdlw / 'wtrw, yldh / yldt, 'mllh / šdyt* (1 Samuel 2:5), *w'mr / w'mr* (1 Samuel 2:16,20), *n'šw / d'rgnw, ky n'šw / mṭl d'rgzw* (1 Samuel 2:17), *whlkw / w'zlw* (1 Samuel 2:20), *°lth / slqt* (1 Samuel 1:21), *ky ḥps / mṭl dšb'* (1 Samuel 2:25), *nglyty / 'tglyt* (1 Samuel 2:27), *'mrty / 'mr* (1 Samuel 2:30), *hḥlw / šry* (1 Samuel 3:2), *qr't / dqrytny, qr'ty / qryt* (1 Samuel 3:5,6), *yḏ' / yḏ'* (1 Samuel 3:7), *'wr dberty / d'mrt* (1 Samuel 3:12), *wl' khh / wl' k''* (1 Samuel 3:13), *yr' / dhḷ* (1 Samuel 3:15), *dbr / d'mr* (1 Samuel 3:17), *hyh / hw'* (1 Samuel 3:1, 3:19, 3:30), *wl' hpyl / wl' 'rmy* (1 Samuel 3:19), *ḥnw / šrw* (1 Samuel 4:1), *ngpnw / tbrn* (1 Samuel 4:3), *b' / 'tt* (1 Samuel 4:6), *ky 'mrw / d'mryn, l' hyth / dl' hwt* (1 Samuel 4:7), *°bdw / dplḥwkwn* (1 Samuel 4:9), *nlqḥ / 'tdbrt, mtw / mytw* (1 Samuel 4:11), *b' / 't'* (1 Samuel 4:7,13), *nsty / °rqt* (1 Samuel 4:16), *ns / °rq, hyth / hwt, mtw / mytw, nlqḥh / 'tdbrt* (1 Samuel 4:17), *špṭ / dn* (1 Samuel 4:18), *wmt / wmyt* (1 Samuel 4:19), *yldt / yldty, wl' °nth / wl' °nt, wl' šth / wl' 'ytyt* (1 Samuel 4:20), *glh / °bd* (1 Samuel 4:22), *lqḥw / dbrw* (1 Samuel 5:1), *nš'r / 'šṭr* (1 Samuel 5:4), *'hry hsbw /*

btr d'hpkw (1 Samuel 5:9), *hsbw / 'hpkw* (1 Samuel 5:10), *kbdh / w^cšnt* (1 Samuel 5:11), *'šr l' mtw / dl' mytw, hkw / 'tmhyw* (1 Samuel 5:12).

Hierdie gebruik kom sewe en sestig keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.4 Hebreeus gebruik 'n perfektum om 'n handeling in die verlede weer te gee wat vir 'n tyd lank plaas gevind het. Siries gebruik die perfektum van *hw'* saam met 'n deelwoord as alternatief vir die gewone perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:12: *y^cw / y^cyn hw'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *'šr y^c / dy^c* (1 Samuel 3:13), *hyh / dz^c hw'* (1 Samuel 4:13), *wl' ykw / wl' mškh hw'* (1 Samuel 4:15), *hrh / b^ctn' hwt* (1 Samuel 4:19).

Hierdie gebruik kom vyf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.5 Hebreeus gebruik die vraagpartikel *mh* en 'n perfektum om 'n vraag na die verlede te vra. Siries gebruik die vraagwoord *mnw* en 'n selfstandige naamwoord sonder die koppelwerkwoord vir dieselfde doel, byvoorbeeld 1 Samuel 4:16: *mh hyh / mnw ptgm'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.6 Hebreeus sowel as Siries gebruik die perfektum om handeling of gebeure wat by herhaling in die verlede voorgekom het, uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:16,20: *w'mr / w'mr*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *wbrk / wbrk* (1 Samuel 2:20).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.7 Hebreeus gebruik 'n perfektum met waw-kopulatief om iets wat by herhaling in die verlede voorgekom het, uit te druk. Gesenius (GKC 112dd) beskou dit egter as konsekwentiewe perfektums. Die vraag is egter of dit nie wel so as 'n perfektum kan voorkom nie, vanweë die feit dat daar nie oortuigende getuienis bestaan vir 'n konsekwentiewe perfektum nie. (Sien die beredenering in paragraaf 6.1.1.5.) Die Siries gee dit weer met 'n saamgestelde werkwoord, naamlik die perfektum van *hw'* en 'n (Peal) deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 1:3: *w^llh / wslq hw'*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *whkh / wmwst^h hw'* (1 Samuel 2:14).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.1.8 Die plusquamperfektum word in beide Hebreeus en Siries saam met die perfektum uitgedruk, byvoorbeeld 1 Samuel 1:24: *gmlt / hslth*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.2 HEDE

8.1.2.1 Hebreeus gebruik 'n redegewende partikel saam met die perfektum om redegewende sinne in die hede uit te druk. Siries gebruik dieselfde konstruksie met *d*, byvoorbeeld 1 Samuel

4:22: *ky nlaḥ / mtl d'tdbrt*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *ky qšth / mtl d'šnt* (1 Samuel 5:7).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.2.2 Beide Hebreeus en Siries gebruik perfektums om handeling, gebeure en dade uit te druk wat in die verlede afgehandel is, maar nog steeds 'n invloed op die hede uitoefen, byvoorbeeld 1 Samuel 2:1: *rmh / w'ttrymt*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *š' / d'š'lt* (1 Samuel 2:20), *'mr / 'mr, nglyty / 'tglyt* (1 Samuel 2:27), *šwyty / dpqdt* (1 Samuel 2:29).

Hierdie gebruik kom vyf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.1.3 TOEKOMS

8.1.3.1 Hebreeus gebruik die perfektum om handeling of gebeure, wat verseker in die hede of die toekoms gaan plaasvind, uit te druk. Siries gebruik die deelwoord saam met die Persoonlike voornaamwoord om die handeling uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:16: *lqḥty / nsb 'n'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2 DIE IMPERFEKTUM

8.2.1 VERLEDE

8.2.1.1 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om iets aan te dui wat herhaaldelik in die verlede plaasgevind het. Siries gee dit weer met 'n perifrastiese konstruksie: die deelwoord saam met die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 1:7: *y^cšh / ^cbd'* *hwt*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *y^cšw / ^cbdyn hww* (1 Samuel 2:14), *ywkl / mškh hw'* (1 Samuel 3:2).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.1.2 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om iets wat herhaaldelik in die verlede plaasgevind het, aan te dui. Siries druk dieselfde gedagte uit met die deelwoord en die perfektum van *hw'* (8.2.1.1) of deur bloot 'n deelwoord te gebruik, byvoorbeeld 1 Samuel 2:22: *y^cšwn / d^cbdyn, yškbwn / wdmš^cryn*.

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.1.3 Hebreeus gebruik die imperfektum in 'n omstandigheid-sin. Siries druk dit uit met 'n deelwoord en die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 1:13 *yšm^c / mštm^c hw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.1.4 Hebreeus gebruik soms 'n imperfektum om 'n handeling aan te dui wat by herhaling in die verlede plaasgevind het. Die

Siries gebruik bloot 'n perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 1:5: *ytn / yhb*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *t^ʿsh / ^ʿbd* (1 Samuel 2:19), *yšm^ʿw / šm^ʿw* (1 Samuel 2:25).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.1.5 Hebreeus gebruik 'n imperfektum ná partikels soos *lk*, *trm*, *btrm*, *ʿd* om handeling, gebeure en aksies aan te dui wat vir 'n korter of langer periode in die verlede voortgeduur het.

Siries vertaal dit met 'n partikel *ʿdkyl*, *l'*-negativering en die perfektum soos in stellings, bevestigings, ontkenings en vrae, byvoorbeeld 1 Samuel 3:3: *trm ykbh / ʿdkyl l' d^ʿk*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *trm yglh / w^ʿdkyl l' 'tgly* (1 Samuel 3:7).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2 HEDE

8.2.2.1 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om voortgaande gebeure vir 'n langer of korter tydperk in die hede aan te dui. Siries maak gebruik van óf 'n deelwoord met die persoonlike voornaamwoord, óf bloot 'n perfektum, óf 'n byvoeglike naamwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 1:8: *lmh tbky / lmn' bky'*, *wlmh l' t'kly / w'ykw l' fsty*, *wlmh yr^ʿ / wlmn' byš*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *t'wh / ddg'* (1 Samuel 2:16), *t^ʿšwn / ʿbdyn 'ntwn* (1 Samuel 2:23).

Hierdie gebruik kom vyf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.2 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om 'n handeling in die hede aan te dui wat enige tyd weer herhaal kan word. Siries gebruik die imperfektum wat 'n vasstaande feit weergee, met ander woorde iets weergee wat enige tyd kan gebeur, byvoorbeeld 1 Samuel 2:8: *ynhlm / nwrt*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *yšmr / nntr*, *ydmw / nšttqwn* (1 Samuel 2:9), *yhtw / ntbr*, *yrm / nr̄m*, *ydyn / ndwn*, *wytn / wntl*, *wyrm / wnrym* (1 Samuel 2:10).

Hierdie gebruik kom agt keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.3 Hebreeus gebruik die imperfektum om iets wat herhaaldelik voorkom, of wat 'n gewoonte is, aan te dui. Siries gebruik 'n deelwoord saam met 'n persoonlike naamwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:15: *wl' yqh / l' nsb 'n'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.4 Hebreeus gebruik die imperfektum om iets wat 'n gewoonte geword, het en enige tyd weer kan voorkom, uit te druk. Siries gebruik 'n deelwoord om dit aan te dui, byvoorbeeld 1 Samuel 5:5: *l' ydrkw / l' drkyn*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is *yrym / mqym* (1 Samuel 2:8), *yqh / nsb* (1 Samuel 2:14).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.5 Hebreeus gebruik die imperfektum om 'n versekering in die hede uit te druk, naamlik dat iets beslis nie mag gebeur nie. Siries gee dit bloot met die imperfektum weer as 'n bevel aan die derde persoon, byvoorbeeld 1 Samuel 5:7: *l' yšb / l' ttb*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is *yšb / thpwk* (1 Samuel 5:8).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.6 Beide tale gebruik die voorsetsel 'm in Hebreeus, 'n in Siries, saam met die imperfektum om 'n voorwaardesin in die hede uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 1:11: *'m r'h tr'h / 'n mhz' thz'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *'m yht' / 'n nht'* (1 Samuel 2:25), *'m tkhd / 'n tks'* (1 Samuel 3:17).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.7 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om iets wat herhaaldelik in die verlede en hede voorkom (iets soos 'n gewoonte,) uit te druk. Siries gebruik bloot 'n perfektum daarvoor, byvoorbeeld 1 Samuel 2:29: *tb^cw / ^clytwn*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.8 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om 'n bevel in die hede uit te druk. Siries maak gebruik van 'n deelwoord en die persoonlike voornaamwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:16: *ttn / yhb 'nt*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.2.9 Sowel Hebreeus as Siries gebruik die imperfektum om 'n algemene stelling in die hede uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:25: *ytpll / nb^c'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3 TOEKOMS

8.2.3.1 Hebreeus en Siries gebruik 'n imperfektum om na die moontlikheid van iets te vra, byvoorbeeld *mh n^cśh / mn' n^cbd* (1 Samuel 5:8).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.2 Beide Hebreeus en Siries gebruik die negatiewe partikel *l' / l'* saam met die imperfektum om 'n gebod of 'n verbod of 'n negatiewe stelling in die toekoms uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 1:11: *l' y^clh / l' nsq*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *l' trbw / l' tsgwn* (1 Samuel 2:3).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.3 Beide Hebreeus en Siries gebruik 'n tydspartikel saam met die imperfektum om tydsinne uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 1:22: *^cd ygml / ^cdm' dnthsl*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.4 Hebreeus sowel as Siries gebruik die imperfektum om 'n wens, wil of 'n versoek uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:16: *yqtyrwn / nsqwn*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *yqlw / nsf^rrwn* (1 Samuel 2:30), *kh y^fsh, wkh ywsyp / hkn' n^cbd, whkn' nwsp* (1 Samuel 3:17), *y^fsh / n^cbd* (1 Samuel 3:18), *ysylw / np^syn* (1 Samuel 4:8), *pn t^fbdw / dlm' t^plhwn* (1 Samuel 4:9).

Hierdie gebruik kom ses keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.4.1 Hebreeus gebruik 'n imperfektum saam met *l'* om die negatiewe wil van iemand in die plek van 'n jussief in die toekoms uit te druk. Siries gebruik bloot die imperfektum saam met die *w* en die negativering *l'* en stel dit só as 'n feit, byvoorbeeld 1 Samuel 2:32: *wl' yhyh / wl' nhw'*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *l' 'kryt / l' ^cnd* (1 Samuel 2:33).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.4.2 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om die wil van iemand in die plek van 'n jussief in die toekoms uit te druk. Siries gebruik bloot die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:33: *ymwtw / nmwtw*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.5 Hebreeus gebruik 'n imperfektum om 'n vraag in die toekoms te rig. Siries dui dit aan deur 'n (Etpael) deelwoord met

die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld *tštkryn / mtrwy'* (1 Samuel 1:14).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.6 Hebreeus gebruik die imperfektum om 'n handeling in die toekoms, vanuit die spreker se hede, aan te dui. Siries gebruik *d* met die deelwoord om dit in 'n betreklike bysin uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:32: *yytyb / dmt'b*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *yb' / d'ty'* (1 Samuel 2:34).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.7 Hebreeus sowel as Siries gebruik die imperfektum om handelinge, gebeure of feite wat in die toekoms vanuit die spreker se hede gaan plaasvind, uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:34: *ymwtw / nmwtwn*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *'kbd / 'yqr, ythkw / nšmšwn* (1 Samuel 2:30), *y'šh / n'bd* (1 Samuel 2:35), *tšlynh / nšln* (1 Samuel 3:11), *'qym / w'qym* (1 Samuel 3:12). Die *w* dui in hierdie geval sinsverdeling aan.

Hierdie gebruik kom ses keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.2.3.8 Hebreeus gebruik die imperfektum vir iets soos doel-, gevolg-, en voorwaardelike sinne wat in 'n bysin vervat word en in die toekoms ten opsigte van die hoofsin lê. Siries gee dit weer met *d* en die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 5:11:

wl' ymyt / dl' tqtn.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3 DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM

8.3.1 VERLEDE

8.3.1.1 Hebreeus gebruik 'n perfektum met waw-konsektief om iets wat by herhaling in die verlede voorgekom het, uit te druk. Die Siries gee dit weer met 'n saamgestelde werkwoord, naamlik die perfektum van *hw'* en 'n (Peal) deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:15: *wb' / 't' hw'* (1 Samuel 2:15), *wk^csth / wmrgez' hwt* (1 Samuel 1:6).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.1.2 Hebreeus gebruik 'n perfektum met waw-konsektief na 'n imperfektum om handeling of gebeure wat herhaaldelik in die verlede plaasgevind het, uit te druk. Siries gee dit bloot met 'n perfektum met *w* weer, byvoorbeeld 1 Samuel 2:20: *wbrk / wbrk*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is *wh^clth / w'sqt* (1 Samuel 2:19).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.1.3 Hebreeus gebruik 'n perfektum met waw-konsektief na 'n konsekutiewe imperfektum om 'n handeling aan te dui wat

by herhaling in die verlede voorgekom het. Siries gebruik bloot die perfektum met *w*, byvoorbeeld 1 Samuel 2:22: *wšm^c* / *wšm^c*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *wntn* / *wyhb* (1 Samuel 1:4).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.1.5 Hebreeus gebruik 'n konsekatiewe perfektum in 'n apodosis van 'n tydsin na 'n deelwoordsfrase. Siries vertaal dit bloot as handeling wat by herhaling in die verlede voorgekom het en gebruik daarvoor 'n deelwoord met die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 2:13: *wb'* / *w't' hw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.1.6 Hebreeus gebruik 'n perfektum met *waw*-konsekatief om 'n handeling in die verlede aan te dui na 'n perfektum met *waw*-konsekatief wat op die verlede dui. Siries gebruik slegs 'n deelwoord daarvoor, byvoorbeeld 1 Samuel 2:15: *w'mr* / *w'mr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor. Dit verteenwoordig 22% van al die werkwoorde in dié gedeelte.

8.3.3 TOEKOMS

8.3.3.1 Hebreeus gebruik die konsekatiewe perfektum in die nasin na 'n aantal konsekatiewe perfektums wat die voorwaarde aandui. Siries gebruik bloot die imperfektum in die nasin van die voorwaardelike sin, byvoorbeeld 1 Samuel 1:11: *wnttyw* /

'tlywh.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.2 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe perfektum om toekomstige handeling of gebeure aan te kondig na 'n tydsuitdrukking, terwyl Siries *w* saam met 'n imperfektum daarvoor gebruik, byvoorbeeld 1 Samuel 1:22: *wnr'h / wnthz', wyšb / wntb* (1 Samuel 1:22).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.3 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe perfektum na 'n deelwoord wat op die toekoms dui om toekomstige handeling uit te druk. Siries gee dit deur met 'n *w* en die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:31: *wgd^fty / w'gdwm*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.4 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe perfektum om 'n handeling in die toekoms uit te druk na een of meer konsekutiewe perfektums wat op die toekoms dui. Siries gebruik slegs die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:32: *whb^tt / tqr'* (1 Samuel 2:32).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.5 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe perfektum na 'n imperfektum wat gebeure of feite of handelswyse in die toekoms aandui. Siries gebruik bloot *w* saam met 'n imperfektum na die vorige imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:35:

whqymty / w'qym, wbnnty / w'bn' (1 Samuel 2:35).

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *w'mr / wn'mr* (1 Samuel 2:36), *whgdty / w'hwywhy* (1 Samuel 3:13), *wzkrtny / wtdkryn, wntth / wttl* (1 Samuel 1:11).

Hierdie gebruik kom ses keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.6 Hebreeus gebruik 'n konsekatiewe perfektum na 'n imperatief met dieselfde of 'n ander onderwerp om 'n handeling in die toekoms aan te dui. Die konsekatiewe perfektum word dan deur 'm en 'n imperfektum gevolg om 'n voorwaardelike sin in die toekoms uit te druk. Siries gee die hele konstuksie weer met die partikel *w'n* en 'n imperfektum, byvoorbeeld *whyh 'm yqr' / w'n nqryk* (1 Samuel 3:9).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.7 Hebreeus gebruik 'n konsekatiewe perfektum na 'n imperatief met dieselfde of 'n ander onderwerp om 'n bevel in die toekoms uit te druk. Siries gee dit bloot weer met twee Imperatiewe wat gekoppel word met *w*, byvoorbeeld 1 Samuel 4:9: *whyytm wnlhmtm / whww w'tktšw*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.8 Hebreeus gebruik 'n konsekatiewe perfektum na 'n konsekatiewe perfektum om 'n handeling in die toekoms uit te druk. Siries gee dit weer met *w* saam met imperfektums, byvoorbeeld *whthlk / wnhlk* (1 Samuel 2:35), *why / wnhw'* (1 Samuel 2:36).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.9 Hebreeus gebruik in 1 Samuel 3:9 'n konsekatiewe perfektum om 'n bevel uit te druk as die nasin van 'n voorwaardesin. Siries druk die bevel bloot met 'n imperatief uit, byvoorbeeld *w'mrt / 'mr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.3.10 Hebreeus gebruik 'n perfektum met waw-konsektief in die nasin van 'n voorwaardesin. Siries gebruik bloot 'n imperfektum in die nasin, byvoorbeeld 1 Samuel 2:25: *wpllw / nb^c'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.3.4 Hebreeus gebruik die konsekatiewe perfektum aan die begin van die eintlike hoofsin wat volg op 'n tydsaanduidende bysin, byvoorbeeld 1 Sam 1:22: *whb'tyw / w'ytywhy*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4 DIE KONSEKUTIEWE IMPERFEKTUM

8.4.1 VERLEDE

8.4.1.1 Die historiese formule in Hebreeus, *wyhy*, word in Siries gewoon met Peal perfektum weergegee. Soms het die perfektum in die Siries 'n *w* vooraan, byvoorbeeld in 1 Samuel 1:1,2,4, 4:1,4,18: *wyhy / whw'*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *wyhy / whww* (1 Samuel 1:2).

Hierdie gebruik kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.2 Waar die Hebreëus van die konsekatiewe imperfektum gebruik maak, sal die Siries slegs 'n aantal opeenvolgende perfektums gebruik. Dit vind plaas ongeag of die Siries verhaaltrant of bloot 'n afgehandelde resultaat weergee, byvoorbeeld *wy'mr / wmr* (1 Samuel 1:23).

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wtqm / wqmt* (1 Samuel 1:9), *wtdr / wndrt* (1 Samuel 1:11), *wt'mr / w'mrt* (1 Samuel 1:11,15,26, 2:1, 4:22), *wy'mr / w'mr* (1 Samuel 1:14,17, 2:16,23,27, 3:9,11, 4:16), *wf'n / 'nt* (1 Samuel 1:15), *w'spk / w'sdt* (1 Samuel 1:15), *wyfn / w'n'* (1 Samuel 1:17), *wyfl / wslq* (1 Samuel 1:21), *wtšb / wytbt*, *wtyng / 'ynqt* (1 Samuel 1:23), *wf'hw / w'sqth*, *wtb'hw / w'ytyth* (1 Samuel 1:24), *wyšhtw / wnksw*, *wyby'w / w'ytywhy* (1 Samuel 1:25), *wytn / wyhb* (1 Samuel 1:27), *wyštḥw / wsgdw* (1 Samuel 1:28), *wtpll / wšlyt* (1 Samuel 2:1), *wyšt / wsm* (1 Samuel 2:8), *wylyk / w'zl* (1 Samuel 2:11), *wthy / whwt* (1 Samuel 2:17), *wthr / wbṭnt*, *wtd / wyldt*, *wygd / wrb'* (1 Samuel 2:21), *wyb' / w't'* (1 Samuel 2:27, 3:10), *w'tnh / wyhbt* (1 Samuel 2:28), *wyškb / wdmk* (1 Samuel 3:15), *wygd / wḥwyh* (1 Samuel 3:18), *wydf / wydf* (1 Samuel 3:20), *wyfrkw / w'stdrw* (1 Samuel 4:2), *wyb' / w't'* (1 Samuel 4:3), *wy'mrw / w'mrw* (1 Samuel 4:7, 5:8), *wylḥmw / w'tktšw* (1 Samuel 4:10), *wyrš / wrhṭ* (1 Samuel 4:12), *wtzf'q / w'yllt* (1 Samuel 4:13), *wqr' / wqrt* (1 Samuel 4:21), *wyb'hw / w'ytywh* (1 Samuel 5:1), *wtkbd / w'snt* (1 Samuel 5:6), *wyšlḥw / wšdrw*, *wysbw / w'hpkw* (1 Samuel

5:8), *w^rl / wslqt* (1 Samuel 5:12).

Hierdie gebruik kom drie en vyftig keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.3 Waar Hebreeus 'n konsekatiewe imperfektum het wat op 'n ander konsekatiewe imperfektum volg wat die verlede (die verhaaltrant) aandui, gebruik die Siries slegs die perfektum met *w* vooraan, byvoorbeeld *wtk / w'zlt, wt'mr / w'mrt* (1 Samuel 1:18).

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *wy^d / whkm, wyzkrh / w'tdkrh, wyškmw / wqdmw, wyšthww / wsgdw, wyšbw / whpkw, wyb'w / w'zlw* (1 Samuel 1:19), *wtd / wyldt, wtqr' / wqrt, wthr / wbtnt, wyhy / whw'* (1 Samuel 1:20), *wygd / wrb'* (1 Samuel 2:21), *wy'mr / w'mr* (1 Samuel 3:4,5,6,8,10,16,17,18, 4:14,17), *wyrš / wrhš, wyk / w'zl* (1 Samuel 3:5), *wysp / w'wsp, wyqm / wqm, wyk / w'zl* (1 Samuel 3:6,8), *wybn / w'tbnn* (1 Samuel 3:8), *wytyšb / wqm* (1 Samuel 3:10), *wyqr' / wqr'* (1 Samuel 3:4,10,16), *wyph / wphš* (1 Samuel 3:15), *wysp / w'wsp* (1 Samuel 3:21) *wyš' / wnpq, wyhnw / wšrw* (1 Samuel 4:1), *wyngp / w'ttbr, wyk / w'tqtlw* (1 Samuel 4:2), *wyšlh / wšdrw, wyš'w / wšqlw* (1 Samuel 4:4), *wthm / w'štgšt* (1 Samuel 4:5), *wyšm^cw / wšm^cw, wy^dw / wy^dw* (1 Samuel 4:6), *wy'mrw / w'mrw* (1 Samuel 4:6,11) *wyr'w / wdhlw* (1 Samuel 4:7), *wyngp / w'ttbr, wynsw / w^rq^w, wthy / whwt, wypl / wnplw* (1 Samuel 4:10), *wyb' / w't'* (1 Samuel 4:12,14), *wyšm^c / wšm^c, wygd / whwy* (1 Samuel 4:14), *wy^cn / w^cn'* (1 Samuel 4:17), *wypl / npl, wtšbr / w'ttbrt, wymt / wmyt* (1 Samuel 4:18), *wtd / wyldt* (1 Samuel 4:19), *wyqh^w / wdb^w, wyby'w / w'ytywh, wysy^gw / w'qymwh* (1 Samuel 5:2), *wyškmw / wqdmw* (1 Samuel 5:3,4),

wyqḥw / wnsbwhy, wyšbw / w'tqnwhy (1 Samuel 5:3), *wyšmm / wḥrb, wyk / wmh'* (1 Samuel 5:6), *wyr'w / wḥzw* (1 Samuel 5:7), *wy'spw / wknšw* (1 Samuel 5:8,11), *wyk / wmh', wyštrw / w'strw* (1 Samuel 5:9), *wyšlh̄w / wšdrwh, wyš^cqw / w'yllw* (1 Samuel 5:10), *wyšlh̄w / wšdrw* (1 Samuel 5:11).

Hierdie gebruik kom agt en sewentig keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.4 Hebreeus gebruik die konsekutiewe imperfektum na 'n perfektum om 'n durende handeling in die verlede aan te dui. Die Siries gebruik bloot twee opeenvolgende perfektums, byvoorbeeld *hsbw wthy / d'hpkw hwt* (1 Samuel 5:9).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.5 Hebreeus gebruik die konsekutiewe perfektum in 'n tydaanduidende bysin na 'n tydsaanduiding in die verlede wat deur 'n infinitief met voorsetsel uitgedruk word. Siries gee dit deur met 'n perfektum sonder *w* vanweë die tydsaanduiding, byvoorbeeld 1 Samuel 4:5: *wyr^cw / ybbw*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.6 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe imperfektum na 'n perfektum om 'n handeling in die verlede aan te dui. Siries gebruik 'n tydaanduidende partikel en *w* saam met die perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 4:19: *wtšm^c / wkd šm^ct*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.7 'n Konsekutiewe imperfektum in Hebreeus wat volg op

'n imperfektum wat 'n frekwentatiewe handeling in die verlede aandui, word in Siries bloot met 'n perfektum weergegee, byvoorbeeld 1 Samuel 1:7: *wtbkh / wbkt* (1 Sam 1:7).

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *wyḥšbh / whšbh* (1 Samuel 1:13).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.8 'n Konsekutiewe imperfektum wat volg op 'n imperfektum wat op die verlede tyd slaan, word in Siries met *waw* en die perfektum weergegee, byvoorbeeld: *wymr / w'mr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.1.9 Hebreeus gebruik 'n imperfektum met *waw*-konsektief wat volg op 'n konsekutiewe imperfektum met verledetydsbetekenis om 'n handeling in die verlede aan te dui. Die Siries gee dit weer met 'n deelwoord saam met die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 1:10: *wtpll / wmšly' hwt*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.2 HEDE

8.4.2.1 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe imperfektum ná 'n imperfektum met teenwoordigetydsbetekenis, om handeling aan te dui wat herhaaldelik plaasvind of wat 'n gewoonte geword het. Siries gee dit bloot weer met die perfektum en *w*, byvoorbeeld 1 Samuel 2:29: *wtkbd / wyqrt*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.4.2.2 Hebreeus gebruik 'n konsekutiewe imperfektum ná 'n Deelwoord om 'n handeling in die hede aan te dui. Siries gee dit bloot met 'n deelwoord weer, byvoorbeeld 1 Samuel 2:6 *wy^cl / wmsq*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5 DEELWOORDE

8.5.1 AKTIEF

8.5.1.1 Hebreeus gebruik 'n aktiewe deelwoord om 'n handeling wat voortdurend hede of in die verlede plaasgevind het, uit te druk. Die deelwoord word hier dikwels predikatief in 'n nominale sin gebruik. Siries gee die bedoeling weer met 'n deelwoord wat soms saam met die perfektum van *hw'* gebruik word. Dieselfde konstruksie word ook vir omstandighedsinne gebruik. 'n Voorbeeld van hierdie gebruik is: 1 Samuel 1:12: *šmr / ntr hw'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruike is: *hšb'wt / dmšlyn* (1 Samuel 2:22), *šm^c / dšm^c* (1 Samuel 2:24), *ky šm^c / mtl dšm^c* (1 Samuel 3:9), *mqllym / dmš^cryn hww* (1 Samuel 3:13), *yšb / ytb hw'*, *mšph / wh'r hw'* (1 Samuel 4:13).

Hierdie gebruik kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.2 Hebreeus gebruik 'n deelwoord om 'n durende handeling of gebeure wat vir 'n korter of langer tydperk in die verlede plaasgevind het, aan te dui. Siries gee dieselfde gedagte deur

met 'n perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 3:2,3: *škb / dmk*.

Grammatikaal sou die perfektum ook 'n deelwoord kon wees. Die perfektum is gekies omdat daar so 'n fuksie vir die perfektum (sien paragraaf 5.1.9) in grammatikas gevind is.

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.3 Hebreeus gebruik 'n deelwoord en byvoeglike naamwoorde om 'n durende handeling in die verlede aan te dui. Siries gebruik 'n deelwoord gevolg deur 'n perfektum met 'n byvoeglike naamwoord en weer 'n deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:26: *hlk wgdł wtwb / 'zl wyrb tb wtb*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.4 Hebreeus gebruik *hyh* met 'n deelwoord om 'n voortdurende handeling in die verlede aan te dui. Siries gebruik *hw'* met die deelwoord vir dieselfde doel, byvoorbeeld 1 Samuel 2:11: *hyh mšrt / mšmš hw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.5 Hebreeus gebruik 'n aktiewe deelwoord in omstandighedsinne. Die deelwoord word hier dikwels as deel van die predikaat in 'n omstandighedsin gebruik. Siries gee die bedoeling weer met 'n deelwoord saam met die perfektum van *hw'*. 'n Voorbeeld van hierdie gebruik is : 1 Samuel 1:13: *mdbrt / mml'* *hwt*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruike is: *n^cwt / zy^fn hwy* (1

Samuel 1:13), *mšrt / mšmš hw'* (1 Samuel 2:18, 3:1).

Hierdie gebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.6 Hebreeus gebruik 'n deelwoord predikatief in 'n nominale sin, terwyl Siries *d* met 'n perfektum in 'n betreklike bysin gebruik, byvoorbeeld 1 Samuel 2:13: *zbh / ddbh*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.7 Hebreeus gebruik 'n deelwoord predikatief terwyl Siries die gedagte met 'n perfektum weergee, byvoorbeeld 1 Samuel 3:8: *qr' / qr'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.8 Sowel Hebreeus as Siries gebruik 'n deelwoord as predikaat in nominale sin. Siries gee dit ook weer met 'n Deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 3:13 *špt / dd'n*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.9 Die deelwoord met die lidwoord kan betreklike waarde in Hebreeus hê. Siries gebruik die deelwoord met *d-* soms met die perfektum van *hw'* en soms daarsonder, byvoorbeeld 1 Samuel 2:14: *hb'ym / d'tyn hww*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *hzbh / ddbh* (1 Samuel 2:15), *hnšbt / dqym' hwyt* (1 Samuel 1:26), *hnwtr / dmšthr* (1 Samuel 2:36), *yšb / dqymh* (1 Samuel 4:4), *hmkym / dmh'* (1 Samuel 4:8), *hnšbwt / dqymn* (1 Samuel 4:20), *hb'ym / d'lym*

(1 Samuel 5:5).

Hierdie gebruik kom agt keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.10 Hebreeus gebruik *h* en 'n deelwoord om 'n betreklike bysin aan te dui. Siries vertaal dit bloot met 'n perfektum as 'n stelling in die verlede, byvoorbeeld 1 Samuel 4:16: *hb'* / *'tyt*, waar die Siries nie 'n betreklike konstruksie het nie.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.11 Hebreeus gebruik 'n deelwoord substantief as voorwerp van die werkwoord. Siries gee dit bloot met 'n verbale adjektief weer, byvoorbeeld 1 Samuel 2:30: *mkbdy* / *dmyqrny*.

Nog voorbeelde van hierdie deelwoordgebruik is *mrybw* / *mrmrnwhy* (1 Samuel 2:10), *wbzy* / *wšywty* (1 Samuel 2:30).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.12 Beide Hebreeus en Siries gebruik deelwoorde om handeling wat in die teenwoordige tyd plaasvind en ook vroeër reeds plaasgevind het (dus algemene waarhede) uit te druk, byvoorbeeld: *mmyt* / *mmyt*, *wmḥyh* / *wmḥ'*, *mwryd* / *wmḥt* (1 Samuel 2:6).

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *mwryš* / *mmskn*, *wm^cšyr* / *wm^ctr*, *mšpyl* / *mmspl*, *mrwmm* / *mrym* (1 Samuel 2:7), *mqym* / *mrym* (1 Samuel 2:8), *m^cbrym* / *dmbtlyn* (1 Samuel 2:24).

Hierdie gebruik kom nege keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.13 Hebreeus gebruik die deelwoord met *k/* aan die begin van die sin substantief. In hierdie geval vertaal die Siries dit egter met *dk/* en *d* met die imperfektum in die plek van 'n deelwoord. Dit is dus 'n omslagtige konstruksie, byvoorbeeld 1 Samuel 3:11: *kl šm^cw / dkl dšm^cywhy*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.14 Hebreeus gebruik *hnh* met die aktiewe deelwoord in 'n lewendige vertelling wat op die toekoms dui. Siries gebruik 'n aktiewe deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:31: *b'mn / 'tyn*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *hnh ^cšh / ^cbd* (1 Samuel 3:11).

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.15 Hebreeus gebruik die aktiewe deelwoord in 'n adjektieffunksie. Siries gebruik ook die deelwoord met of sonder *d* vir dieselfde funksie, byvoorbeeld 1 Samuel 2:35: *n'mn / dmhymn*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.1.16 Hebreeus gebruik 'n aktiewe deelwoord in 'n adjektief-funksie terwyl Siries bloot 'n verbale adjektief gebruik byvoorbeeld: 1 Samuel 2:35: *n'mn / mhymn'*.

Hierdie voorbeeld kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.2 PASSIEF

8.5.2.1 Die passiewe deelwoord kan in Hebreeus en Siries adjektief, (attributief of predikatief) gebruik word, byvoorbeeld 1 Samuel 2:15: *mbšl / mbšl'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *hgw'r / wlb'yš hw'* (1 Samuel 2:18), *nprš / lyt hzw' dgl'* (Samuel 3:1), *krtwt / psyqn* (1 Samuel 5:4).

Hierdie gebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.5.2.2 Die passiewe deelwoord word in sowel die Hebreeus as Siries gebruik om 'n voltooide handeling (hier in die verlede) aan te dui, byvoorbeeld 1 Samuel 1:28: *š'wl / dš'y/* (1 Samuel 1:28).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.6 DIE IMPERATIEF

8.6.1 Hebreeus sowel as Siries gebruik die imperatief om 'n bevel uit te druk, byvoorbeeld 1 Samuel 1:23: *šy / bdy, šby / tby*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *tnh / hb* (1 Samuel 2:15), *wqh / wsb* (1 Samuel 2:16), *šwb / zl, škb / dmk* (1 Samuel 3:5), *lk / zl, škb / dmk* (1 Samuel 3:9), *dbr / ml* (1 Samuel 3:9,10), *htžzqw /'tkšw, whyw / whww* (1 Samuel 4:9), *šlhw / šdrwh* (1 Samuel 5:11).

Hierdie gebruik kom dertien keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.6.2 Hebreeus gebruik 'n imperatief met die emfatiese *n'* om 'n sagter gebod uit te druk. Siries gee dit bloot met die imperatief weer, byvoorbeeld 1 Samuel 2:36: *sphny / šdryny*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.7 KOHORTATIEF

8.7.1 Hebreeus gebruik die kohortatief vir selfopwekking. Die Siriese gebruik van die kohortatief het verdwyn en die imperfektum word daarvoor aangewend, byvoorbeeld 1 Samuel 4:3: *nqhh / ndbr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.8 Jussief

8.8.1 Hebreeus gebruik die jussief, met of sonder *'*, om 'n wens of 'n bevel uit te druk, terwyl Siries die imperfektum gebruik, met of sonder negativering *'*, byvoorbeeld 1 Samuel 1:16: *'l ttn / l' tšbyh*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *ntn / ntl* (1 Samuel 1:17), *tms' / tškh* (1 Samuel 1:18), *'k yqm / nšr* (1 Samuel 1:23), *yšm / ntl* (1 Samuel 2:20), *'l n' tkhd / l' tkht* (1 Samuel 3:17), *'l tyr'y / l' tdhlyn* (1 Samuel 4:20).

Hierdie gebruik kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.8.2 *Hebreeus gebruik 'n jussief om 'n bevel aan die tweede persoon uit te druk. Siries gebruik die deelwoord met die persoonlike voornaamwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:16: ttn / yhb 'nt.*

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.8.3 *Hebreeus gebruik die jussief na 'n voorafgaande kohortatief of imperatief om bedoeling of versekering uit te druk. Siries gee die gedagte deur met w saam met die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 4:3: wyb' / wt'zl, wyš^onw / wtrqn.*

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: wysb / wthpwk (1 Samuel 5:11).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9 DIE INFINITIVUS CONSTRUCTUS

8.9.1 *Beide die Hebreeuse en Siriese tale gebruik l plus die infinitief vir doelsaanduiding, byvoorbeeld 1 Samuel 1:3: lhsthwt / lmsgd.*

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: lzbh / lmdbhw (1 Samuel 1:21), lhptll / lmslyw (1 Samuel 1:26), lhwšyb / lmwbtwth (1 Samuel 2:8), lzlwt / lmtwyw (1 Samuel 2:15), lzbh / lmdbhw (1 Samuel 2:19), lklwt / lmhškw, wl'dyb / wlmdybw (1 Samuel 2:33), lr'wt / lmhz' (1 Samuel 3:2), lhr'h / lmtglyw (1 Samuel

3:21), lhgyd / lmḥwyw (1 Samuel 4:13).

Hierdie gebruik kom elf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.2 *Hebreeus gebruik ook die Infinitivus constructus met l om doel aan te dui. Siries gee dieselfde gedagte deur met of sonder d saam met die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:25: lhmytm / dnmyt.*

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: l^olwt / dnsq, lhqtyr / wnsym, lš't / wnšqwl (1 Samuel 2:28), lhštḥwt / lmsgd, l'kl / d'l's (1 Samuel 2:36), lhmytny / dtqtln (1 Samuel 5:10).

Hierdie gebruik kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.3 *Die Hebreeus gebruik l en 'n infinitivus constructus om 'n doel uit te druk. Siries gee dit bloot weer met 'n selfstandige naamwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 4:1 lqr't / l'wr^a (1 Samuel 4:1).*

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Dit is baie duidelik uit bogenoemde bespreking af te lei dat die Siries drie konstruksiemoontlikhede het om die Hebreeuse l met die infinitivus constructus, wat doel aandui, te vertaal. In 'n sekere sin hoort paragraaf 8.9.13 ook hierby en dit skuif die vertalingsmoontlikhede na vier toe op.

8.9.4 *Hebreeus gebruik die Invinitivus constructus, in die voorbeeld 'n Hifil, om aksie of handeling in 'n spesifieke rigting uit te druk. Siries gee dit met die d en die Peal imperfektum in*

'n ondergeskikte sin weer, byvoorbeeld 1 Samuel 2:29: *lhbry'km / dtgbwn*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.5 Hebreeus gebruik die infinitivus constructus saam met *m* en *d* om 'n tydsaanduiding te gee wat gewoonlik saamval met dié van die hoofwerkwoord. Siries gebruik 'n tydsin ingelei met *d* wat saamgestel is deur die Peal deelwoord in kombinasie met die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 1:7: *mdy °lth / dslq' hwt*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.6 Hebreeus gebruik *k* en die infinitivus constructus om 'n tydsin aan te dui. Siries druk dieselfde gedagte uit deur *dkd* en die perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 4:18: *khzkyrw / dkd 'tdkrh*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.7 Die Hebreeus gebruik 'n infinitivus constructus saam met 'n tydspartikel, byvoorbeeld *'hry*, as tydsin. Die Siries gebruik 'n partikel of saamgestelde voegwoord met 'n Peal perfektum (stelling in die verlede), byvoorbeeld 1 Samuel 1:9: *'hry 'klh / btr dfst*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *°d gmlh / °dm' dtšslynh* (1 Samuel 1:23), *b°lwth / kd slqt* (1 Samuel 2:19), *kbw' / dkd 'tt* (1 Samuel 4:5).

Hierdie gebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.8 Hebreeus gebruik die *Inivinitivus constructus* met die voorsetsel *k* as tydsaanduiding. Siries gebruik *d* saam met die deelwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:13: *kbšl / dmtbšl*. Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.9 Beide Hebreeus en Siries gebruik die infinitief met */* om handeling in 'n spesifieke rigting uit te druk byvoorbeeld 1 Samuel 1:12 *lhtpl / lmsly'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.10 *infinitivus Constructus* met *m* dui 'n negatiewe doelsin aan. Siries gee dit weer met *wl'* en die imperfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:31: *mhywt / wl' nhw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.11 Die Hebreeus gebruik */* saam met die *infinitivus constructus* om direkte rede in te lei. Siries vertaal dit bloot met *w* en die verhalende perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 4:21: *l'mr / w'mrt*.

Nog 'n voorbeeld van hierdie gebruik is: *l'mr / w'mrw*.

Hierdie gebruik kom twee keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.12 Die Hebreeus gebruik 'n *infinitivus constructus* sonder */* of *w* waarvan die tydsperiode, waartoe die handeling behoort, uit die hoofwerkwoorde of die verband afgelei moet word.

Siries vertaal dit met / as 'n doelsin, byvoorbeeld 1 Samuel 3:6: *qr' / Imqr'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.9.13 Die Hebreus gebruik / met die infinitivus constructus om gereed of verplig te wees om iets te doen, of die strewe na 'n spesifieke doel uit te druk. Siries gebruik ook 'n infinitivus constructus in afhankelijkheid van die vorige werkwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 4:19: *llt / Im'id*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10 DIE INFINITIVUS ABSOLUTUS

8.10.1 Beide die Hebreuse en Siriese tale gebruik die infinitivus absolutus ter versterking van die werkwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 1:10: *wbkh / wmbk'*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: *'m-r'h tr'h / 'n mhz' thz'* (1 Samuel 1:11), *qtr / msqw* (1 Samuel 2:16).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10.2 Die Hebreus sowel as die Siries gebruik die infinitivus absolutus voor die werkwoord om 'n antitesis of 'n toegewing te beklemtoon, byvoorbeeld 1 Samuel 2:30: *'mwr / m'mr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10.3 In Hebreus vind ons soms die infinitivus Absolutus as

plaasvervanger van 'n finitiese werkwoord. Siries hou by die finitiese werkwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 2:28: *wbhr / wgbyth*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10.4 Die Hebreëus gebruik die infinitivus absolutus as versterking van 'n vraag. Siries gebruik die infinitivus absolutus as versterking van die werkwoord in 'n stelling, byvoorbeeld 1 Samuel 2:27: *hnglh / mtglyw*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10.5 Die infinitivus absolutus in Hebreëus word ook gebruik as bywoordelike bepaling by ander werkwoorde, veral ten opsigte van wyse. Siries gee dit bloot met selfstandige naamwoorde weer, byvoorbeeld 1 Samuel 3:12: *hhl wklh / šwry' wgmwry'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.10.6 Die Hebreëus gebruik die infinitivus absolutus as genitief na 'n voorsetsel. Siries vertaal dit as tydsin (stelling in die verlede) bloot met 'n voorsetsel en 'n Peal perfektum byvoorbeeld 1 Samuel 1:9: *w'hry sth / btr d'styt*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.11 NOMINALE SINNE IN HEBREEUS

8.11.1. Dit wil voorkom asof die normale reël ten opsigte van nominale sinne die volgende is:

8.11.1.1 Waar Hebreeus 'n nominale sin het gebruik Siries bloot die perfektum, byvoorbeeld 1 Samuel 2:22: / *s'b*.

Nog voorbeelde van hierdie gebruik is: / *hw'* (1 Samuel 2:24, 4:14).

Hierdie gebruik kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.11.2 Die volgende enkele afwykings van bogenoemde reël is gevind:

8.11.2.1 Waar Hebreeus 'n nominale sin het, gebruik Siries in een geval 'yt saam met Peal perfektum van *hw'* om 'n stelling in die verlede te maak, byvoorbeeld 1 Samuel 1:3: / *yt hww*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.11.2.2 Siries gee 'n nominale sin in Hebreeus weer met die deelwoord en die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 4:18: / *ds'b hw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.11.2.3 Waar Hebreeus in 'n afhanklike nominale sin 'n werkwoord veronderstel, gebruik Siries wel die werkwoord, byvoorbeeld 1 Samuel 5:7: / *hw'*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.11.2.4 Siries gebruik 'n Etepel imperfektum waar Hebreeus 'n nominale sin het, byvoorbeeld 1 Samuel 2:4: / *nttbrn*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.12 ANDER

8.12.1 Soms word die werkwoord in Siries in die tempus historicum herhaal, terwyl dit in die Hebreeuse taal eenmalig voorkom, byvoorbeeld *yhb... yhb / wntn* (1 Samuel 1:4).

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.12.2 In Hebreeus kan twee werkwoorde newegesik, met of sonder / in dieselfde modus 'n samewerkende gedagte uitdruk, byvoorbeeld 1 Samuel 2:3 / *trbw tdbrw* (GKC 120g). Siries volg egter die Hebreeuse konstruksie dat 'n infinitief met / die handeling van 'n voorafgaande werkwoord voltooi, byvoorbeeld 1 Samuel 2:3 / *tsgwn lmmllw*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.12.3 Anders as in bogenoemde konstruksie (in paragraaf 5.12.2) kry ons in Hebreeus 'n imperfektum en in Siries 'n deelwoord saam met die perfektum van *hw'*, byvoorbeeld 1 Samuel 2:9: *ygbr / hw' mtgnbr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.12.4 Die Hebreeuse Godspraak *n'm* word in Siries met 'n perfektum weergegee, byvoorbeeld 1 Samuel 2:30: *n'm / 'mr*.

Hierdie gebruik kom een keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.13 AFWYKINGS

Daar kom verskeie afwykings tussen die Hebreeus en die Siriese tekste voor. Die afwykings veroorsaak dat daar dan nie 'n vergelyking tussen die werkwoordgebruik getref kan word nie. Die volgende afwykings is tussen die Hebreeus en Siriese tekste gevind:

8.13.1 1 Samuel 1:6

Die Siries is nie 'n letterlike vertaling van die Hebreeus ten opsigte van die doelsin wat in die Hebreeus met 'n Hifil infinitief *hr'mh* en in die Siries met 'n Peal *dkr'* uitgedruk word nie.

8.13.2 1 Samuel 1:7

Die Hebreeus lees: So het hy gedoen jaar na jaar...

Die Siries lees: So het Pennina gedoen...

8.13.3 In 1 Samuel 1:9 kry ons 'n byvoeging in die Siries wat nie in die Hebreeus voorkom nie *wslqt lbyth dmry'*.

8.13.4 1 Samuel 1:18

Die Hebreeuse teks lees: Die vrou het haar pad gegaan en sy het geeët en haar gesig was anders. Die gedeelte "en sy het geeët"

ontbreek in die Siriese teks.

8.13.5 1 Samuel 1:26

Die Siries het 'n deelwoordfrase "Ek vra van u" wat nie in die Hebreeuse teks voorkom nie.

8.13.6 1 Samuel 2:1

Hebreeus het 'n verbale sin *rmh qrny byhwh*. Siries vertaal dit met 'n nominale sin *ʿšn lby bmry*.

8.13.7 1 Samuel 2:3

Die Hebreeuse slotfrase lui: ...dade word deur Hom beproef terwyl die Siries vertaling lui: Menslike insigte hou nie stand voor Hom nie.

8.13.8 1 Samuel 2:9

'n Vreemde afwyking is dat 'n Hebreeuse imperfektum aangetref word wat gebeure aandui wat enige tyd herhaal kan word. Die normale is dat die Siries dit met 'n imperfektum moet weergee. In 1 Samuel 2:9 kry ons egter dat die Siries van 'n deelwoord saam met die perfektum van *hw'* gebruikmaak, byvoorbeeld *yghr / hw' gnbr*.

8.13.9 1 Samuel 2:13

Die Siries vertoon 'n invoeging in 1 Samuel 2:13 wat nie in die Hebreeus voorkom nie, naamlik: Hulle het vir hulle 'n drietand-vurk gemaak.

8.13.10 1 Samuel 2:15

Hebreeus vertaal dit met: Voordat hulle die vet aan die brand steek, en die Siries: Selfs voordat die offeraars van die offer

optrek/opgaan.

8.13.11 1 Samuel 2:25

Die Hebreëus lui: As 'n mens teen mens sondig, oordeel God hom. As 'n mens teen Jahwe sondig, wie sal vir hom bid? Die Siries vertaal dit met: As 'n mens teen mens sondig, kan hy die Here smEEK. As 'n mens teen Jahwe optree, wie sal hy smEEK?

8.13.12 1 Samuel 2:32

Die Siries bied nie 'n letterlike vertaling van die Hebreëus nie.

8.13.13 1 Samuel 3:5

Die Hebreëuse konsekutiewe imperfektum word as 'n reël in die Siries met *w* saam met die perfektum weergegee. In 1 Samuel 3:5 kry ons 'n afwyking van die reël waar twee konsekutiewe imperfektums op mekaar volg en die Siries by die weergee daarvan nie twee *w* met perfektums het nie, maar die tweede perfektum sonder die *w* is, bv: *wy/k wyškb / w'zl dmk*.

8.13.13 1 Samuel 3:14

Die Hebreëuse teks lui: Daarom sweer ek aangaande die huis van Eli. Die Siries: Daarom sal ek doodmaak.

8.13.14 1 Samuel 3:19

Die Siries verskil by hierdie vers van die Hebreëus. Die Hebreëuse teks begin met: Samuel het grootgeword. Die Siries lees *yaf*. Moontlik het ons hier 'n oeffout vanaf vers 20.

8.13.15 1 Samuel 3:21

Die Siriese teks verskil van die Hebreëus deurdat daar 'n bywoordelike bysin weggeval het.

8.13.16 1 Samuel 4:2

Die Hebreëus vertaal dit met: Die geveg het begin, terwyl die Siries weergee: Daar was 'n geveg.

8.13.17 1 Samuel 4:13

Die Hebreëus het aan die begin van die sin 'n imperfektum met waw-konsektief *wyb'* wat nie in die Siries voorkom nie.

8.13.18 1 Samuel 4:16

Daar is in die Siriese teks 'n invoeging *'tyt* wat 'n tweede keer in die vers voorkom en wat glad nie 'n tweede keer in die Hebreëus voorkom nie.

8.13.19 1 Samuel 4:18

In die Siriese teks kom daar 'n infinitief *lbstrh* voor, wat nie 'n ekwivalent in die Hebreëus het nie.

8.13.20 1 Samuel 5:3,4

Die Hebreëus het 'n *hnh* en daarna 'n deelwoord in adjektief-funksie. Die Siries parafraseer die vers omdat dit nie die *hnh* vertaal nie.

8.13.21 1 Samuel 5:9

Die Hebreëus het 'n *wyhy* wat nie in die Siriese vertaling voorkom nie.

8.13.22 1 Samuel 5:10

Die frase *wyhy kbw' 'rwn h'lhym 'qrwn* se vertaling ontbreek in die Siries.

8.14 SAMEVATTING.

Dit blyk uit bogenoemde bespreking dat die volgende gevolgtrekkings as algemene riglyne ten opsigte van die Siriese vertaling vanuit die Hebreeus geneem kan word:

8.14.1 PERFECTUM

VERLEDE

8.14.1.1 Siries, net soos die Hebreeus gebruik die perfektum met of sonder *d* om 'n afgehandelde resultaat uit te druk, soos die perfektum in Latyn en Engels bevestigings, ontkenings, stellings en vrae weergee (vergelyk paragraaf 8.1.1.3). Die voorkoms hiervan is 14.82% van al die werkwoorde in 1 Samuel 1-5.

8.14.1.2 Siries gebruik die perfektum van *hw'* saam met die deelwoord as alternatief vir die gewone perfektum. Hierdeur word die perfektum in Hebreeus weergegee wat 'n handeling in die verlede uitdruk (vergelyk paragraaf 8.1.1.4). Hierdie alternatief kom vyf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.14.1.3 Siries gebruik 'n perfektum om die perfektum in Hebreeus te vertaal wat gewone verhaalstof (vergelyk paragraaf 8.1.1.1) weergee. Hierdie vertalingsgebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

HEDE

8.14.1.4 Siries gebruik, soos die Hebreëus, 'n perfektum om handeling, gebeure en dade uit te druk wat in die verlede afgehandel is, maar nog steeds 'n invloed op die hede uitoefen (vergelyk paragraaf 8.1.2.2). Hierdie vertalingstegniek kom vyf keer in 1 Samuel 1-5 voor.

TOEKOMS

Ten opsigte van die toekoms is daar net een voorbeeld (sien paragraaf 8.1.3.1) en dit kan nie as aanduiding van 'n patroonmatigheid bestempel word nie.

Al die bogenoemde vertalings in die Siries bied 'n goeie juiste weergawe van die Hebreëuse teks.

Sien die volledige bespreking in paragraaf 8.1 vir afwykings van bogenoemde vertalingsriglyne.

8.14.2 DIE IMPERFEKTUM

VERLEDE

8.14.2.1 Siries het twee vertalingskonstruksies om die Hebreëuse imperfektum, wat 'n handeling of iets aandui wat herhaaldelik in die verlede plaasgevind het, weer te gee. Dit is óf bloot 'n perfektum (vergelyk paragraaf 8.2.1.4) óf 'n perifrastiese konstruksie: die deelwoord met die perfektum van *hw'* (vergelyk paragraaf 8.2.1.1). Die gebruike kom onderskeidelik

drie keer elk in die bestudeerde gedeelte voor.

HEDE

8.14.2.2 Siries gebruik 'n imperfektum wat 'n vasstaande feit weergee, met ander woorde iets wat enige tyd kan gebeur, om die Hebreeuse imperfektum te vertaal wat 'n handeling in die hede aandui wat enige tyd herhaal kan word (vergelyk paragraaf 8.2.2.2). Dié gebruik kom agt keer voor.

8.14.2.3 Siries gebruik óf 'n deelwoord met die persoonlike voornaamwoord, óf bloot 'n perfektum, óf 'n byvoeglike naamwoord om die Hebreeuse imperfektum te vertaal wat voortgaande gebeure vir 'n langer of korter tyd in die hede uitdruk (vergelyk paragraaf 8.2.2.1).

TOEKOMS

8.14.2.4 Siries gebruik 'n imperfektum om die Hebreeuse Imperfektum te vertaal wat 'n wens, wil of versoek in die toekoms uitdruk (vergelyk paragraaf 8.2.3.4). Hierdie gebruik kom ses keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.14.2.5 Siries gebruik 'n imperfektum om die Hebreeuse imperfektum te vertaal wat handelinge, gebeure of feite wat in die toekoms vanuit die spreker se hede gaan plaasvind, aandui (vergelyk paragraaf 8.2.3.7). Hierdie vertalingsgebruik kom ses keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Al die Siriese vertalingsvorme van die Hebreeus wat hier genoem is, gee sinvolle vertalings van die Hebreeus.

Vir afwykings van die vertalingsriglyne, sien paragraaf 8.2.

8.14.3 DIE KONSEKUTIEWE PERFECTUM

TOEKOMS

8.14.3.1 Die Siries gebruik *w* en 'n imperfektum ná 'n vorige imperfektum om die Hebreeuse konsekatiewe perfektum ná 'n imperfektum wat gebeur, handeling of feite in die toekoms aandui, mee te vertaal (vergelyk paragraaf 8.3.3.5).

Vanweë die feit dat die Siries nie konsekatiewe vorme het nie, is die gebruik van 'n imperfektum vir 'n konsekatiewe perfektum normaal. Dit gee 'n baie akurate vertaling. Hierdie gebruik kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

8.14.4 DIE KONSEKUTIEWE IMPERFECTUM

VERLEDE

8.14.4.1 Waar Hebreeus van die konsekatiewe imperfektum gebruik maak, gebruik die Siries slegs 'n aantal opeenvolgende perfektums (vergelyk paragraaf 8.4.1.1). Dit vind plaas ongeag of die Siries verhaaltrant of bloot 'n afgehandelde resultaat weergee. Die voorkoms hiervan is 11.72% van al die werkwoorde in 1 Samuel 1-5.

8.14.4.2 Waar Hebreeus 'n konsekatiewe imperfektum gebruik wat op 'n ander konsekatiewe imperfektum volg om die verlede

(die verhaaltrant) aan te dui, gebruik die Siries slegs die perfektum met *w* vooraan (vergelyk paragraaf 8.4.1.2). Die voorkoms van die gebruik verteenwoordig 17.47% van al die werkwoorde in die bestudeerde gedeelte.

8.14.4.3 Siries gebruik 'n Peal perfektum, soms met *waw* vooraan, om die historiese formule *wyhy* mee te vertaal. Daarby gee dit 'n baie akkurate vertaling. Die gebruik van dié vertalingsmetode kom sewe keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Omdat Siries nie die konsekutiewe vorme het nie, is die gebruik van 'n perfektum vir 'n konsekutiewe imperfektum normaal.

Vir ander vertalingsmetodes wat vanweë hul lae voorkom-frekwensie nie as riglyne gestel kan word nie, sien paragraaf 8.4.

8.14.5 DEELWOORDE

AKTIEF

8.14.5.1 Siries gebruik 'n deelwoord om die Hebreeuse deelwoord te vertaal wat 'n handeling uitdruk wat in die teenwoordige tyd plaasvind en vroeër reeds plaasgevind het (vergelyk paragraaf 8.5.1.12). Die gebruik van dié vertalingsmetode kom nege keer in die gedeelte voor.

8.14.5.2 Siries gebruik die deelwoord met *d*, soms met die perfektum van *hw'* om die deelwoord met die lidwoord, wat betreklike waarde kan het, te vertaal (vergelyk paragraaf 8.5.1.9).

Die gebruik van die vertalingsmetode kom agt keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Beide hierdie vertalingsmetodes gee 'n baie akkurate weergawe van die Hebreeus in die Siries.

8.14.5.3 Siries gebruik soms verbaaladjektiewe vir die substantiewe deelwoord in Hebreeus (vergelyk paragraaf 8.5.1.11). Dit gee 'n baie sinvolle vertaling van die Hebreeus.

PASSIEF

8.14.5.3 Siries gebruik die passiewe deelwoord as adjektief (attributief en predikatief) om die passiewe Hebreeuse deelwoord mee te vertaal (vergelyk paragraaf 8.5.2).

Hierdie gebruik kom vier keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Hierdie vertaling gee 'n identiese weergawe van die Hebreeuse teks in die Siries.

8.14.6 IMPERATIEF

8.14.6.1 Die Siries gebruik 'n imperatief om die Hebreeuse imperatief wat 'n bevel, mee te vertaal (vergelyk paragraaf 8.6.1).

Hierdie voorbeeld kom dertien keer voor in die vertaling van 1 Samuel 1-5.

Dit gee 'n korrekte weergawe van die Hebreëus bedoeling in die Siriese taal weer.

8.14.7 JUSSIEF

8.14.7.1 Siries gebruik die imperfektum om die Hebreëuse jussief wat 'n wens of 'n bevel uitdruk, te vertaal (vergelyk paragraaf 8.8.1).

Hierdie voorbeeld kom agt keer voor in 1 Samuel 1-5.

Dit gee 'n baie sinvolle vertaling van die Hebreëus.

8.14.8 INFINITIVUS CONSTRUCTUS

8.14.8.1 Siries gebruik / plus die infinitief om die Hebreëuse / met die infinitief, wat doelsaanduiding uitdruk, te vertaal (vergelyk paragraaf 8.9.1).

Hierdie voorbeeld kom elf keer in die bestudeerde gedeelte voor.

Dit gee 'n baie akkurate weergawe van die Hebreëse teks in die Siries.

8.14.8.2 In afwyking van dit wat in paragraaf 8.14.8.1 gestel word, gebruik Siries ook die imperfektum met of sonder *d* (vergelyk paragraaf 8.9.2).

Daar is sewe voorbeelde van hierdie vertalingsgebruik in 1 Samuel 1-5.

Ook hierdie interpretasie gee 'n goeie vertaling van die Hebreeuse teks in die Siries.

8.14.9 INFINITIVUS ABSOLUTUS

8.14.9.1 Die Siriese taal gebruik die infinitivus absolutus om die Hebreeuse infinitivus absolutus, wat versterking van die werkwoord uitdruk, te vertaal (vergelyk paragraaf 8.10.1).

Hierdie voorbeeld kom drie keer in 1 Samuel 1-5 voor.

Hierdie interpretasie gee 'n identiese vertaling van die Hebreeus in die Siriese teks weer.

BRONNELYS

BROCKELMANN, C. 1955. Syriëse Grammatik. 7de uitg. Leipzig: Harrassowitz.

BYBEL. 1957. Die Bybel: dit is die ganse Heilige Skrif wat al die kanonieke boeke van die Ou en Nuwe Testament bevat. Kaapstad: Bybelgenootskap van Suid-Afrika.

BYBEL. 1983. Die Bybel: nuwe vertaling. Kaapstad: Bybelgenootskap van Suid-Afrika.

DAVIDSON, A.B. 1966. An Introductory Hebrew Grammar with exercises in reading writing and pointing, 26ste uitg. Edinburgh: T & T Clark.

DAVIDSON, B. 1978. The Analytical Hebrew & Chaldee Lexicon. Every word and inflection of the Hebrew Old Testament arranged alphabetically and with grammatical analyses also Tables of Paradigms. London: Samuel Bagster & Sons.

DE BOER, P.A.H. 1978. The Old Testament in Syriac. Part 2.2. Judges - Samuel. Leiden: Brill.

DRIVER, G.R. 1936. Problems of the Hebrew verbal system. Old Testament studies. Published under the auspices of the Society for Old Testament study. Number II. Edinburgh: T & T Clark.

DU PLOOY, R.J. 1990. Die sintaksis van die Deelwoord: 'n Vergelykende studie in Hebreeus, Aramees en Siries met spesi-

fieke verwysing na die boek Joël. Potchefstroom: PU CHO. (Verhandeling - M.A. Semitiese tale).

GEMSER, B. 1975. Hebreeuse Spraakkuns: vormleer, sinsleer en oefeninge. 3de verbeterde uitgawe, versorg deur dr. C.J. Labuschagne. Pretoria: Van Schaik.

GESENIUS, J.H.W. 1976. Gesenius Hebrew grammar: as edited and enlarged by the late E. Kautzsch: second English edition, revised in accordance with the twenty-eight German edition (1909) by A.E.Cowley, with a facsimile of the Siloam inscription by J. Euting, and a table of alphabets by M. Lidzbarski. Oxford: Clarendon.

GKC Sien Gesenius, J.H.W.

GOSLINGA, G.J. 1968. Het eerste boek Samuël. Commentaar op het Oude Testament. Kampen: N.V. Uitgeversmaatschappij J.H. Kok.

HUGHES, J.A. 1970. Another look at the Hebrew Tenses. *Journal of New Eastern Studies*, 29(1):12-24, Jan.

KEIL, C.F. & DELITZSCH, F. 1980. Biblical Commentary on the Books of Samuel. Grand Rapids, Michigan: William B Eerdmans Publishing Company.

KOEHLER, L en BAUMGARTNER, W. 1958. Lexicon in Veteris Testamenti Libros. Leiden: E.J. Brill.

LAMB DIN, T.O. 1973. Introduction to Biblical Hebrew. New

York: Schribner.

LETTINGA, J. P. 1976. *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*. Leiden: E.J. Brill.

LYONS, J 1968. *Introduction to theoretical linguistics*. London: Cambridge University Press.

MC FALL, L. 1982. *The enigma of the Hebrew verbal system*. Sheffield: Almond Press.

MOSCATI, S. 1980. *An introduction to the comparative Grammar of The Semitic Languages*. 3rd ed. Wiesbaden: Harrassowitz.

MURAOKA, T. 1987. *Classical Syriac for Hebraists*. Wiesbaden: Harrassowitz.

NÖLDEKE, T. 1966. *Kurzgefasste Syrische Grammatik*. 2. Aufl. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

PAYNE SMITH, R. 1976. *A Compendious Syriac Dictionary founded upon the Thesaurus Syriacus of R. Payne Smith, D.D.* Edited by J. Payne Smith (Mrs Margoliouth). Oxford: Clarendon Press.

ROBINSON, T.H. 1978. *Paradigms and exercises in Syriac grammar*. Fourth edition revised by L.H. Brockington. Oxford: Clarendon Press.

SAWYER, J.F.A. 1976. *A modern introduction to Biblical*

Hebrew: reprinted with minor corrections. Stocksfield: Oriël Press.

ULLENDORF, E. 1977. Is Biblical Hebrew a Language? Wiesbaden: Otto Harrossowitz.

VAN DER MERWE, C.H.J. 1987. A short survey of of major contributions. *JNWSL*, 13:161-190.

VAN ROOY, H.F. 1984. Teks, sintaksis en eksegesi. Wetenskaplike bydraes van die PU VIR CHO. Reeks H: Inougurele Rede nr. 92. Potchefstroom: PU vir CHO.

VAN ROOY, H.F. 1990. Hebreuse sintaksis. Potchefstroom: PU vir CHO. (Diktaat 127\90).

WALTKE, BRUCE EN O'CONNOR, M. 1990. An introduction to Biblical Hebrew Syntax. Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns.

WILLIAMS, R.J. 1967. Hebrew Syntax: An Outline. Toronto: University of Toronto Press.